

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznika. — Inerati do 80 peti vrst A Din 2, do 100 vrst B Din 2.50, od 100 do 300 vrst C Din 3, večji inerati peti vrst Din 4. — Popust po dogovoru. Inerati davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 14.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Rusija in Nemčija za mir na Balkanu

Ruska in nemška intervencija v Sofiji sta pomirili Balkan — Bolgarski prispevek k pomirjenju — Moskovski radio o dogodkih v bolgarskem parlamentu — Vprašanje bolgarskega izhoda na Egejsko morje

Sofija, 30. nov. e. Znani bolgarski publicist Stankov piše v »Miru« da je glavni razlog pomirjenja na Balkanu intervencija Nemčije in Rusije. Obe velesili sta za ohranitev miru na Balkanu Stankov pravi dalje, da je Nemčija proti razširitvi italijansko-grškega konflikta. Isti cilj je imela misija Soboljeva, glavnega tajnika zunanje komisariata v Moskvi o priliki njegovega obiska v Sofiji.

Bolgarja bo potemtakem mirno nadaljevala svojo politiko miru brez zaprek. Bolgarja je tudi prispevala k pomirjenju na Balkanu s tem, da na turške vojske ukrepe ni odgovorila z enakimi ukrepi. Bolgarski narod je imel dosti grenkih izkušenj in zato bo znal ohraniti hladnokrvnost.

Kdaj bi Bolgarja prišla za orožje

Sofija, 30. nov. (AA) Debata v sobranju o odgovoru na kraljevo prestolno besedo je bila zaključena z govorom vladnega narodnega poslanca Sotira Janeva. V torko bodo podali svoje izjave še nekateri ministri. V prvi vrsti ministri predsednik prof. Filov in zunanji minister Popov, nakar bo sledilo glasovanje.

Narodni poslanec Janev je v svojem govoru odobril notranjo in zunanjo politiko vlade, ki je izražena v prestolni besedi. Med drugim je rekel, da je Bolgarja iskreno vezana z Nemčijo, ker se politični in gospodarski interesi obeh držav enaki. Na vprašanje, ki se neprestano stavlja kdaj bo Bolgarja šla v vojno, je govornik dejal, da Bolgarja bo samo takrat prišla za orožje, če jo bo k temu prisilila življenjska potreba. Glavni cilj bolgarske politike je, ohraniti Bolgarijo železde revizije, če Bolgarja uveljaviti samo na prijateljski način. Bolgarja ve kje je njeno mesto v sedanjem evropskem redu. Govornik je dalje naglašal, da je angleški parlament jasno pokazal, da želi Anglija samo ohranitev sedanjega stanja.

Prijateljstvo z Jugoslavijo, je nadaljeval govornik, ne pomeni, da se je Bolgarja odrekla želji da sporna vprašanja med obema državama reši ne miren način. Napram Turčiji Bolgarja nima nobenih želja. Nemčija je danes pravi pobornik miru na Balkanu in hkrati glavni organizator novega reda v Evropi z novimi sredstvi. Ona ta novi red ne organizira s silo, temveč s pravico in razumevanjem. Tudi Sovjetski uniji je na tem, da na Balkanu vlada mir.

Odmev v Moskvi

Moskva, 30. nov. s. Moskovski radio je objavil snoti novo poročilo o debati k prestolnemu govoru v bolgarskem sobranju. Najprej citira moskovski radio govor bivšega ministrskega predsednika Cankova. Omenja zlasti njegov kritiko notranje političnega položaja v Bolgariji. Glede zunanje politike podčrtava izjave Cankova o težkem položaju bolgarskega prebivalstva v južni Dobruži ter dejstvo, da mora plačati Bolgarija Rumuniji vsoto ene milijarde lejev. Dalje omenja moskovski radio, da je Cankov pozdravil prijateljske odnose Bolgarije z državami osi ter z Rusijo, pri čemer je dvakrat poudaril, da so mu prijateljski odnosi z Rusijo posebno pri srcu. Konec omenja moskovski radio tudi kritiko Cankova zaradi govora poslanca Dumanova o Makedoniji. Iz govora Kjosjevanova citira moskovski radio med drugim poudarek, da mora biti bolgarsko-jugoslovenski odnos prijateljski, da pa naj bi pri tem Jugoslavija upoštevala bolgarske zahteve. Nadalje omenja, da je Kjosjevan v postavljen zahtevo, da mora Bolgarja dobiti izhod na Egejsko morje. Citira tudi značilne njegove besede: »Hočemo slediti politiki mi-

ru, toda če hoče imeti mir, se pripravljaj k vojni.« Kjosjevanov je omeni tudi potovanje bolgarskih poslancev v Moskvo v lanskem letu in se je spomnil sprejema poslancev pr. Molotovu.

Natje navaja moskovski radio govor vladnega poslanca Georgijeva, ki je kritiziral notranjo politiko vlade ter je dejal, da je bolgarski narod razdvojen in da je vlada napram temu položaju apatična. Georgijev je posebej omenjal težavni položaj kmetijskega prebivalstva v Bolgariji. Dejal je, da zavzema ta položaj že kritično obliko. Moskovski radio beleži, da so poslanci vladne večine sprejeli govor Georgijeva z odobravanjem.

O govoru poslanca Jovova pravi moskovski radio, da je postavil Jovov dve možnosti za bolgarsko politiko: Ali gre Bolgarja v vojno ali pa ohrani nevtralnost. Jovov je naglasil, da je neogibno potrebno, da Bolgarja nadaljuje politiko nevtralnosti. Tudi Jovov pa je zahteval, da mora dobiti Bolgarja izhod na Egejsko morje.

Istega dne, ko smo zavrnilli pubertetno sumničenje »Slovenskega doma« na naslov našega lista, je moral »Slovenski dom« objaviti obsodbo svojega odgovornega ured-

nika zaradi podobne klevete. Na njegovo večeršnjo lažno obdolžitev odgovorjamo z besedami današnjega »Jutra«, ki pravi, da je obsodba »Slovenskega doma« ponovno opozorilo naši javnosti, koliko so vredna sumničenja, ki jih objavljajo gospodje okrog »Slovenskega doma« proti naprednim ljudem. Ured.

Bolgarske aspiracije v Trakiji

Rim, 30. nov. i. Nota, ki jo je bolgarski poslanik v Atenah izročil predsedniku grške vlade Metaxasu, nasprotno vestem nekaterih tujih listov nima značaja kakšnega ultimatum, in tudi ni sestavljena v neprijateljskem tonu, kakor je to javila švicarska brzojavna agencija.

Bolgarska vlada se je omejila samo na to, da je v noti naglasila potrebo, da se začne razpravljati o rešitvi vprašanja, ki se tiče izhoda Bolgarije na Egejsko morje. Dpisniki francoskih listov javljajo iz Aten, da ta bolgarska nota ne ogroža mirne ureditve grko-bolgarskih odnosov. V zvezi s tem pravi dopisnik »Tempsa«, da je Bolgarja v tej noti dala grški vladi na znanje, kakšne so bolgarske aspiracije v Trakiji.

Razvoj dogodkov v Rumuniji

Medtem ko napovedujejo razne novinske agencije državljansko vojno, izjavljajo v Bukarešti, da vlada povsod v Rumuniji red — Vojaški poveljniki so zagotovili vdanost in zvestobo vojske generalu Antonescu

Uradni demantiji

Bukarešta, 30. nov. AA. (Rador). V nasprotju z novicami, ki so brez podlage in ki so jih razširili tuji listi, vlada povsod v Rumuniji popoln red in legionarski režim nadaljuje z izvajanjem stroge discipline v okviru zakona. Dobro poučeni krogi odločno zanikajo izmišljene trditve o povečanju nemških vojaških oddelkov, ki so dejansko ostali v istem številnem stanju in izključno v okviru svojega poslanstva, ki je sodelovanje pri vrbanju vojske.

Bukarešta, 30. nov. AA. (Rador). Neka tuja radijska postaja je objavila novico, da je nekaj rumunskih generalov v zvezi z dogodki z dne 27. t. m. baje podalo ostavko. Vojno ministrstvo najodločeno zanika to netočno in tendenčno novico. Vsi rumunski generali in vsa rumunska vojska bolj ko kdaj predstavljajo nepremagljivo

četo okoli generala Antonescu, upravitelja rumunske države.

Bukarešta, 30. nov. e. (Europa Press). Angleške in ameriške agencije širijo senzacionalne vesti o razmerah v Rumuniji. To delajo vsekar za političnih razlogov, toda dolejš je ni bil aretirani noben legionar.

Med drugimi popolnoma izmišljenimi vestmi je tudi ta, da je prišlo med nemškimi poslanikom dr. Fabriciusom in političnimi voditelji v Rumuniji do nesporazuma in da je dr. Fabricius v četrtak zvečer zapustil Bukarešto. Res je, da je dr. Fabricius še vedno v Bukarešti. Glede njegovega odhoda v Berlin, ki bi prihodnji teden, pa je rečeno, da je bilo to potovanje določeno že za časa bivanja generala Antonescu v Berlinu in ni v nobeni zvezi z vestmi, ki jih širijo angleške in ameriške agencije. Vse te vesti tujih agencij se v Bukarešti službeno demantirajo.

Svečan pogreb Codreana in tovarišev

Hitlerjevi in Mussolinijevi zastopniki pri pogrebu — Codreana nameravajo proglasiti za svetnika rumunske cerkve

Bukarešta, 30. nov. e. Danes bo izredno slovesen pogreb smrtnih ostankov bivšega vodje Železne garde Kornelija Codreana in 13 njegovih tovarišev, ki so bili pred dvema letoma umorjeni.

Posmrtni ostanki Kornelija Codreana in tovarišev so položili na oter v legionarski cerkvi. Tisoči iz vseh krajev države so se poklonili pokojnikom. Na tisoče svet je stalno gorelo okrog 14 zelenih krst. Duhovščina je nepretrgoma opravljala molitve. Oče Kornelija Codreana, njegova mati, žena in drugi člani rodbine so bili stalno poleg krsta. Vsa cerkev in vhod v njo je bil prevlečen z zeleno tkanino. Na pročelju cerkve je ogromna podoba nadangela Mihaela, zaščitnika Železne garde. Nasproti cerkve je postavljen izredno velika tribuna, v ozadju je slika Kornelija Codreana. S te tribune bodo danes govorili upravitelj države general Antonescu, Horia Sima in legionarski poveljniki, ki se bodo poslovili od svojih tovarišev. Sodijo, da bo pogrebu prisostvovalo nad 150.000 legionarjev iz vse države.

Kot Hitlerjeva odposlanca sta prispela v Bukarešto avstrijski namestnik Baldour von Schirach in šef zunanje sekcije Hitlerjeve stranke Bohle. Italijanskega ministrskega predsednika Mussolinija bo zastopal italijanski poslanik v Bukarešti, fašistično stranko pa pooblaščen minister v Bukarešti. Prav tako bodo pogrebu prisostvovali oddelki narodno socialistične in fašistične stranke kakor tudi ves diplomatski zbor in tuji vojni atašaji.

Glede bojazni nekaterih krogov, da bi moglo priti do maščevanja legionarskih množic, ki bodo danes prisostvovali pogrebu, v legionarskih krogih poudarjajo, da ni bojazni za tako intervencijo, ker bodo vsi legionarji ohranili svojo hladnokrvnost, spoštujejo sveti dan smrti svojega kapetana.

Nemško priznanje legionarski borbi

Bukarešta, 30. nov. AA. (DNB) Navzočnost volje nemške mladine Baldura v Schiracha, gauliterja Bohleja pri pogrebu posmrtnih ostankov Codreana in 13 njegovih tovarišev, je napravila v vsej Rumuniji na politične kroge zelo globok vtis. Ti krogi vidijo v tem priznanju nemškega naroda težki borbi legionarskega gibanja. Na drugi strani pa se izkazuje spoštovanje velikemu pokojniku in prvoborniku za mlado Rumunijo. Nemško zastopstvo je davi ob 8.30 položilo vence vodje Nemčije in njegovega namestnika in sicer v cerkvi, kjer so na odru posmrtni ostanki Codreana in njegovih 13 tovarišev.

Italijanski poslanik je položil venec v Mussolinijevemu imenu, zastopnik fascije pa bo položil venec v imenu italijanskih črnih straj.

Posmrtna rehabilitacija Kornelija Codreana

Bukarešta, 30. nov. e. Včeraj je bil zaključen proces za rehabilitacijo Kornelija Codreana, ki je bil obsojen od prejšnjega

režima zaradi veleizdaje. Obsodba je bila izrečena ob 19. Po obrambnih govorih cele vrste legionarskih odvetnikov, med katerimi se je prav posebno odlikoval bivši državni podtajnik Horia Cosnovei, je bil Kornelija Codreanu proglašen za nedolžnega, tako da bo danes pokopan brez vsakega madeža in kot nacionalni mučenik. V krogih duhovščine govore, da bo rumunski Sv. Sinod proglasil Kornelija Codreana za svetnika rumunske cerkve.

Pogreb Jorge in Madgeara

Bukarešta, 30. nov. e. Včeraj je bil pogreb umorjenega bivšega predsednika vlade prof. Nikole Jorge in bivšega ministra Virgila Madgeara, katerih trupla so bila položena hkrati s krstami ostalih umorjenec v kapelo v predmestnem pokopališču. Med krstami je bila odprta samo krsta prof. Jorge.

Pogrebu bivšega državnika so prisostvovali člani Rumunske akademije znanosti in mnogi pokojnikovi prijatelji, prav tako pa je pogrebu ministra Madgeara prisostvovalo mnogo uglednih oseb. Med nji-

Ameriško ruski razgovori

Pogajanja se tičejo vseh političnih in gospodarskih vprašanj — Ustanovitev ameriškega konzulata v Vladivostoku

Washington, 30. nov. s. (Ass. Press) Sumner Welles je glede svojega razgovora s sovjetskim veleposlanikom Umanskim izjavil, da so bili dosedanja njegovi razgovori z Umanskim prijateljski in uspešni. Welles je izrazil upanje, da se bodo ameriško-ruski razgovori nadaljevali.

V poučenih krogih zatrjujejo, da se na »tajo rusko-ameriške pogajanja na vsa politična in gospodarska vprašanja, ki zanimajo obe državi, zlasti pa se tičejo povečanja medsebojnega trgovskega prometa.

Washington, 30. nov. i. Namestnik zunanje ministra Sumner Welles je v razgovorih s predstavniki tiska izjavil, da je bil ustanovljen ameriški konzulat v Vladivostoku. Otvoritev ameriškega konzulata v

Vladivostoku je prvi znak povoljnega uspeha rusko-ameriških razgovorov.

Predsednik Roosevelt na vojaški inspekciji

Washington, 30. nov. AA. (Reuter) Jutri bo predsednik Roosevelt šel na inspekcijsko potovanje. Ogledal si bo dela za narodno obrambo.

Roosevelt je izjavil, da bo prekinil svoje potovanje in se vrnil v Washington, če bi se to izkazalo za potrebno. Sicer se pa od Washingtona ne bo mnogo oddaljaval. Na koncu je izjavil, da je zelo zadovoljen s programom za narodno obrambo.

Nova diplomatska akcija Berlina in Rima

Po madžarskih vesteh gre za tesnejše sodelovanje med Francijo in Nemčijo

Budimpešta, 30. nov. e. V madžarskih diplomatskih krogih so mišljenja, da se bo v kratkem pričela nova diplomatska aktivnost osi Rim-Berlin.

Pričakujejo, da bo ta aktivnost osi usmerjena na zapadno Evropo. Po pisanju tiska gre za to, da pride do tesnejšega sodelovanja med Francijo in Nemčijo.

»Magyar Ország«, organ ministrskega predsednika Telekija, ugotavlja, da se v tej smeri mud nemškimi in francoskimi državljani že vodijo važni razgovori. Hkrati se pričakujejo tudi važni razgovori s Španijo in Italijo.

Laval v Berlinu

Vichy, 30. nov. s. (Ass. Press) Davi javljajo, da je podpredsednik francoske vlade Laval že prišel v Berlin.

Nekateri poročila pravijo, da se bo pogajal Laval za sporazum z nemško vlado,

na podlagi katerega bi Francija priznala Nemčiji odstop Alzacije in Lorene, zato pa bi bilo osvobojenih večje število francoskih vojni ujetnikov.

Važna avdiencia v Ankari

Ankara, 30. nov. s. (Reuter). Snoci je bil nemški veleposlanik pri turški vladi von Papen sprejet v avdienco pri predsedniku turške republike İsmet İnönü.

Avdiencia je trajala eno uro. Že prejšnje dni je imel von Papen ponovno razgovore s predsednikom turške vlade Saidomom in zunanjim ministrom Saradzoglom. Smatrajo, da je Papen tako obema ministroma kakor tudi predsedniku republike sporočil nemško stališče glede možnosti turške intervencije v grško-italijanskem konfliktu. Domnevajo, da si hoče von Papen predvsem zagotoviti, da Turčija ne bi intervenirala, če bi bila Grčija napadena še z druge strani.

Edinstven vefilm in najburnejši dni ameriške zgodovine: (VIRGINIA CITY)

Borba za zlato... za ljubezen... za čast. — ERROL FLYNN kot častnik severne armade in Miriam Hopkins — sta odlični filmski par! Istočasno predvajamo FILM O ODKRITU SPOMENIKA KRALJU ALEKSANDRU V LJUBLJANI.

Pod zastavo svobode

KINO MATICA, tel. 22-41
Predstave danes ob 18. in 21. uri, jutri ob 14.11. in 17.15. in 21. uri

Grško italijanska ojačenja

Ob Ohridskem jezeru zbirajo Italijani močno vojsko — Grki zasedli nekaj novih položajev na albanskem ozemlju — Ameriški vojni material za Grčijo

Atene, 30. nov. s. (Reuter). V grških vojaških krogih označujejo položaj na bojišču v Albaniji v splošnem kot zadovoljiv.

Poročila iz novinarskih agencij so se glavni boji včeraj vršili pri Argirokastru. Grki tu z dobro podporo topništva sistematično zasedajo vrhove okoli Argirokastra ter zožujejo obroč okoli mesta. Svoje pripadatelje poročajo, da so grške izvidnice zasedle neko italijansko prednjo postojanko pri Argirokastru ter da se sedaj v mestu samem že vrše boji na nož med italijanskimi in grškimi četami. Ta vest uradno še ni potrjena.

Med tem prejemajo Grki na fronti pri Argirokastru neprestano ojačenja. Vojni material dovažajo deloma tudi zaplenjeni italijanski tovorni avtomobili, poleg tega pa mule in meze, ki prenašajo zlasti lahke topove in municijo. Tudi Italijani dobivajo pri Argirokastru še ojačenja.

Na severnem delu bojišča je pričelo snežiti. Zapadno od Moskoplja so Italijani izvedli več protinapadov, vendar je Grkom uspelo zadržati postojanke.

Tudi pri Podgradcu so Grki odbili italijanske protinapade in so menda celo nekoliko napredovali. Grški daljnostrelni topovi sedaj obstreljujejo Podgradec in grške čete so na več točkah prekoračile reko Terava, nekako 8 km južno od Podgradca. Ob Ohridskem jezeru vzhodno od Podgradca zbirajo Italijani močno vojsko in zadržajo poročila pravijo, da je tu pričakovati v kratkem velike bitke (iz tega poročila je razvidno, da je Podgradec še vedno v italijanskih rokah. Op. ur.).

Grško vojno poročilo

Atene, 30. nov. s. (Atenska tel. ag.). Grški generalni štab je objavil davi naslednje 24. vojno poročilo:

Na več točkah bojišča so grške čete nadaljevale z napredovanjem in so zasedle nekaj novih položajev na albanskem ozemlju, zlasti severno od Konispolisa. Zabili smo mnogo vojnega materiala in ujetnikov.

Grška letala so izvedla več izvidniških poletov nad italijanskimi frontalnimi postojankami.

Sovražna letala so včeraj bombardirala več mest in vasi v Epiru, na otokih Krfu, Levkasu in Kefaloniji ter v zapadnem Peloponezu.

Poročila z naše meje

Ohrid, 30. nov. e. V teku prejšnjega in včerajšnjega dne so se boji na severni grško italijanski fronti močno razvijali. Lepo vreme je omogočilo aktivnost ene in druge strani. Na odseku okrog Podgradca je razen malinega odmora v teku noči nezmanjšano trajalo močno topniško streljanje. Topniški dvoboj se je pričel zjutraj ob 8 in je trajal z nezmanjšano srčnostjo ves dan. Ob 14.45 je stopilo v akcijo tudi letalstvo. Vrhovi je bilo velikansko število bomb katerih detonacije so bile tako silne, da so se tresle vse čipe v Ohridu. Italijani so dobili ojačenja iz Albanije.

Bitoli, 30. nov. e. Boji na severni italijansko grški fronti v področju reke Cerove, so se nadaljevali z nezmanjšano srčnostjo. Topniški ogenj je bil zelo močan in se je nadaljeval brez prekinitve. Prejšnjo noč se je z meje videl v daljavi velik požar. Sodiijo, da je bila zažžena neka vas ob reki Cerovi, katero so bombardirala italijanska letala. Napadi grških čet ki so hoteli napredovati od reke Cerove v smeri proti Podgradcu, so bili preprečeni z radi uporne obrambe italijanskih enot. Italijani dobivajo ojačenja vsak dan. To se opaža zlasti ponoči, ko kamioni prevažajo mnogo vojaštva proti Podgradcu.

Djevdjelija, 30. nov. e. Tudi včeraj se je slišalo močno topniško streljanje z jugozapadne strani. V prvih jutrnjih urah je bilo streljanje šibkejšo, potem pa je postajalo močnejše, dokler ni opoldne doseglo viška. Italijansko letalstvo je bilo v teku dneva precej aktivno. Poleg akcij na sami fronti so Italijani bombardirali tudi več krajev, tako v Peloponezu in Epiru.

Življenje v Korici

Atene, 30. nov. s. (Reuter). Posebni poročevalci angleške radijske družbe, ki je

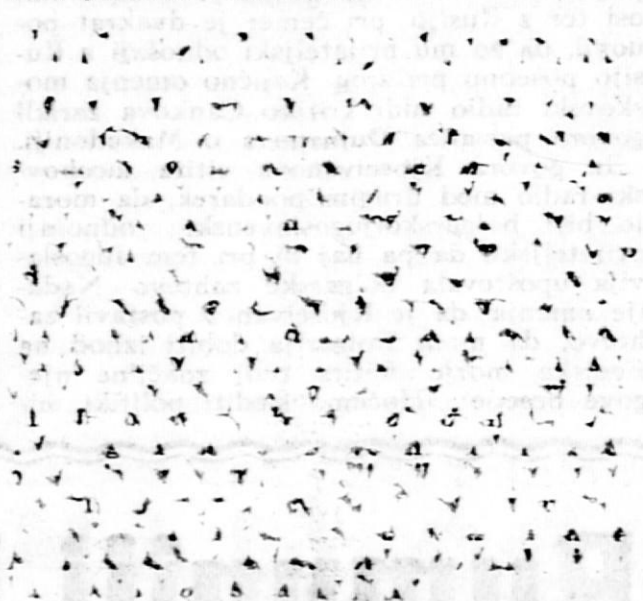
tri dni po zavzetju Korice posetil mesto, pravi, da teče življenje v Korici zopet normalno. Trgovine so večinoma odprte, prav tako pa tudi restavracije. Na edini cesti, ki vodi iz Grčije preko gorovja v Korico, se razvija ogromen promet. Grki neprestano dovažajo po cesti vojni material, tako da je promet stokrat preobremenjen.

Wellesova izjava

Washington, 30. nov. s. (Ass. Press). Na konferenci tiska je izjavil snoči podtajnik za zunanje zadeve Sumner Welles, da je imel grški poslanik v Washingtonu s finančnim ministrom Morgenthauom in drugimi ameriškim merodajnimi osebami več konferenc glede možnosti, da bi Grčija kupovala v Zedinjenih državah vojni material. Welles je dejal, da je bil na teh konferencah dosežen sporazum, ki bo gotovo nadomestilo grško vlado.

Nemci zapuščajo Grčijo

Djevdjelija, 30. nov. e. Včeraj je prispe la iz Grčije skupina 95 nemških državljani, ki se sele v Nemčijo. Nadaljnje skupine jim bodo še sledile.

Sporazum med Japonsko in Vančingvejevo vlado

Danes je bila podpisana pogodba, ki določa med drugim bivanje japonskih čet v Notranji Mongoliji in na severnem Kitajskem ter razmestitev japonske mornarice na določenih mestih — Ukinitev eksteritorialnosti in mednarodnih koncesij

Šanghaj, 30. nov. s. (Ass. Press). V Nankingu je bila danes slovesno podpisana prijateljska pogodba med Japonsko in Vančingvejevo Kitajsko. S tem je japonska vlada dokončno priznala Vančingvejevo vlado.

Zbudilo je pozornost, da je japonska vlada toliko časa odlašala s formalnim priznanjem Vančingvejeve vlade. Temu odlašanju je bila gotovo vzrok japonska želja, da bi se Japonska le še nekoliko pogodila z vlado maršala Čangkajskega v Čungkingu. S tem, da je Japonska končno le priznala Vančingveja, je pokazala, da ne računa več na možnost sprave s Čangkajskim in da so se zadnji mirovni poskusi izjalovili.

Tokio, 30. nov. s. (Tass). Po japonskih informacijah je imel včeraj Vančingvej v Nankingu dolgo konferenco z vrhovnim poveljnikom japonske vojske na Kitajskem.

Po nekaterih poročilih potuje japonski zunanji minister Macuoka sam v Nanking.

Vsebina pogodbe

Šanghaj, 30. nov. AA. (DNB). Sporazum med Kitajsko in Japonsko obsega, kakor se je izvedelo iz zanesljivih virov, uvod, devet kratkih členov in dva zapisnika, ki sta priključena pogodbi. Vsak zapisnik ima pet členov.

V soglasju z izjavo predsednika japonske vlade kneza Konoja se v uvodu poudarja skupni cilj pri uvedbi novega reda v vzhodni Aziji. Prav tako se izražajo želja, naj se vzpostavi mir v vzhodni Aziji in s tem na svetu. Prav tako se s pogodbo na stranki obvezujeta na vzajemno spoštovanje suverenosti in ozemeljske celote. Delali bosta tudi za poglobitev vezi prijateljstva in kulturnih stikov. V ta namen bosta obe državi izdali potrebne odredbe. Zlasti pa je poudarjen cilj o sodelovanju in o vzajemnem delovanju pri zatiranju komunistične delavnosti vseh vrst. V ta namen bodo japonske čete lahko bivale v Notranji Mongoliji in po nekaterih mestih na severnem Kitajskem. Ta mesta bodo pa posebej določili. Določeno je sodelovanje med obema državama za ves čas japonske zasedbe, da bi se ohranil red in mir.

Kitajska priznava poleg tega japonski pravico, da zaradi sedanjega položaja na določenih mestih razmesti dele svojega vojnega brodoma. V nekem drugem členu se govori o tesnem gospodarskem sodelovanju na podlagi načel recipročnosti in se poudarja potreba največjega sodelovanja z Japonsko pri izrabljanju rudniških bogastev zlasti na severnem Kitajskem in v Mongoliji. Podčrtava se tudi, kako koristno je sodelovanje med Japonsko in Kitajsko pri razvoju trgovine ob

južni dolini Jangtseja. Po potrditvi medsebojnih vezi prevzema Japonska nase, da bo ukinila eksteritorialnost in da bo načela vprašanje ukinitve koncesij, v zameno pa se Kitajska obvezuje, da bo dovolila popolno svobodo trgovinske delavnosti japonskih državljanov na Kitajskem.

Dopolnilni zapisniki obravnavajo vprašanja, ki so v zvezi s sovražnostmi, ki se še razvijajo med Japonsko in Kitajsko. V nekem zapisniku se Japonska obvezuje, da bo po poteku dveh let po obnovi miru na celim Kitajskem umaknila svoje čete. Kitajska pa se obvezuje, da bo japonskim državljanom dala odgovarjajočo odškodnino. Neki dogovor določa, da se Kitajski vrne pravica nadzorstva nad zunanjo trgovino, prav tako pa tudi pravice, ki so v zvezi z denarno politiko. Na koncu se govori tudi o vrnitvi kitajskih industrijskih naprav in rudnikov, kakor tudi o novi or-

Vznemirjenje v Šanghaju

Šanghaj, 30. nov. AA. (DNB). Sklep vlade v Nankingu, ki se naslanja na sporazum med Kitajsko in Japonsko o svobodi trgovskega delovanja japonskih državljanov na Kitajskem, je med tujci v Šanghaju povzročil nekaj vznemirjenja, ker je bivanje in trgovska delavnost inozemcev na Kitajskem omejena na določene pokrajine in pristanišča. Ki so bila določena v posebnih pogodbah. To je do sedaj veljalo tudi za pripadnike tistih držav, ki so se odrekale pravici eksteritorialnosti. Anglosaksonski krogi v Šanghaju izražajo bojazn, da se bodo ravno iz načela o eksteritorialnosti razvile težave v svobodni trgovini in da bo ta sklep iz sporazuma med Kitajsko in Japonsko izhodna točka za vlado v Nankingu, da okrepi svojo politiko na korist ukinitve eksteritorialnosti.

Nemška letala v neprekinjenem sprevodu nad Londonom

London je doživel preteklo noč enega izmed najhujših napadov v zadnjem času — Padlo je izredno mnogo eksplozivnih in zažigalnih bomb

London, 30. nov. s. (Reuter). Zadnji napad na prestolnico je bil veččesa značaja ter vsekar najhujši v zadnjem času. Poročila novinarskih agencij pravijo, da so nemška letala preko Londona tako rekoč letela v neprekinjenem sprevodu. Napadi na razne mestne okraje so se sledili v presledkih po samo nekaj minut. Alarm v prestolnici se je pričel že zelo zgodaj zvečer. Do malo pred polnočjo so trajali nemški bombni napadi nato skoraj brez prekinitve. Nato je sledil krajši premor, potem pa so se napadi zopet pričeli. Konec alarma je bil dan že več ur pred nastopom dneva.

Nemška letala so vrgla na London izredno mnogo eksplozivnih in zažigalnih bomb. Letala so letela izredno hitro in zelo visoko. Povzročena je bila znatna škoda, večinoma na zasebnih hišah. Zadet je tudi neka bolnišnica. Protiletalsko topništvo v Londonu je streljalo skoro neprestano. Zaradi tega več letal ni utegnilo odvreči bomb. Protiletalska obramba je sestrelila tudi več raket na padalnih krogih, ki jih spuščala nemška letala.

Razen na London so vrgla nemška letala ponoči mnogo bomb tudi na okolice prestolnice, poleg tega pa na raztresene točke v provinci. Več zažigalnih bomb je bilo vrženih na neko mesto ob južni angle-

ški obali. Nastalo je več manjših požarov, ki pa so bili vsi hitro pogaseni. Neka zažigalna bomba je padla med predstavo v kino, toda požar se je posrečilo preprečiti in nihče ni bil ranjen. Neka druga bomba je padla pred plesno dvorano. Tudi tu ni bilo žrtev.

Bombe so bile vržene tudi na Wales in na vzhodno Anglijo. Tu je bila ena oseba ubita, ki je posamično nemško letalo vrglo več bomb na neko mesto. Bombe so večinoma padle v morje.

Napad na Liverpool je izvedlo preteklo noč le manjšo število letal. Ta so vrgla nekaj eksplozivnih in zažigalnih bomb ter poskodovala nekaj hiš.

Angleški bombniki nad Nemčijo

London, 30. nov. s. (Reuter). Letalsko ministrstvo je objavilo davi naslednji komunikacije:

Preteklo noč so angleški bombniki zopet izvedli več napadov na Nemčijo. Predvsem so bili napadani razni objekti v Bremenu in Kölnu, nadalje več sovražnih letališč. Ob Kanalu so bile zopet napadene invazijske luke.

Praznik zedinjenja

Ljubljana, 30. novembra

Jutri bo vsa Jugoslavija svečano praznila svoj državni in narodni praznik. Od 1. 1918 praznujemo dan, ki nas spominja na zedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev. Vsi prvi decembri, ki so se vrstili od usodnega leta, ko se je zrušila suverena državna tvorba in je izpod rovevin vzklilo novo svobodno življenje dotlej zaslužjenih narodov, so bili mejniki v državnem in narodnem življenju Srbov, Hrvatov in Slovencev. Kazali so na to, da Jugoslavija raste, se razvija in postaja od leta do leta močnejša in samozavestnejša. Ob slehernem prazniku zedinjenja smo vsemu svetu povedali na najbolj svečan način, da je naša nezlomljiva in jednolika volja, živeti složno kot bratje na jugu v skupni državi pod žezlom junških Karadjordjevcov.

Letošnji državni praznik bomo praznili v posebnih okoliščinah in v posebnih razmerah. Okoli nas divja vojna. Okoli nas se ruši svet. Vojna vihra podira in uničuje tvorbo, ki morda niso bile zgrajene dovolj trdno. Namreč s krvjo in z žrtvami življenja najboljših sinov naroda, ki so jim morda nesloga, zaslepljenost in strahopetnost zrahljale temelje. Ni dano vsakega naroda, da se ob pravem času za velike nevarnosti, ki mu grozi od kerkoli.

Jugoslovanski narod je vedno ob pravem času mobiliziral svoje narodne sile za obrambo svojih življenjskih pravic, svoje svobode in neodvisnosti. Ob letošnjem narodnem in državnem prazniku se velja spomniti na tiste čase, ko se je odigralo najpomembnejše poglavje v narodnem in državnem življenju Srbov, Hrvatov in Slovencev. Dogodki po prevratu, ko je šlo za našo bodočnost po letih svetovne vojne in zmagovitega pohoda jugoslovanskih junakov, kažejo na zdrav instinkt in zdravo dušo našega naroda. Kaos je vladal v naših deželah, treba je bilo hitro in odločno postaviti temelje za novo državo in narodno zajednico, ki je nastajala na starih ruševinah. Kaos je vladal vse okoli nas, svet se je tudi tedaj podiral na vseh koncih in krajih. Samo pogumni in zdravi se v takih razmerah lahko izogne katastrofi. Srbi, Hrvati in Slovenci so zbrali svoje najboljšie sile in jih postavili nasproti uničujočim in razkrajajočim zunanjam in notranjim silam.

Dne 24. novembra 1918 popoldne je posebna komisija Narodnega veča SHS v Zagrebu izročila plenumu predlog za zedinjenje Slovencev in Hrvatov s Srbi v skupno državo. Prej ta dan je bil predlog v debati na pobudo dalmatinske narodne vlade, ki je zahtevala, naj se čim prej izvede dejansko zedinjenje vseh jugoslovanskih zemelj od Soče do Vardarja, ker je to edina pot, ki vodi iz sedanjih zmed k mirnemu in uspešnemu razvoju. V debati so govorili za Slovence dr. Albert Kramer, dr. Kukovec, dr. Ribač, Anton Kristan in dr. Izidor Cankar. Predlog se je glasil:

»Narodno veče SHS proglašava v skladu s svojimi dosedanjimi zaključki in v soglasju z izjavo vlade kraljevine Srbije zedinjenje države SHS, stvorjene na vsem strnjenem jugoslovanskem področju bivše avstro-ogrske monarhije s kraljevino Srbijo in Crno goro v eno zedinjeno državo Srbov, Hrvatov in Slovencev.«

Sledijo navodilo za izvedbo zedinjenja in imena članov odbora, ki naj izvrši predlog, sprejet z vsemi protienemu glasu izmed Slovencev so bili v odboru dr. Albert Kramer, dr. Izidor Cankar, dr. Korošec in Anton Kristan.

To zgodovinsko dejanje je bilo izvršeno v dvorani hrvatskega sabora. Proglašeno je bilo zedinjenje vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Dne 1. decembra 1918 ob 8. zvečer je prestolonaslednik in regent Aleksander sprejel v Beogradu v posebni audienci delegacijo Narodnega veča, ki ji je bilo naloženo, da izvrši zedinjenje. V imenu delegacije je prestolonaslednika pozdravil dr. Pavelić, podpredsednik Narodnega veča, ki je prebral addresso, s katero se za vedno proglašajo zedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev pod dinastijo Karadjordjevičev.

Na addresso odposlanstva Narodnega veča je odgovoril regent Aleksander in proglasil v imenu Nj. Vel. kralja Petra zedinjenje kraljevine Srbije z deželami neodvisne države SHS v enotno kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Regent Aleksander je v svojem odgovoru na addresso dejal med drugim: »Gospodje odposlanci! Vaš prihod v imenu Narodnega veča SHS, predstavljate našega naroda in vaše sporočilo o njegovi zgodovinski važni odločitvi dne 24. novembra, s katero se proglašajo zedinjenje vsega našega naroda in vse naše mučniške in slavne domovine, me navdaja z globoko radostjo. Ko sprejemam to vaše obvestilo, sem prepričan, da izpolnjujem s tem činom svojo vladarsko dolžnost, kajti z njim samo uresničujem ono, kar so začeli pripravljati najboljši sinovi naše krvi vseh treh vtr in vseh treh imen, na obeh straneh Dunava, Save in Drine že v času vladanja Mavroga deda kneza Aleksandra I. in kneza Mihajla, ono, kar ustreza željam in stremljenju vsega našega naroda...«

Ta veliki zgodovinski čin bodi najvišja nagrada iskrerim naporom vas in vaših tovarišev ter drugih sodelavcev, ki so s smelim prevratom stresli in vrgli s sebe tuji jarem. Ta akt bodi tudi nagrada visoko razviti zavesti in velikim žrtvam, ki so jih položili na žrtvenik domovine vsi oni deli našega naroda, ki jih zastopa Narodno veče. Prav tako bo današnji veliki čin najkrasnejši venec na grobovih naših oficirjev in vojakov, ki so padli za domovino in za zedinjenje, bo najlepši soppek na prsih onih srečnih tovarišev, ki so s pomočjo naših velikih in plemenitih zaveznikov z menoj doživeli zmago nad sovražnikom.«

22 let je preteklo od tega zgodovinskega dne, ki je nam vsem in vsem okoli nas jasna priča, da je volja Jugoslovenov do svobodnega in samostojnega življenja nezlomljiva. Marsikateri bridek dan smo doživeli od tega zgodovinskega dneva v Beogradu. Najbridek je bil tisti, ki nam je prinesel vest o mučniški smrti viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Tudi ta najhujši udarec usode je narod premagal s svojo ustvarjajočo voljo do svobodnega in neodvisnega življenja, saj se zaveda, da živi, se razvija in raste njegova velika državniška in narodna tvorba, ki se imenuje Jugoslavija.

Kaj bi moglo uničiti zajednico, ki je zgrajena na krvi in kosteh tisočev najboljših sinov naroda? Samo nesloga, zaslepljenost in strahopetstvo ji morejo izpodjesti temelje, toda jugoslovanski narod je dokazal, da je bil v velikih trenutkih, ko je šlo za njegovo svobodo in za njegovo neodvisno življenje, vedno složen, blster in junški. Tak praznik je tudi letos praznik svojega narodnega in državnega zedinjenja.

Novinarski koncert

bo jutri ob 20. uri v veliki unionski dvorani. Ves program bo letos oskrbel

Ljubljanska filharmonija

v svoji najmočnejši sestavi pod vodstvom dirigenta DRAGA ŠIJANCA in s sodelovanjem rektorja Glasbene akademije ANTONA TROSTA. Izvajala bo simfonična dela Arniča in Škerjancja ter Dvořaka in Čajkovskega.

Vstopnice od 40 din navzdol pri blagajni kina Union od 11. do 12. in od 15. do 21.

Izjava jugoslovensko-bolgarske lige

Jugoslovensko-bolgarska liga v Ljubljani je na svoji seji 29. novembra v navzočnosti zastopnikov lig iz ostalih krajev Slovenije sklenila v zvezi z dogodki v Bolgariji podati javnosti naslednjo izjavo:

Jugoslovensko-bolgarske lige so bile ustanovljene pred sedmimi leti z namenom, da na kulturni osnovi in medsebojnim spoznavanjem pomagajo graditi lepšo bodočnost v odnosih med Jugoslavijo in Bolgarijo. Mnogostevilne prireditve, kulturne in gospodarske manifestacije in medsebojni obiski v teh letih so pokazale, da vlada v vseh slojih naroda v Jugoslaviji in Bolgariji kreпка volja, pozabiti temno preteklost ter v bratski slogi in sporazumu ustvarjati resnično bratsko skupnost. Ta volja niti danes ni omanjana, močnejša je kakor kdaj koli. Usodna povezanost vseh balkanskih Slovanov nam narekuje, da jo še bolj krepiamo, kajti edno na ta način bomo prenehali biti igračka kogar koli.

Zato Jugoslovensko-bolgarske lige v Sloveniji najostreje obojujajo vsak požrtus, kakršni prijateljske in bratske odnose med Jugoslavijo in Bolgarijo. Slovenci, Hrvati

in Srbi smo v Jugoslaviji povezani v nerazdružljivo celoto in vsaka želja ali napad na enega izmed delov te celote enako močno odmeva pri vsakem izmed njih.

Odločni odpor v bolgarskem narodu proti dogodkom, ki jih je povzročil nepremišljeni govor v bolgarskem sobranju, potrjuje, da je naša pot pravilna, da je naša dedanina delo že rodilo uspehe in da je misel bratstva in sloge pognala globoke korenine v naši bolgarski javnosti. Vse to nas izpodbuja k še intenzivnejšemu delu za ohranitev bratskih odnosov med Jugoslavijo in Bolgarijo ter miru med vsemi balkanskimi narodi.

Za Jugoslovensko-bolgarsko ligo v Ljubljani:

Vekoslav Bučar, Rasto Pustoslavšek, tajnik, predsednik.

»Iz Prešernovih dni«

2. dec. v operi!

Tajinstveni doživljaji v zapušeni hiši, v kateri črna prikazen ogroža srečo in življenje mladih ljudi! — Film močne in izredno napete vsebine po znanem istoimenskem gledališkem komadu. — Bob Hope, Paulette Goddard, Douglass Montgomery, Gale Sondergard. —
Premiera danes — KINO SLOGA, tel. 27-30 — Ob 16., 19. in 21. uri.
Jutri ob 15., 17., 19. in 21. uri
Danes ob 14.30 in jutri dopoldne ob 10.30 **TARZAN V HAREMU** Matineja po znižanih cenah

ČRNA MAČKA

KINO UNION
Telefon 22-21

Danes odpadejo zaradi akademije ZFO vse tri predstave. — Jutri v nedeljo 1. decembra pa bomo predvajali dopoldne ob 10.30 uri in popoldne ob 15., in 17. uri film

BOGATAŠEVA USODA

z znanimi filmskimi veličinami: Basil Rathbone, Sigrid Curie in Viktor Mac Laglen
Večerni predstavi ob 19. in 21. uri odpadeta zaradi novinarskega koncerta!

Za prvi december 1940

Poslanica saveza Sokola kraljevine Jugoslavije vsem sokolskim župam, društvom, četam, bratstvom in poverjenicem — celokupnemu jugoslovenskemu sokolstvu

Ljubljana, 30. novembra
Pozvali smo vas, da zopet razvijete sokolske zastave, da se ponovno zvrstite v trdne sokolske vrste, da bi današnji prvi december krepko, odločno in za vsakega jasno in prepričljivo pokazali, da stojite za idejami in pridobitvami prvega decembra vse jugoslovensko sokolstvo, stojite ves naš narod, pripravljen, da jih brani z vsemi žrtvami!

Pred 22 leti so na prvi december 1918 predstavniki Srbov, Hrvatov in Slovencev sporečili svetu, da se za vedno zedinjajo v svobodno skupno domovino, kraljevino Jugoslavijo. Junaško in pošteno smo si priborili to svobodo in zedinjenje; vsakemu je znana in jasna njuna krvava cena. Plačali smo jo s stoletnimi borbami v suženjsku, z življenjem milijonov naših najboljših sinov in z neizrečenim trpljenjem nestetih pokolenj. Zato nam je svoboda še stokrat dragocenejša in zaradi tega postavljamo danes dolžnost, braniti svobodo, neodvisnost in dostojanstvo domovine, nad vse ostale dolžnosti.

Našo svobodo je mogoče uničiti le za ono ceno, za kakršno jo je narod kupil: samo z novim morjem krvi in solz in z novimi milijoni žrtv. Naš narod je pripravljen, da rajši viteški in častno zopet krene na pot Golgote in trpljenja, nego da bi klonil glavo v tuj jarem.

Naj ne bo nikogar, ki bi te naše odločnosti ne poznal! Smelo in junaško dvignite glave z vero v našo hrabro in v slavo ovenčano vojsko, krepite borbeni duh in samozavest naroda, uničite brez usmiljenja korenine malodušnosti, strupeno seme onih, ki bojazljivo pogubljajo sebe zaradi materialnih bogastev in telesnih užitkov. Nihče nam ne bo ničesar uničil, če nam ne bo izpodkopal trdne vere v našo sveto pravico in zločim odločne volje, da branimo domovino, pa naj se zgodi, kar hoče.

Zaradi tega kličemo vse na popolno moralno in duhovno mobilizacijo: naj se ves narod zbere in zediní okoli najvišjega ideala domovine. Pred pogledom na bodočnost, polno usodne negotovosti, naj se idealu domovine podredijo vsi drugi interesi, naj prešine vse ena misel, ena skrb in ena ljubezen: skrb za domovino in ljubezen na njeno svobodo in dostojanstvo.

Dogodki, ki pretresajo svet in se gibljejo okoli naše domovine, nam vsak dan in vsak trenutek bolj prepričljivo dokazujejo, kako neločljivo je povezana

usoda vseh delov našega naroda, Srbov, Hrvatov in Slovencev. Danes vidijo vsi, kakšna je bila njihova zgodovinska sreča, da so se pred 22 leti zedinili in stvorili veliko skupno državo, v kateri vidijo v sedanjih usodnih časih vsi Srbi, Hrvati in Slovenci s ponosom in radostjo močnega zaščitnika in zanesljivega jamstva za svojo svobodo in neodvisnost. Pred to veliko resničnostjo, ki se je odkrila vsem razumnim Jugoslovcem v dneh velike svetovne borbe, dobiva prvi december, ki ga danes slavimo, nov zgodovinski sijaj in veličino.

Te občutke usodne povezanosti vseh Jugoslovcenov moramo okrepiti z zavestjo našega krvnega in duhovnega edinstva, z JUGOSLOVENSKO NACIONALNO ZAVESTJO, ki je najvišji izraz naše volje, da v svoji svobodni kraljevini ustvarimo tudi veliko nacionalno bodočnost. Zaradi tega je prvi december genialno in dalekovidno objavil poleg misli skupne države tudi idejo jugoslovenskega nacionalnega edinstva kot drugi temeljni življenjski zakon naše usode. In kakor je z jugoslovensko državo stvorena tista čvrsta materialna osnova, iz katere je vznikla današnja politična in vojaška moč Jugoslavije, tako je v jugoslovenski nacionalni misli dana ona močna in široka duhovna osnova, na kateri bo mogoče zgraditi velika dela, ki bo z njimi ustvarjajoči genij našega naroda dostojno opravičil pred svetom in zgodovino obstanek naše svobodne države. Danes, ko slavimo prvi december, naglašamo mi Sokoli s ponosom, da niso mogle nobene težkoče in preizkušnje uničiti v naših duhovnih očeh jasnosti te resnice. V naših srcih ne bo nikoli zmanjšan žar vere v to veliko in globoko sokolsko misel.

Z globokim spoštovanjem se spominjamo v tem času onega, ki je zapustil sokolstvu jugoslovensko idejo kot svojo sveto oporoko in ki je bil prvega decembra 1918 najpovzvanjši, da objavi naše zedinjenje. Klanjamo se spominu viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Današnji prvi december slavimo v letu, ko se njegov prvenec pripravlja, da stopi na prestol svojih velikih prednikov. Z vsem narodom verujemo mi Sokoli, da bomo z božjo pomočjo v znaku vladavine kralja Petra II. videli velike in dobre dni Jugoslavije. Njegovo ime je postalo za ves narod simbol vere, zaupanja in vedrega gledanja v bodočnost.

Naj živi Njegovo Veličanstvo kralj Peter II.

Naj živi močna kraljevina Jugoslavija!

Sokolstvu — Zdravo!

Zorenju naproti

Ljubljanska filharmonija na mladih potih

Ljubljana, 30. novembra
Spričo jutranjega slavnostnega koncerta Ljubljanske filharmonije je treba sprezgovoriti par besed tudi o tej ustanovi.

Dolga je pot simfoničnega stremeljenja v naši beli Ljubljani. Njeni prvi počeki segajo prav za prav do l. 1702. nazaj, ko je tedanja akademija Operosorum ustanovila poseben glasbeni oddelček. Sprva se je po vsej priliki glasbeno udejstvovanje članov omejevalo na kvartete in podobne izvedbe. Kasneje se je napor teh ljubiteljev harmonij razmahnil na druge pogoje. Tako so mogli ob prelomu 18. in 19. stoletja z njo občevariti in se za njen sprehajati veliki kakor Beethoven in drugi. Beethoven ji je celo pošiljal svoje skladbe.

V 19. stoletju se filharmonija nikakor ni mogla razviti tako, kakor bi ustrezalo visoko razvitemu glasbenemu čutu našega mesta in prebivalstva, pač zaradi tsnih razmer, v katero so jo vlekli neprijetni drobci tujega življa, ki je tudi s pomočjo glasbe hotel izvajati znano raznarodovalno raboto.

Pravi mladostni polet glasbenega življenja in ustvarjanja je prišel v naše mesto, to Glasbeno matico. To je bilo v 90. letih prejšnjega stoletja. Tedaj je v naši sredi pričel orati ledino simfoničnega postvarjanja dr. Josip Cerin, ki je izvedel mnoge klasične in tedaj sodobne skladbe slovenskega in evropskega sveta. Z njegovim odhodom v tujino je mlado gibanje takoj usahnilo. Priti je moral Čeh Václav Talich, ki je zbral raztresene udele, jih organiziral v simfonični orkester in vdihnil novega življenja in mladostnega duha v orkestralno udejstvovanje našega življa. Starejši Ljubljančani se bodo z radostno ožetostjo spominjali teh koncertov, ki jim tudi pomenne mize niso mogle vzeti neodoljivega umetniškega čara in omanne usreha.

S slovensko opero se je ta veja glasbenega dela močno razrasla. Po svetovni vojni in po ustanovitvi naše mlade države je to prizadevanje poznalo v stoterih koreninah. Dobili smo stalno opero, ki jo nimajo niti starodavna in po vsem svetu znana sosedna mesta kakor Trst, Gradec,

Inomost in celo Benetke. In zopet so mladi poborniki simfonične glasbe napeli vse sile, da pokažejo svoje sposobnosti tudi ma Slovenci. Glasbena matica je ustanovila Orkestralno društvo, podjetni dr. Cerin se je vrnil iz tujine in svoj simfonični plug takoj globoko potisnil v brazdo. Prvo desetletje našega samostojnega nacionalnega življenja je bilo kljub neorganiziranosti tega področja močno aktivno in plodno. Oglašati so se pričeli domači skladatelji, ki so svoje perote dvigali proti višinam evropskega skladateljstva. V drugem desetletju je postajala zaradi tega čimdalje močnejša potreba po novi, pomlajeni, organizirani, trajni in od vseh oblasti priznani in podpirani slovenski filharmoniji. Tako je nujno prišlo do poroda in krsta Ljubljanske filharmonije l. 1934. Kakšno čudno znamenje in naključje! Tu di Ljubljanski filharmoniji je kakor svoji čas slovenski kumoval Čeh Václav Talich. Njegov koncert je še mnogim v živem spominu. Bil je namreč neoporečna afirmacija naših sposobnosti tako na repoduktivnem kakor na ustvarjalnem polju simfonične glasbe.

In tako smo prišli čez noč v redne koncerte Ljubljanske filharmonije. Sledili so veliki, pomembni, uprav glasbenozgodovinski koncerti pod taktirkami slavnih tujih dirigentov. Omenjamo predvsem sedaj že ranjkega Rhene Batona iz Pariza, ki je tako strumno povezal naše godbenike in z njimi predvedel nepozabno lepo Cesar Francovo simfonijo, a Ducasa je predložil v uprav klasičnih barvah.

Koncert, ki ga je vodil neugnano živahni dunajskošvicarski dirigent Schercher, nas je vedel v drugo smer. Prikazal je Brahmsa, pa še nekaj domačih skladb, predvsem dr. Svarovo simfonijo. Imeli smo kasneje v gosteh Louis Slegla in druge, pa tudi domači dirigenti so se uvejavili. Omenjamo predvsem Neffata, Stritofa, Poliča, Svaro, Sijanča, pa Zagrebčana Baranoviča in Matačiča, ki sta tudi naša.

Izmed domačih skladateljev so ponovno prišli do glasu Osterc, Bravničar, Arnič, Lajovic, Škerjanc.

Kakor moramo pri tej priliki poudariti poizrtvovalno sodelovanje vseh godbenikov pri Ljubljanski filharmoniji, tako nam narekuje dolžnost, da se spomnimo odbornikov kakor Antona Neffata, ki je postal zaradi svojih izrednih zaslug častni član te ustanove, nadalje Stritofa in mnogih drugih, ki v preobliki svojega tihga dela ne silijo z imeni na plan, a počiva na njihovih ramenih doberšen del vsega doseženega uspeha.

Ljubljanska filharmonija bi po teh velikih uspehih na svoji še razmeroma mladi poti zaslužila največjo podporo in razumevanje merodajnih činiteljev. Kakor so trenutne podpore dobrodošle in se je treba zanje iskreno zahvaliti, tako pa je moramo naglasiti, da je treba za njo najti trajno finančno družabno in moralno osnovo kajti po svoji kulturni veljavi, po svojem propagandnem radiju, ki bi segal daleč preko narodnostnega in državnega ozemlja, zasluži enako nego in skrb kakor glasbene akademije, konservatoriji ali druge prosvetne ustanove. Kaj bi Ljubljanska filharmonija s svojim upravnim štabom, s svojimi voditelji, svojimi poizrtvovalnimi in nadarjenimi godbeniki in ne naposled z našimi številnimi nadarjenimi skladatelji lahko dosegla, je na dlan!

Jutrišnji slavnostni koncert v Unionu naj bo prelomnica k temu svetlemu razvoju v bližnji prihodnosti. Ljubljana pomeni mnogo s svojim žariščem nacionalne kulture, s svojo slovensko knjigo, z literaturo, z univerzo, z raznimi akademijami, a dobro rojena simfonična kultura bo vse to delo lahko kronala in ga daleč naokrog raznesla. Simfonična kultura in zgledni orkestralni korpus pomeni vrhu tega neposredno za naše mesto, za naš tuiski promet in za sloves vsega našega naroda in države, ki na zapadu meji ob srce kulturne Evrope ogromno, to si lahko brez posebnega idealizma in brez nepotrebnega pretiravanja povemo na ves glas, ker je ta resnica docela očitna.

Ne dajmo, da bi tako delo temeljilo na poizrtvovalnosti in ramenih le nekoliko ljudi. Filharmonija je kakor akademija ali vseučilišče zadeva vsega naroda in ji je treba tudi tako osnovo priznati! I.K.

vinski koncerti pod taktirkami slavnih tujih dirigentov. Omenjamo predvsem sedaj že ranjkega Rhene Batona iz Pariza, ki je tako strumno povezal naše godbenike in z njimi predvedel nepozabno lepo Cesar Francovo simfonijo, a Ducasa je predložil v uprav klasičnih barvah.

Koncert, ki ga je vodil neugnano živahni dunajskošvicarski dirigent Schercher, nas je vedel v drugo smer. Prikazal je Brahmsa, pa še nekaj domačih skladb, predvsem dr. Svarovo simfonijo. Imeli smo kasneje v gosteh Louis Slegla in druge, pa tudi domači dirigenti so se uvejavili. Omenjamo predvsem Neffata, Stritofa, Poliča, Svaro, Sijanča, pa Zagrebčana Baranoviča in Matačiča, ki sta tudi naša.

Izmed domačih skladateljev so ponovno prišli do glasu Osterc, Bravničar, Arnič, Lajovic, Škerjanc.

Kakor moramo pri tej priliki poudariti poizrtvovalno sodelovanje vseh godbenikov pri Ljubljanski filharmoniji, tako nam narekuje dolžnost, da se spomnimo odbornikov kakor Antona Neffata, ki je postal zaradi svojih izrednih zaslug častni član te ustanove, nadalje Stritofa in mnogih drugih, ki v preobliki svojega tihga dela ne silijo z imeni na plan, a počiva na njihovih ramenih doberšen del vsega doseženega uspeha.

Ljubljanska filharmonija bi po teh velikih uspehih na svoji še razmeroma mladi poti zaslužila največjo podporo in razumevanje merodajnih činiteljev. Kakor so trenutne podpore dobrodošle in se je treba zanje iskreno zahvaliti, tako pa je moramo naglasiti, da je treba za njo najti trajno finančno družabno in moralno osnovo kajti po svoji kulturni veljavi, po svojem propagandnem radiju, ki bi segal daleč preko narodnostnega in državnega ozemlja, zasluži enako nego in skrb kakor glasbene akademije, konservatoriji ali druge prosvetne ustanove. Kaj bi Ljubljanska filharmonija s svojim upravnim štabom, s svojimi voditelji, svojimi poizrtvovalnimi in nadarjenimi godbeniki in ne naposled z našimi številnimi nadarjenimi skladatelji lahko dosegla, je na dlan!

Jutrišnji slavnostni koncert v Unionu naj bo prelomnica k temu svetlemu razvoju v bližnji prihodnosti. Ljubljana pomeni mnogo s svojim žariščem nacionalne kulture, s svojo slovensko knjigo, z literaturo, z univerzo, z raznimi akademijami, a dobro rojena simfonična kultura bo vse to delo lahko kronala in ga daleč naokrog raznesla. Simfonična kultura in zgledni orkestralni korpus pomeni vrhu tega neposredno za naše mesto, za naš tuiski promet in za sloves vsega našega naroda in države, ki na zapadu meji ob srce kulturne Evrope ogromno, to si lahko brez posebnega idealizma in brez nepotrebnega pretiravanja povemo na ves glas, ker je ta resnica docela očitna.

Ne dajmo, da bi tako delo temeljilo na poizrtvovalnosti in ramenih le nekoliko ljudi. Filharmonija je kakor akademija ali vseučilišče zadeva vsega naroda in ji je treba tudi tako osnovo priznati! I.K.

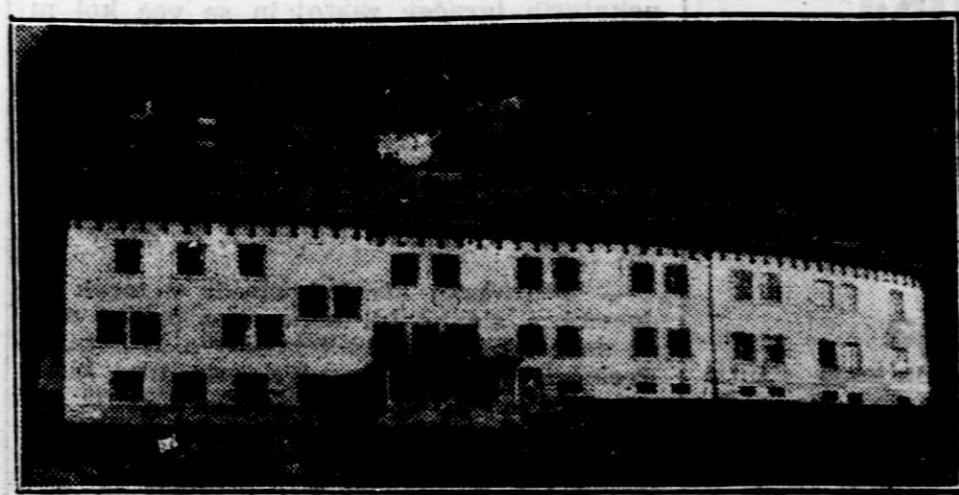
H koncertu slovenske komorne glasbe

Po prvem, moralno nad vse uspelem koncertu slovenske mladinske klavirske glasbe, prireja UJMA v ponedeljek dne 2. decembra, svoj drugi koncert, ki bo obsegal slovenske komorne skladbe avtorjev Škerjanc, Osterca, Arniča in Svara, katerih vsak je prispeval svoj klavirski trio. Škerjancov trio sestoji iz štirih stavkov, od katerih je prvi (Allegro vivace) živahni kolo, mešan z mehikimi melodijami, drugi (Adagio) prinaša lirčno poglobljeno melodično, tretji (Presto) je scherzo, ki prehaja v vedno mračnejše razpoloženje, stopnjevano v četrtem stavku (Maestoso lugubre — Marcia funebre). Ostercev trio je pisan v šestih tempih, kjer se hitri menjavajo s počasnimi; konča s koralom in rešuje problem nove forme brez karšnega koli ponavljanja. Arničev trio prinaša v prvem stavku (Allegro impetuoso) široko razpredeno verigo tem z menajočimi se razpoloženji in v odlično zajeti, blesteči instrumentaciji. Drugi stavek je fuga z zanimivo temo, tretji je na ostinatnih akordih zgrajena serenada, četrti pa je Rondo. Svarin trio je v dveh stavih: prvi (Andante) je kontrapunktni stavek s pestrimi tempy in melodičnimi temami, drugi (Scherzo) pa protikoncu prehaja v nekaj tokatni način ter se zaključuje konsonančno.

Program, ki obsega dela naših najboljših sodobnih skladateljev, bo nedvomno zanimiv in po izvedbi zelo kvalitativen (Lipovšek-Ornikova-Sedlbauer). Pokazal bo našo komorno tvornost, ki je pri Slovencih razmeroma skromna in ji posvečamo vse premalo pozornosti. Zato je potrebno, da izkaže naše koncertno občinstvo koncertu, ki naj bo slovenskim skladateljem tudi spodbuda za večjo produktivnost na polju komorne glasbe, odgovarjajoče zanimanje in se s tem oddolži plemenitimi stremeljem ter si sočasno poskrbi večjega vploga v komorno glasbeno tvornost.

Inserirajte v „Sl. Narodu“!

Novo mestno zavetišče na Jesenicah

Otvorili so ga preteklo nedeljo, o čemer je poročal Slovenski Narod v sredo

Čuvajmo Jugoslavijo!

Živel Nj. Vel. kralj Peter II.!

275 din za preživljanje na mesec Kako žive ljubljanski dijaki — Če želite komu pomagati revnih dijakov je na izbiri

Ljubljana, 30. novembra
S pisмено anketo med dijaki smo hoteli dokazati, da je med ljubljanskimi dijaki tudi nekaj revnih, toda anketa je pokazala, da revnih ni samo nekaj, temveč precej. To boste prav lahko spreviedli iz naslednjih podatkov. V tem članku se oziramo le na dijake, ki žive v Ljubljani. Izmed 115 v anketi sodelujočih dijakov smo jih izpustili 26, ki so dovolj dobro preskrbljeni. Vsi drugi so potrebni podpor več ali manj in večina jih prejema vsaj kosilo v šolski kuhinji. Toda šolska kuhinja ne more storiti vsega.

DIJAKSKA STANOVANJA SO REVNA

Znana je, da dijaska stanovanja niso razkožna in da že samo ime dijaska stanovanj povzroča dovolj. S tem pa nočemo reči, da si dijaki morda žele bogata stanovanja, temveč, da bi bili zadovoljni s skromnimi sobami, ko bi bile dovolj tople, svetle in zračne. Od 22 anketiranih dijakov, ki žive v Ljubljani pri tujih ljudeh, jih je odgovorilo 14, da stanujejo v nezakurjenih sobah. Razen tega se je 5 dijakov pritožilo, da stanujejo v temnih in premalo zračnih prostorih. Eden nima niti elektrike, čeprav živi v mestu, ter se uči pri petrolejki. Najhuje je, da se dijaki v mrzlih sobah pozimi težko uče.

Tudi večina dijakov, sodelujočih pri anketi, čeprav stanujejo pri starših ali sorodnikih, ne stanuje v boljših stanovanjih. Tako jih stanuje od 67 v nezakurjenih sobah 38. Vedeti moramo, da nima noben izmed teh dijakov svoje sobe, saj vsi žive v revnih družinah, ki imajo mala, tesna stanovanja. Tako je anketa pokazala, da spe dijaki v malih sobah, skupno z več tovariši ali družinskimi člani; v nekaj primerih si celo po 8, 9 in 10 ljudi v istem prostoru. Eden izmed dijakov stanuje v baraki, a eden spi na hodniku — v sobi ni prostora za njegovo ležišče!

PREMALO... PREMALO...

Večina dijakov je odgovorila, da ima premalo obleke in čevljev. Izmed 22, ki žive pri tujih ljudeh v Ljubljani, jih ima premalo oblek 7, čevljev 10, perila 2 in šolskih potrebščin 7. Toda ti niso še najrevnejši. Dijaki, ki žive pri starših in sorodnikih, so še bolj obubožani. Izmed 67 jih ima 38 premalo obleke, 44 premalo čevljev, 31 premalo perila in 24 premalo šolskih potrebščin. Najbolj dijakom primanjkuje čevljev. Pri obleki si v mnogih primerih pomagajo tako, da nosijo mlajši obleke starejših bratov ali sester, odnosno premarjene obleke staršev, a čevljev navadno ne morejo »podedovati«, ker prej dotrajajo.

VSA DRUŽINA POTREBNA PODPORA

Nekateri dijaki izhajajo iz družin, ki bi z vsemi člani vred potrebovale javne podpore. Pri tej anketi lahko opozorimo na primer, da neka družina, ki ima družinskega rednika na Golniku, prejema podporo po 10 din na dan od OUZD. Kako naj takšna družina primerno obleče in obuje dijaka? Dijaku iz te družine primanjkuje vsega: obleke, čevljev, perila in šolskih potrebščin. Zopet druga dijakinja iz delavske družine, ki prejema kosilo v šolski kuhinji, toži, da zjad ne more več prispevati niti po dinarju za kosilo. Večerje nima redno in je pogosto lačna. Oče je nezaposlen in za težko delo nesposoben, a v družini je devet otrok! V istem prostoru spi 9 ljudi. Poučen je tudi primer družine, ki jo mora preživljati sama, ločena

mati; devet nepreskrbljenih otrok! Oče je prezadolžen in ne more prispevati za družino več kakor 100 din na mesec. Dijakinja iz te družine primanjkuje obleke in čevljev. Čevlje, ki jih je lani dobila od neke socialne ustanove, je ponosila. Nič bolje se ne godi dijakinji iz delavske družine, ki šteje 5 otrok. Pogosto nima večerje. Primanjkuje ji vsega, razen šolskih potrebščin, ki si jih je pa med šolskimi potitnicami prislužila sama: hodila je na polje plet...

250 DIN PREJEMA OD STARŠEV NA MESECE

Dijak, ki stanuje pri tujih ljudeh v Ljubljani, je izdal, da prejema po 250 din »podpore« od staršev na mesec. S tem denarjem se mora preživljati in solati. Kako, to je res vprašanje, ki pa ni moglo biti rešeno na vprašalni poli pisemne ankete.

Dovolj razloga ima za tožbe tudi dijak, ki nima več ne očeta in ne matere in tudi nihče drugi ne skrbi zanj, le po 275 din pokojnine prejema po očetu. Ali je s tem denarjem mogoče živeti?

SKROMNI DOHODKI STARŠEV

Če se pozanimamo za dohodke staršev anketiranih dijakov, nam postane razumljivo, zakaj toliko dijakov potrebuje čevljev in obleko. Izmed 22 dijakov, ki žive pri tujih ljudeh v Ljubljani, jih izhaja 7 iz družin malih posestnikov, v teh družinah so številni otroci. Le eden dijak je iz uradniške družine, 2 sta iz železničarske, po eden ima očeta upokojenca, državnega uslužbenca, trgovskega potnika, starihja (!) malega trgovca in mater šiviljo.

Dijaki, ki stanujejo pri starših v Ljubljani, izhajajo po večini še iz revnejših družin. Šest dijakov ima živo samo mater; te matere preživljajo družino, bodisi s skromno pokojnino ali pa imajo vsaj hiško, da ni treba plačevati stanovanja. Razen tega imajo po trije dijaki matere šivilje, tudi brez očeta. Dve materi sta ločeni in morata preživljati otroke brez alimentov. Prav tako težko živita otroka, ki imata nezakonsko mater. Iz uradnih družin so samo trije dijaki. Največ je med starši dijakov rokodelcev, odnosno kvalificiranih delavcev, 14, in 7 navadnih delavcev ter ena delavka. Posestnika sta samo 2, medtem ko so postrežnice štiri, to se pravi delavke z zelo slabim ter nezanesljivim zaslužkom; 2 dijaka imata očeta orožnika, po eden bivšega trgovca, mesarja, učitelja, lovskega čuvata in železničarja, 5 dijakov pa ima roditelje upokojene.

PO 9 IN 10 OTROK

Roditelji dijakov, ki so doma v Ljubljani, nimajo v splošnem tako številnih otrok, kakor starši dijakov na deželi. Večina jih ima po 2 otroka (12 družin), po enega odnosno po tri v 11 družinah in po 4 v sedmih. Vendar so tudi po tri družine, ki imajo po 6 in po 7 otrok, a 4 jih imajo celo po 9. V eni družini je 10 otrok. Število otrok ni vedno zanesljivo merilo za revščino, saj se marsikateremu edincu godi slabše kakor otroku, ki ima po 7 bratov ali sester.

Upamo, da je anketa dovolj dokazala, kako potrebno je bilo, da so se letos novinarji, ko so prirejali koncert, ki bo jutri zvečer v Unionu, spomnili na revne dijake in prav je tudi, da so ob tej priliki opozorjali javnost na naše stradalce srednješolske.

DNEVNE VESTI

— Vodnikova pratika 1941 je sama vredna 20 dinarjev, saj ji po opremljenosti vsebinski Slovenci nimamo enake! Deželan in mestjan, inteligent in naš preprosti človek, vsi jo bodo med letom radi jemali v roke, ker bodo našli v njej poleg katoliškega in pravoslavnega koledarja, najnovejših poštinih pristojbin in taksonih predpisov tudi obilico poučnega in zabavnega čtiva. Vodnikova družba pa vam nudi za 20 dinarjev razen pratike še dve izbrani povesti ter preprosto poljudnostrokovno knjigo inž. Turka »O rastlinstvu ljudski in živalski prehrani«. Naročite se takoj na letošnje lepe Vodnikove knjige, ki bodo v kratkem razprodane!

— Določitev cen bučnega olja. Da bi mogle tovarne takoj dobavljati bučno olje potrošnikom, je odredil ban dravske banovine naslednje cene za to olje: tovarne prodajo bučno olje franco kupčevca po 22,40 din, veletrgovine po 23,75 in trgovine na drobno z enim pribitkom, ki je dovoljen na nabavne cene pri prodaji jedilnega olja.

— Trgovinska pogajanja s Finsko se prične prihodnji mesec. Po napovedih iz Beograda bo najbrž že 4. decembra prispele v Beograd na povratku iz Sofije finska gospodarska delegacija. Naš trgovinski promet s Finsko je zdaj urejen po sporazumu iz leta 1929. Leta 1938. je bila sklenjena trgovinska pogodba s Finsko, ki pa ni bila ratificirana in zato ne uveljavljena.

— Strojeopisni tečaj, novi (dnevni in večerni) prično 2. decembra. Dnevi in večerni pouka po želji obiskovalcev. Prospekt na razpislo. Christofor učni zavod, Ljubljana. Dombranska c. 15. Največja strojeopisnica. 50 strojev (Telefon 43-82). — Stenografijo v 6 mesecih. Trgovsko učilišče Robjda, Ljubljana, Trnovska ul. 15 priredi šestmesečni tečaj za stenografijo. Dnevni, večerni, začetni in nadaljevalni tečaj za strojeopisje. — Izredna metoda. Posebni oddelki za odrasle. Obisk vsakomur omogočen. Pričetek 2. decembra. — Pojasnila v pisarni ravateljstva.

Iz Ljubljane

— Iz Vstopnice za novinarski koncert se prodajajo pri blagajni kina Union danes od 3. do 6. popoldne, jutri pa od 10. do 12. popoldne in popoldne od 2. naprej do koncerta. Najkasneje do jutri popoldne naj dvignete vstopnice tudi oni, ki jih imajo rezervirane. Koncert bo v nedeljo ob 8. zvečer v veliki uniojski dvorani. Ves spored bo opravila celotna ljubljanska filharmonija pod vodstvom dirigenta šjanca in s sodelovanjem rektorja Glasbene akademije Trosta. Na sporedu so simfonična dela Armita in Škerjana ter Dvořaka in Čajkovskega.

— J. Nenavaden človek. Senečičeva igra, predstavlja po svojem značaju sodobnemu okusu ustrežajočo, izredno posrečeno odsko delo. To vestno nastudirano in lepo opremljeno delo, kljub prikriti trpkosti izvrstno zabava gledalce, ki so igro sprejeli zelo toplo in nekajkrat pri odprti sceni prekinili igro z navdušenim aplavzom. Ponovitev igre v Sentiakobskem gledališču bo danes v soboto 30. t. m. ob 20.15 in v nedeljo 1. dec. ob 15.15. Ker je bila zadnja predstava popolnoma razprodana in je odšlo mnogo ljudi brez vstopnic, jih kupite že v predpročanju od danes dalje v Mestnem domu. Na nedeljsko popoldansko predstavo opozarjamo zlasti okoliško občinstvo.

— Iz Sestane staršev poskusne ljudske šole za Bežigradom. V ponedeljek bo prvi letošnji skupni sestanek staršev. Na sestanku bo predaval tajnik Unije za zaščito dece g. Voljo Jagodice »O zaščiti mladine v vojni«. Ker je tema aktualna, vabimo vse starše, da se predavanja udeležijo. Sestanek bo ob 8. zvečer v šolski telodavnici. Po predavanju bo redni letni občni zbor društva »Sola in dom«.

Lepa namizna jabolka

po ugodnih cenah nudi »EKOONOM«, Ljubljana, Kolodvorska 7.

— Koncert »Slovenske komorne glasbe«. Prijatelje naših izvršnih slovenskih skladb opozarjamo na koncert »Slovenske komorne glasbe«, ki bo v ponedeljek 2. dec. v veliki filharmonijski dvorani. Klavirska tria naših priznanih slovenskih skladateljev: Svara, Priznanca, Osterca in Arniča, bodo izvajali Ornikova, Sedlbauer in Lipovšek. Vstopnice od 25 din navzdol v Matični knjigarni. 501/n

— Veselo »Miklavževanje« bo v četrtek 5. decembra v vseh prostorih kavarne »Nebotičnik«. Nastop Miklavža s spremstvom v kavarni ob 22. v dancingu ob 23. Darila naj se oddajajo na dan prireditve na kavarniški blagajni s točno označbo: imena obdarjenca, ure in kraja obdarovanja. Zaradi pričakovane velikega obiska prosimo goste, naj miže v naprej rezervirajo. — Od 1. decembra nov prvovrstni spored v dancingu. Vstop prost, cene običajne. 503/n

— J. JUTRANJE HALJE Karničnik Nebotičnik

— I. NA VSAKO MIZO LAŠKO PIVO

— I. Abonente po 18 din na dan sprejema gostilna Ljubljana. 504-n

Darujte za starošliki

»Dom slepih«

zavod za odrasle slepe! Ček. rač. 14.672, »Dom slepih«, Ljubljana.

— Iz Angliške družbo Ljubljani sporoča vsem, ki bi se hoteli učiti angleščine še v tem šolskem letu, da se bo 2. decembra pričel novi tečaj za začetnike. Prav tako se še vedno sprejemajo tečajniki za nadaljevalne tečaje in posebne tečaje za konverzacijsko, literaturo, dramo in trgovskopoljudnostrokovno angleščino. Informacije in prijave vsak dan od 17. do 19. v društvenih prostorih, Tavčarjeva ul. 12. 506-n

— Požar Indije je vsebina velikega milijonskega filma v slogu Porocnika indijske brigade, ki obravnava borbo angleške brigade z desetstično domaćinov, ki so v gorah tajinstvene Indije našli polno voditeljev za svoje zruske podvige v osebah fanatičnih budističnih duhovnikov. Prizori polni groze, ki končavajo življenja v jamah strupenih kač, prizori junštva, ki v naskoku osvoje brigadirji zlato budistični hram so značilnosti kakor jih doslej še ni pokazal noben film. Ker je doslej priljubljeni Mickey Rooney glavni junak drugega filma Bele rešetke, ki kaže pestro življenje v vojni akademiji, kjer se vrste neštete intrige, da celo tat-

vine dijamantov, smemo reči, da je tudi spored Gunga Din in Bele rešetke v kinu Moste zopet nekaj za mlado in staro, ter potrjuje v polni meri sloves, ki za to podjetje uživa. 2731

— I. Starši, ki žele razveseliti svoje malčke z obiskom sv. Miklavža in njegovim spremstvom na domu — v Ljubljani —, naj čimprej sporoče svoj cenjeni naslov upravi »Slovenskega Naroda« v svrhu dogovora. 502/n

Darujte praktično!

Najlepše darilo za vsako roko je »Jugopatenk« nalivno pero! Dobavljati tudi na obroke Jugopatenk, Ljubljana, Dvořakova 8.

— I. NOVI ZACETNIŠKI PLESNI TEČAJ za novince — dame in gospode. se bo pričel v ponedeljek 2. decembra ob 20. v Jenkovem plesnem zavodu v Kazini, Zvezda. Informacije in vpisovanje dnevo od 11. dalje ter zvečer pri otvoritvi. Studenti-nje imajo popust. 510/n

— I. Zdrženje čevljarjev v Ljubljani naznanja, da bo v najkrajšem času pri-krojevalni tečaj. Interesenti naj se javijo takoj v združenju. Uprava. 512/n

— I. Pečene purpurne in krvavice nudi gostilna Lovšin. 509/n

— I. Gostilna Martine. Zg. Šiška, telefon 41-88, nudi manjšim družbam tople sobice in dobro postrežbo! — Vsako nedeljo koncert v veliki plesni dvorani! 511/n

— I. VSAKO NEDELJO ob 16. do 20. ure popoldanska plesna vaja v Jenkovi šoli v Kazini. Vsi vjudno vabljeni. 510/n

— I. Kdor želi prave domače krvavice, bo drevi in jutri obiskal staro znano gostilno »Mrake« na Rimski cesti; tel. 44-30. 513-n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

narodnega praznika

Nedelja, 1. decembra: Ob 15. uri: Grof Luksemburški. Izven. Znižane cene

Ponedeljek, 2. decembra: Iz Prešernovih dni. Proslava 140-letnice Prešernovega rojstva. Dobrodolna prireditve Kola jugoslov. sester. Izven

Torek, 3. decembra: Figarova svatba. Red terek

Sreda, 4. decembra: Friderika. Premiera. Red premierski. Gostovanje tenorista Josipa Gostića

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

— I. V nedeljo 1. decembra koncert v gostilni Vrblne na Barju. 507/n

Pogled v angleške ladjedelnice

Ogromen načrt za povečanje angleške oborožitve na morju — 700 napadalnih enot z 2,674.350 tonami

Ze pred Napoleonovo vojno proti Angliji posebno pa po pomorski bitki pri Trafalgaru do prve svetovne vojne je angleška vojna mornarica prednjačila na vseh svetovnih morjih. Razorožitev po svetovni vojni in mnogi vzroki so to premoč nekoliko okrnili, predvsem na Pacifiku. Tu je Anglije prehitela Japonska. V ostalih predelih prevladuje še vedno angleška vojna zastava, kar se je tudi pokazalo v sedanjem pomorskem vojevanju. Sedaj imajo Angliji 14 bojnih ladij, 5 maticnih ladij za letala, 63 križark, 200 rušilcev in torpedovk, okrog 100 podmornic in ogromno število drugih pomožnih enot. Vsa mornarica skupaj ima 2.300.000 ton. K temu je treba prilepi še okrog 100.000 ton nizozemske vojne mornarice in norveško brodogradnjo.

Toda Angležem to ni dovolj in si hočejo svojo tradicionalno premoč na morju še bolj utrditi ter zagotoviti za poznejše čase. Vse angleške ladjedelnice, ki slovijo kot najboljše vojne ladjedelnice sploh, grade noč in dan ogromno število novih pomorskih enot vseh vrst in velikosti. Čeprav nekateri trdijo drugače, je prav sedanja vojna dokazala, da so glavno orožje na morju velike bojne ladje. To dokazujejo tudi gradbeni načrti vseh vojaških in nevojaških se velesil. Angliji se tega v polni meri zavedajo in gradijo trenutno po največjih podatkih kar 13 oklopnih bojnih ladij.

Pet bojnih ladij bo imelo po 35.000 ton posebne oklepe proti letalskim bombam in torpedom in rekordno brzino do 35 vozlov. Da bi dosegli tako veliko brzino kljub silnim oklepom, so namenili tem velikom

topove kalibra 354 namestu 381 mm. Kljub temu bodo imeli ti topovi večjo dosegljivost in večjo proborno moč kakor dosedanje kalibra 381 mm. Vsaka teh oklopnih jh bo imela po 10 in sicer 6 na sprednjem in 4 na zadnjem delu. Seveda bodo imele te nove enote tudi več srednjih in lahkih topov, kakor tudi protiletalskih, torpedovcev in katapult za vodna letala. »King George V.«, »Prince of Wales«, »Duke of York«, »Jellicoe«, »Beatty«, kakor se imenujejo te nove plavalice trdnjave, bodo vse najbrže že letos nastopile službo. Oklopi na bojnih ladij »Lion« in »Temeraire«, bosta imeli po 40.000 ton vsaka in brzino kakor prej omenjene. Glavna oborožitev je po 10 topov kalibra 406 mm, vse ostalo pa kakor pri prejšnjih. Zgrajeni bosta prihodnje leto. Skrivnost glede oborožitve in brzine pa predstavljata bojni ladij po 50.000 ton, ki bosta dokončani do konca l. 1942. Zaenkrat nimata niti imena.

Pravo senzacijo bodo predstavljale tudi štiri ogromne plavalice trdnjave, ki so jih baje pričeli graditi v največji tajnosti. Te boje ladje bodo imele vsaka kar po 70.000 ton, s primerno oborožitvijo, brzino in primernimi oklepi. V normalnem času bi bilo potrebno za zgraditev takih morskih kolosov okrog 6 let časa, ker pa je sedaj vojna, bodo dograjeni vsi štirje že ob koncu l. 1944. Takrat bodo imeli Angliji (brez francoskih) 27 oklopnih bojnih ladij, skupaj s 1.080.550 tonami.

Maticnih ladij za letala gradijo sedaj osem, »Illustrous«, »Victorious«, »Formidable«, »Indomitable«, »Implacable«, »Indefatigable« bodo imeli vsi po 23.000 ton, okrog 35 vozlov brzine, po 70 letal in močno oborožitev. Dovršeni bodo vsi v krat-

kem, ostali dva, ki bosta še večji in o katerih ne vemo podrobnosti, pa nekoliko kasneje.

Prihodnje leto (nekaj jih je že) bodo dokončane tudi vse nove križarke, 40 po številu. Imele bodo po 6000 do 10.000 ton, veliko hitrost in močno oborožitev. Vsaka nova križarka bo razpolagala tudi z letali in torpednimi cevmi.

Rušilcev in torpedovk je v gradnji okrog 150 in bodo dovršeni vsi deloma letos in deloma v začetku prihodnjega leta. 24 rušilcev bo 2000 tonskih, ostali pa bodo imeli vsi nad 1000 ton. Podrobnosti niso znane.

Okrog 100 gradijo Angliji podmornice in bo imela vsaka najmanj po 600 ton. Po 1000 ton jih bo 15, po 1500 ton pa 10. Tudi o teh novih enotah niso znane podrobnosti.

Nadalje gradijo angleške ladjedelnice: 4 minosorce po 2800 ton, 24 ladij za spremstvo po 1000 ton, 3 patrolne ladje, 3 topničarske, 20 minolovcev, 10 posebnih ladij za barikade, 5 maticnih ladij po 8000 ton in vladilce z 840 tonami, 3 petrolejske ladje, 20 dragerjev in več sto motornih torpedovk. Skupaj nad poldrug milijon ton novih vojaških ladij.

Ko bo vse ta ogromni oborožitveni načrt angleške vojne mornarice, ki nima primera v zgodovini Velike Britanije, dokončan, bodo imeli Angliji: 27 bojnih ladij z 1.080.550 tonami, 13 maticnih ladij za letala z 260.800 tonami, 103 križark z 735.000 tonami, 350 rušilcev in torpedovk z 423.000 in 200 podmornic z okrog 175.000 tonami, skupaj torej skoraj 700 napadalnih enot z 2.674.350 tonami! Pomožno brodogradnjo pa bo imelo 1.200.000 ton.

Solun nekdanj in sedaj

Solun, ki se imenuje po grški Thesaloniki, je mesto ki šteje nad četrt milijona prebivalcev. To je eno najživahnejših mest na Balkanu nedvomno pa na starejše. Ustanovljeno je bilo l. 315 po Kristu.

Ustanovitelj Soluna je bil makedonski ciral Kassandros, ki si je postavil tu svojo rezidenco. Neznatno mesto se je kmalu razvilo zlasti ko je bila narejena Via Egnatia cesta ki je držala od starega Dvrrhachla dandanašnja Drača v Bzanc. V staroveškem Solunu je živel v pregnanstvu Cicerio V Solunu je ustanovil sv. Pavel krščansko občino in od tu se je širil krščanstvo na zapad. Iz Soluna sta tudi izšla slovanska blagovestnika Ciril in Metod.

V srednjem veku je bil Solun pogosto porušen, ker so ga napadli Skiti, Huni,

Arabci, Saraceni, Normani, Franki in Turki, vendar je bil vselej kmalu obnovljen, pač zaradi svoje izvrstne lege. Leta 1430 je spadal pod osmansko oblast, ki je trajala stoletja. Med balkanskimi vojnami je prišel Solun zopet v grško oblast. V Solunu je bil umorjen grški kralj Jurij.

Solun je drugo največje grško mesto. Stari del mesta meji s preigrjem gore Kissos (1215 m). Mesto slovi po svojih številnih bizantinskih cerkvah. V Solunu je univerza in mnogo industrijskih podjetij zlasti tekstilne in železarske stroke. Trgovina v solunskem pristanišču je v pretežni večini v rokah španskih židov, ki so se preselili iz Španije v 15. stoletju. Španski židje nosijo še sedaj srednjeveško obleko.

Tolstoj sovražnik glasbe

Ob 30 letnici smrti slavnega ruskega pisatelja

Ob 30letnici smrti slavnega ruskega pisatelja, ki je hkrati eden največjih pisateljev sveta L. N. Tolstoj, je treba poudariti, da je bil Tolstoj nepriatelj glasbe. Ta trditve se je vrtela okoli tega, da Tolstoj ni bil prijatelj glasbe. Tolstoj je bil prijatelj glasbe, ki je bila v njegovem življenju in delu slavnega pisatelja čepav in mnogo dokumentov, ki jo pobijajo. Kdor pozna delo Tolstoj, se mora čuditi, da bi tako velik duh mogel postati nasprotnik ene največjih in najkrajših umetnosti, ki bi lahko njegovo duševno delavnost še dopolnjevala in krepila.

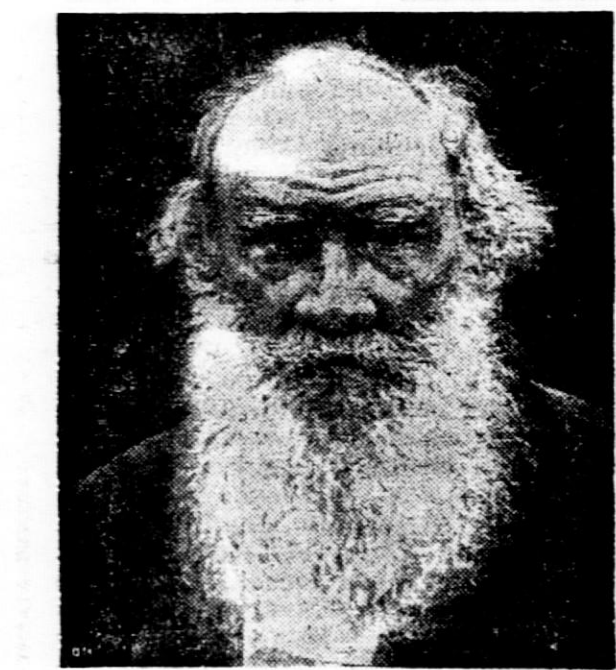
Ko je l. 1896, češki kvartet obiskal Tolstoj v gradiču blizu Moskve, so govorili v Tolstojev družbi le o glasbi. Tolstoj je ob tej priliki protestiral proti govorcem, da sovražijo godbo. Z velikim navdušenjem se je razgovoril o Beethovnovih delih in izjavil, da je vse kar je napisano po Beethovnovi smrti, le kakor krtina proti godbi.

Med najzaprtejšimi prijatelji Tolstoj je bil sloviti pianist Aleksander Goldenweiser, ki je tudi napisal knjigo spominov in jo posvetil 15letnim stikom s Tolstojem. Podatki v tej knjigi nam ponovno dokazujejo, da je bila trditve o Tolstoj kot sovražniku glasbe neresnična.

Sam Tolstoj je napisal o godbi: »Godba je užitek za čut sluha prav tako kakor jed za čut okusa. Priznavam da je to manj kakor užitek jedi, vendar v tem ni nič nemoralnega.« Tolstojeva žena je zapisala v svojih spominih: »S tem razgovor nisem mogla soglašati. Lev Nikolajevič je lokal, ko je poslušal prikljubne skladbe, toda, ali lokamo ob užitku, ki nam ga nudi dobra jed? Na drugem mestu pa čitamo: »Tolstoj je najbolj ljubil godbo. Sam strasten godbenik, se je sorenimil v obrazu, ko je poslušal Beethovneve Mozartove ali Haydnove skladbe.« »Godba vpliva name strašno,« je dejal Tolstoj z drhtečim glasom o priliki nekega domačega koncerta.

L. 1909 je prišel na Jasno Poljano francoski orkester in Tolstoj so igrali skladbe iz 18. stoletja. Tudi ob tej priliki je Tolstoj godba tako ganila, da je lokal in pri slovesu se je eden izmed godbenikov čudil: Nismo mislili, da živi na svetu takšen človek.

V Tolstojevem muzeju v Moskvi so razstavljeni tudi predmeti, ki nam prikazujejo, v kako tesnem odnosu je bil Tolstoj z godbo. V zbirki muzikalij, ki so jih uporabili v Tolstojevem domu, so nemške izdaje Beethovnovih Mozartovih Haydnovih in Chopinovih skladb. V Tolstojevih otroci so se učili godbe in sam Tolstoj jih je pri tem nadzoroval. Po vsem tem je zelo čudno, da je bilo dovolj nekaj nevljudnih stavkov o godbi v »Kreutzerjevi sonati«, da so Tolstoj razglasili kot sovražnika godbe. Medtem je Tolstoj slišal mnogo lepih misli o godbi v drugih delih in pr v knjigi »Družina«, v »Druženju«, »Vojni in miru«, »Vstajenju« itd.

Tolstoj je bil proglašen za sovražnika glasbe, kar je napisal Kreutzerjevo sonato. Tolstoj v tej knjigi v resnici govori neprijazno o glasbi, vendar pa to tem še ne smemo slediti, da je bil res tak sovražnik godbe, kakor je o njej pisal. To protislovje Tolstoj kot misleca se odziva tudi v nekaterih drugih problemih, ki jih je obravnaval.

V spominih Ane Tolste najdemo mnogo dokazov o tem, da je Tolstoj godbo zelo ljubil. »Godba je silno volivala na deda. Na Jasno Poljano so pogosto prihajali godbeniki in tako smo po cele večere poslušali prave koncerte. Ded je lokal od ginjenja, ko je poslušal kakšno dobro skladbo. Spominjam se da je s solzami v očeh vznemirjen govoril o glasbi. Najbolje je cenil razumljivo godbo. Tako piše Ana Tolsta o svojem dedu.

Pozlatili so ga, potem pa obesili

Kaj vse se je lahko zgodilo v srednjem veku — Nenavadna usoda alkimista, ki je umrl — pozlačen

V muzeju v Florenci imajo razstavljen v vitrini velik žebelj; polovico je zlatega, polovico pa železnega. To je prica najzanimivejšega in najznačilnejšega dogodka 16. stoletja.

Kardinal vladar

L. 1578 je v Florenci nenadno umrl Francesco Medici, veliki vojvoda toskanski. Mesto se je takoj ognilo v globoko žalost in sli so pohiteli v Rim, da sporoče žalostno vest bratu mrtvega vojvode, kardinalu Ferdinandu Mediciju. Kardinal je takoj zapustil Rim in prevzel oblast v Florenci.

Teško je vladati brez denarja

Novi vladar se je sicer vneto posvečal prosperu svoje dežele, procvitu trgovine in razvoju obrti, a Florencia je bila zelo obubožana. Fernando je potreboval mnogo denarja, da bi izpolnil obljubo ter razširil trgovino. Kardinal je delal načrte, da bi uredil livorninsko pristanišče. Toda kje vzeti denar?

Skrivnostni tujec

V tistem času se je priselil v Florencio skrivnosten tujec. Bil je čudno obločen, ogrnjen v dolg črn plašč in pokrit z visoko kapo. Nastopil se je v mali ulici in kmalu so se začele o njem širiti nenavadne govorice. Soedje so opazili, da se iz njegovega dimnika neprestano vali črn dim in da je tujec sverli cele noči. Radovedneži so videli v njegovi delavnici čudne posode in priprave, nad vsem je pa plesala tujčeva senca.

Vojvoda se zanima za tujca

Govorice o skrivnostnem tujcu so prišle kmalu do ušes Ferdnanda. Ljudje so govorili, da skrivnostni tujec izdeluje zlato, a prav zlata je florentinski vladar potreboval največ. Tedaj je alkimistom cvetela pšenica, saj so vsi verjeli v njihovo znanje. Zato se je vojvoda Fernando potrdil k alkimistu in med njima se je razvil zanimiv pogovor. Alkimist se je pisal Ferdinand Thurneysser. Na kardinalovo vprašanje, če zna delati zlato, je odgovoril potrdno. Kardinal mu je dejal: »Ali si pripravljen delati zlato zame? Dobro si razmisli. Če se ti bo izdelovanje zlata posrečilo, boš kraljevsko nagradjen, sicer te pa bom dal pozlatiti od nog do glave ter obesiti na mestna vrata.« — »Delal bom zlato,« je odgovoril alkimist.

Alkimistova umetnost

Vojvoda pa ni verjel na samo besedo, zato ga je alkimist povedel v svojo delavnico. Alkimist je moral pokazati vojvodi, kaj zna. Pokazal je vojvodi velik žebelj žebelj. Ko se je vojvoda prepričal, da je res iz železa, je alkimist položil žebelj v ponev, ki jo je dobro pokril in postavil na ogenj. Čez nekaj časa je alkimist izvlekel žebelj iz ponev ter ga pokazal strmečemu vojvodi. Polovico žebelja je bilo zlatega. Vojvoda ni več dvomil in dal je alkimistu tisoč zlatih dukatov za njegovo nadaljnje delo.

Vojvoda postaja nestrpen

Mineval je teden za tednom in alkimist je marljivo trošil zlatnike, a drugo zlato

ni šlo izpod njegovih prstov. Da bi pa pregnel kardinalu dvome, ga je povabil na ogled drugega eksperimenta. Pokazal mu je srebrenik, ki ga je namazal z nekim čudovitim sredstvom in ga vložil v ponev. Nekaj časa je kurlil pod ponvijo in se sukal okrog nje, nakar je izvlekel iz nje srebrenik — ne zlatnik! Toda čuden zlatnik, ki je bil zlat samo na eni strani na tisti, ki jo je alkimist namazal. Vojvoda je bil zopet zadovoljen ter pomirjen in alkimistu je dal še tisoč dukatov.

Zlato se ga je prišlo

Priznati je treba, da je bil alkimist spreten. Vendar se vojvoda ni mogel več otresti nezaupanja. Zato je dal alkimistu skrivaj stražiti. Neke noči, ko se je mojstra črne umetnosti prišlo zlato in je skušal pobegniti z njim, ga je presenetila straža ter ga prišla. V njegovi celi so našli 2000 dukatov, kar pač najlepše dokazuje, kako je znal »delati« zlato. Poleg zlata je bil tudi na pol zlatnik in na pol zlat žebelj.

Alkimist na natezanju

Vojvoda se je silno razsrdil. Najbolj ga je jezilo, da je verjel sleparju. Zato mu je skušal najprej izsiliti skrivnost njegovih trikov. Dal ga je mučiti kakor so pač znali mrcvariti ljudi v srednjem veku. Alkimist je že prej spojil železo z zlatom. Pred eksperimentom je zlato del pokril z železnim prahom, ki se je v ponvi stali. Podobno je bil trik s srebrenikom. Slepar je spojil zlatnik in srebrenik enake velikosti. Zlato polovico je namazal z živim srebrom, ki je v ponvi izhlapevalo, da se je pokazala zlata polovica kovanca.

Mož beseda

Kardinal je držal besedo. Najprej je dal sleparja pozlatiti od nog do glave z zlatom, nakar ga je izročil krvnikom, da so ga obesili na mestnih vratih. Tako je umrl edini alkimist, kar jih je kdaj živel, pokrit z zlatom, in sicer pristnim. Morda je bila prav zaradi tega kazen še tem bolj kruta ter tem bolj značilna za srednji vek.

Pevci, varujte se cvetja!

Pevci, ki nastopajo na koncertih ali v gledališču, niso nikdar ravnodušni do cvetja, ki jim ga darujejo oboževalci ali prijatelji. Znani so primeri, da so nekateri pevci morali sand kupovati šopke in vence, ker jih niso prejemali od nikogar, za svojo slavo so pa vendar morali skrbeti. V tolažbo vsem, ki se boje, da bi jih nihče ne počastil s cvetjem, bodi zapisano, da je cvetje zelo nevarno pevcem. Marsikomu je celo mnogo bolj škodovalo kakor koristilo.

To ni šala; zdravnik je ugotovil, da je cvetje lahko zelo škodljivo vsem, ki pojo. Dr. Cabanes je zbral o tem zanimive podatke v svoji knjigi »Zdravniške posebnosti«. Glas pevača lahko zelo oslabi zaradi vonja vrtnic, vijolic, narcis in tudi raznih drugih cvetja. Tudi nageljni se škodljivo slovit.

Slovitja pevka Marie Sasse je prejele nekaj šopek krasnih parniških vijolic. S posebno slastjo je vdihavala njihov prijeten vonj, toda čez pol ure ni mogla zapet na koncertu — nenadno je izgubila glas. Neki dober tenorist je bil povabljen, naj zapoje pri bogati dami. Soba je polnila močan vonj po vrtnicah, ki jih je bilo mnogo v vazah. Pevec je z veliko težavo končal kratko arijo. Zaradi hudih bolečin v grlu se je moral zateči k zdravniku. Ves večer potem je živel v strahu, da je izgubil glas in ni mogel peti.

Številni pevci in pevke imajo že slabe izkušnje s cvetjem. Neke znamenite pevka trdi, da vpliva posebno škodljivo na glaslike vonj španskega bezga. Basist Delmas je svetoval svojim tovarišem, naj bi nikdar ne peli v prostorih, kjer diši po tuberozah, hijacintah ali vijolicah. — Učiteljica petja Richard je opazila, da njene učence mnogo slabše poje, če imajo s seboj cvetje, zlasti zaradi vrtnic, nageljnov in vijolic.

Po vsem tem bi sklepali, da bi podaritev cvetja pevkom in pevcem lahko pomenila tudi žalitev in ne morda počastitev, saj si pač nihče ne more želeči, da bi izgubil glas, čeprav le za nekaj časa. Morda je bila prav to za marsikatero pevko sreča, da ni prejel šopka nevarnega cvetja, kajti sicer bi se moral še prej odpovedati pevski karieri.

Nova knjiga Luisa Adamiča

Naš slavnj rojak je izdal v Ameriki zopet izvrstno knjigo: v nji opisuje usodo številnih izseljenških družin. Ker je vojna napravila mnogo zmede v poštnem prometu z Zedinjenimi državami, smo šele sedaj zvedeli, da je Luis Adamič izdal zopet lepo knjigo, ki je izšla že v začetku jeseni (Zda) in prispela v Amerike. Nosi naslov »From Many Lands« (Iz mnogih dežel). Ta knjiga spada med publikacije, ki jih v Zedinjenih državah označujejo kot »best sellers«, namreč knjige, ki jih največ prodajo. Na to smo lahko v resnici ponosni, saj takšnega uspeha nimajo mnogi slavni pisatelji velikih držav. Prav Adamiču se moramo zahvaliti, da je veliki svet zvedel kaj več o nas, o naših izseljencih, prelepi Sloveniji in Jugoslaviji.

Na ovojni knjige, kjer založbe navadno reklamirajo svojo izdajo čitamo, da je to (iz mnogih dežel) »največja povest pod soncem povest o prihodu in sestanku številnih raznih narodov na širokem ameriškem kontinentu« — toda to ni le trditve in reklama, temveč resnica. Delo je mojstrsko zamišljeno in obdelano o življenju izseljencev številnih narodov in njihovem

zblizanju na ameriških tleh. Njihovi otroci so se rodili v Ameriki in udarili so pečat ameriškemu življenju.

V knjigi čitamo zgodbo o življenju Eliota Steinbergerja, svetovno znanega dermatologa, sina izseljenca milijonarja. Tu je zgodba Mande Evanič, psevdonim znane ameriške rodoljubke iz Hrvatske, ki je dala Ameriki 13 sinov in so vsi odlični ameriški državljani. Čitamo tudi zgodbo Tona Kmetca, starega slovenskega izseljenca, ki se ni postal pravi ameriški državljan. V knjigo je uvrščena zgodba »Mamica« Karas s Češkega, sedaj odlične državljane Michigan. Vrste se življenjske usode številnih posameznikov, izseljencev iz Italije, Grčije, Finske, Nizozemske, Armenije, Japonske in nešteti drugih. To je v resnici pretresljiva knjiga, kakršnih je bilo še malo napisanih. Knjiga obsega 28 poglavij in 350 strani.

Z njo je pisatelj na najlepši način dokazal, kako mnogo so ustvarili izseljenci Ameriki ter da se mora predvsem njim zahvaliti za svoj velik napredek. Adamič se sicer zaveda negativnih momentov, mešana ras, ver in kultur, vendar pa tudi ve najboljše, kaj so izseljenci dali dobrega Ameriki. Ta njegova knjiga je prva v seriji »Nation of nations«. S serijo teh knjig hočejo pokazati iz kakšne zmesi je sestavljena Amerika in opozoriti na pota in načine, kako bi odstranili napake in nevarnosti ter izkoristili prednosti, ki jih je dala Ameriki največje preseljevanje narodov. Ustvariti hočejo novo Ameriko, novi ameriški narod.

Adamič je prepotoval tisoče in tisoče kilometrov, da je zbral tako obsežno gradivo in prišel v stik z nešteti izseljenci in njihovimi otroki. Razposlal je tudi 300.000 letakov in vprašalnih pol, da je na podlagi pismene ankete dobil izredno zanimive podatke. Delal je tri leta izredno marljivo, da je dal Ameriki in svetu delo, kakršnega doslej še ni bilo. Zeleti moramo samo, da bi bila ta knjiga čim prej prevedena v slovenščino, nedvomno bo pa prej ali slej prevedena v srbohrvaščino.

Gumij iz sladkorja

Sladkorja dandanes ne uporabljajo le za slajenje, temveč vedno bolj tudi za izdelavo umetnega gumija in za tlakovanje cest. Zanimivi poskusi v Švici so pokazali, da je novi umetni gumij izvrsten. Surovina za ta izdelek so ostanke iz sladkornih rafinacij in terpentini. Kostankom sladkorja primenjajo dušično in solno kislino in ko to zmes dobro premešajo, do-ajo še terpenin. Tako nastane nova gumejva tvarina, ki je podobna, ko odstranijo iz nje prebitke kislin po svojih fizikalnih lastnostih naravnemu kavčuku in ki se da tudi vulkanizirati. Sladkornih ostankov je v novi snovi približno 85 odst., tako da lahko upravičeno lahko govorimo o gumiju iz sladkorja.

V Zedinjenih državah, na Kubi in v Aziji so delali že številne poskuse za tlakovanje cest iz nove snovi. Ceste, ki so bile tlakovane le za poskušnjo z novo snovjo, in sicer iz raztopine tekočih sladkornih ostankov zmesi katrana asfalta in žvepene kisline, so se dobro obnesle. Posebno so trpne za težak promet. Cestna dela so ceneja.

Ječa ali zakon

Nekateri zakonci s slabimi izkušnjami sodijo o zakonu kakor o doemrtini ječi. Zdi se pa, da ni po vsem svetu tako. Vzemimo samo primer Siam.

V Siamu je v veljavi čudovit zakon, ki bi si ga najbrž dekleta želela tudi druge po svetu. S posebnim zakonom so samice zavarovane, da ne ostanejo zarjavele device. Če se dekle ne poroči do svojega 30. leta, se lahko obrne na oblasti, da ji preskrbe ženina. Uradni dekletom kmalu ustrezajo. Toda najbolj čudno je, kje iščejo ženine.

Dekle, ki se obrne na oblasti, naj ji poiščejo ženina, ve, da ga bo dobilo med kaznjenci. Oblasti pa baje ne iščejo ženinov med jetniki zato, da bi jim z življenjem v zakonu kazen še poostriili, temveč v upa-

nju, da se bodo v zakonu poboljšali. Če se to zgodi, so lahko vsi zadovoljni, država, ki ji ni treba več hraniti jetnika, žena, ki več ne sameva, pa tudi ubogi grešnik: saj se ne sme pritoževati, kajti usodi nihče ne uide. Vsak siamski kaznenec je v nevarnosti, da prej ali slej postane proti svoji volji ženin in »srečen« zakonec. Sicer se pa v ječo lahko še vedno povrne, če ni zadovoljen v zakonu in če zopet zagreši kaj kaznivskega.

Seveda ženinov ne izbirajo med morilci in drugimi velikimi zločinci, temveč med manjšimi grešniki. Zato pa lahko doleti najhujša kazen prav nedolžnejše, kajti mnogi možje sodijo, da je zakon lahko najhujša kazen ter pokora za vse grehe, ne glede, ali si jih storil ali ne. Da se pa preveč ne pritožujejo, si lahko neveste izbirajo sami, če je več kandidatov za zakon.

Posebno zanimivo je, da so ženini iz vrst kazencev navadno dobri zakoniki možje, menda prav zaradi tega, ker imajo malo izgledov na ločitev. Novih zločincev navadno več ne zagreše.

To ženitovansko posredovanje uživa v Siamu velik ugled. Zato se dogaja, da se na državne urade obračajo tudi nestrpnj možiki, ki bi radi čim prej skočili v zakon. Neki jarem, naj bi jim preskrbel neveste, kakor jih kazencem. Žal ne vemo, ali dekleta raje izbirajo ženine med kazenci kakor med svobodnimi ali jim je pa morda vseeno — samo da imajo moža.

Rast človeškega telesa

Slovci švedski antropolog B. Luromann je dolgo preiskoval in proučeval svoje rojake. Prišel je do spoznanja, da so prebivalci Švedske v zadnjih 95 letih zrastle za 82 mm. To pa velja le za povprečno telesno višino. Švedski učenjak je tudi ugotovil, da se rast človeškega telesa v slabih gospodarskih razmerah ustavi, v času procvita gospodarskega življenja pa se vedno pospeši. Presenetljiva je njegova ugotovitev povprečne višine švedov, ki so vedno veljali za ljudi visokih postav, prof. Luromann pa pravi, da so dosegli šele zdaj povprečno višino 174,5 cm.

Ljubljanski mestni svet

Imenovanje pet novih mestnih svetnikov

Ljubljana, 30. novembra. Sredi je imel ljubljanski mestni svet redno javno sejo. Župan dr. Adlešič je po otvoritvi sporočil, da je bilo mesto odstopivših imenovanih pet novih mestnih svetnikov in sicer dr. Josip Hacin, dr. Fr. Leskovič, oba odvetnika v Ljubljani, Dominik Čebin, trgovec s kurivom, Ivan Krivina, urarski poslovodja, in Maks Dolničar, restavratore. Nove člane mestnega sveta je župan takoj nato zaprisegel.

Uspehi lanske akcije za zimsko pomoč

V nadaljevanju je podal poročilo o lanskim zimskim akcijam, ki je zbrala 221.406 din. Mestna akcija z geslom »Pomočista rajne z dobrih delci« je zbrala 171.458 din, tako da je akcijski odbor za zimsko pomoč dobil vsega skupaj 392.864 din. Zanimivo je, kdo je akcijskemu odboru za zimsko pomoč dal prostovoljno na razpolago omenjeno vsoto. Samo 66 izmed 352 dobaviteljev mestne občine ljubljanske, je poudaril župan, je prispevalo zimski akciji 187.420 din, 286 mestnih dobaviteljev pa je pozabilo na svojo dolžnost ter niso upoštevali, da jim mestna občina ljubljanska z oddajo del in dobav daje zaslužek. Vsi denarni zavodi so dali 56.500, vse zavarovalnice pa 97.000, a med njimi je samo ena poklonila že tej vsoti prišteti 50.000 din. Tovarne, večje trdke in podjetja brez mestnih dobaviteljev so podarile 113.050 din, združenje gostinskih podjetij je podarilo 20.000, razne oblasti in zasebniki ter majhni in neimenovali darovalci pa so dali 83.047 din. Vseh 105 ljubljanskih odvetnikov in notarjev je žrtvovalo 16.703 din, vendar pa je v tej vsoti in prispevek visok 10.000 din. Vse ljubljanske lekarne so podarile 14.500 a vseh 200 ljubljanskih zdravnikov in zobozdravnikov si je za rezeve od ust pritrigalo celih 2.460 din, kar znese za posameznega zdravnika na mesec dober dinar. Z lanske leto zbranim denarjem je občina plačala brezposelnim za delo pri regulaciji Ambrozevega trga, za ureditev kolesarske poti na Celovski cesti, za pomoč pri regulaciji Tivolija in »Zvezde«, za urejanje otroškega igrišča za Ledino in poti v Mostec, za podiranje banovinske hiše med Hmeljnik in za ureditev tega prostora ter ureditev okolice zavetišča v Trnovem, vrta delavske stanovanjske kolonije za Bežigradom, za dopolnitev del na Karloviški cesti, na Celovski cesti, na Gradu in na Gallusovem nabrežju ter za druga manjša dela, za orodje, zavarovanje in za mezde 481.376 din. Akcijski odbor torej ni porabil vse lani zbrane vsote ter je še na razpolago 145.030 din za letošnje zimsko pomoč. O vseh darilih in izdatkih, je zadrževal župan, se vodijo natančni računi, ki jih je akcijski odbor za zimsko pomoč pregledal in odobril.

Letošnja zimsko pomoč siromakom

Tudi letos je odbor za zimsko pomoč uvedel novo akcijo in si postavil posebno pisarno za svojo organizacijo, ki namerna razposlata okrog 6.000 prošnje za pomoč. Vsi sedaj določeni zneski niti od daleč ne dosejajo vsot, ki bi jih dotični morali plačati, če bi se mestna občina poslužila pooblastila za uvedbo progresivnega socialnega davka.

Nato je župan razložil program raznih nabiranih akcij in prireditve za letošnje zimsko pomoč ter sporočil, da je tudi predsednik vlade Dragiša Cvetković zagotovil, da bo vlada z vsemi močmi podprla to akcijo, predvsem pa bo izdala posebno uredbu o pooblastilih občinam, da bodo smele po potrebi uvesti socialni davek za zimsko pomoč. Na ta sklep opozarja župan vse pridobitne kroge, ker je samo od njihove prostovoljne dobrodelnosti odvisno, če bo tudi ljubljanska občina prisiljena poslužiti se tega pooblastila ter morala uvesti socialni davek.

Končno je poudaril župan še obsežno akcijo, ki jo je uvedla Nj. Vis. knežinja Olga za zimsko pomoč kot pobudnica in pokroviteljica vse plemenite akcije za zimsko pomoč v naši državi, in je pozval vse ljubljance, naj letos izdatno sodelujejo vsak po svoji moči pri tej dobrodelni akciji.

Finančne in druge zadeve

Nato je mestni svet prešel na dnevni red in na poročilo načelnika finančnega odbora prof. Dermastje rešil 22 zadev upravnega, gospodarskega in pravnega pomena manjše važnosti, kakor odkupe manjših zemljišč, odpise neizterljivih dolgov, ugovore proti predpisu raznih mestnih davčin itd.

Na predlog predsednika gradbenega od-

bora dr. Steleta je mestni svet ugodil nekaterim prošnjam za parcelacije.

Na predlog predsednika personalno-pravnega odbora m. s. Novaka so bile vse prošnje razen treh za sprejem v ljubljansko občinsko članstvo ugodno rešene.

Protest zdravnikov

Pred zaključkom se je javil k besedi predsednik zdravstvenega odbora primarij dr. Meršol, ki je nastopil v obrambo zdravniškega stanu glede na poročilo župana o zimski pomoči, v katerem je navedel, da so zdravniki v Ljubljani pri lanskim akciji za zimsko pomoč darovali skupno samo 2.460 din. Poudaril je, da mora nastopiti v obrambo časti zdravnikov, ki jih je v Ljubljani res okrog 200, med katerimi pa je malo takih, ki izvršujejo privatno prakso in ki imajo večje dohodke. Večina zdravnikov je navezana na stal-

ne, skromnejše dohodke. Zdravniki pa niso dali za zimsko pomoč le po županu navednega denarja, marveč mnogo več, saj so sodelovali pri vseh mogočih socialnih akcijah iniciativno in tudi materialno, koliko pa se žrtvujejo za splošni blagor in zdravstvo z brezplačnim zdravljenjem, ve samo bog.

V obrambo zdravnikov je nastopil tudi mestni svetnik dr. Debevec, ki je omenil, da je bil način županovega izražanja pri navedbah števil za zimsko pomoč žaljiv za zdravniški stalež, zato se tudi sam čuti prizadetega. Navedel je, da je sam v preteklih mesecih žrtvoval okrog 5.000 dinarjev za razne socialne akcije, po večini pa so take vsote žrtvovali tudi njegovi kolegi.

Župan dr. Adlešič je v opravičilo izjavil, da z navedbo še ni mislil za zdravnike žaljivo, narkar je takoj zaključil javno sejo.

Sledila je tajna seja, na kateri so bile obravnavane razne prošnje za podaljšanje rodbinskih doklad, prošnje mestnih uslužbenecv za priznanje stalnosti za prevedbo, za upokojeitev in razne druge personalne zadeve.

O razdolžitvi srednjega stanu

Nujno potrebno je znižanje obrestne mere za zastarele dolgeve

Prejeli smo:

»Hrvatski dnevnik« je poročal, da je bila v Zagrebu pokrenjena akcija za razdolžitve tako zvanega srednjega stanu, kakor tudi, da se hrvatska banska oblast že več mesecev bavi s tem problemom. Njegovo reševanje je težko in kočljivo posebno zaradi tega, ker naše denarništvo še ni v polni meri sanirano. Po informacijah tega lista razdolžitve ne bo izvršena na ta način, da bi se dolgov, ki prihajajo v poštev, enostavno v celoti ali delno črtali, temveč bodo določene čim večje olajšave za odplačevanje. Predvsem naj bi imela namesto da se pošteni dolžniki gneto in uničijo, kar je tudi v interesu upnikov, ker uničeni dolžniki itak ne more plačati dolga.

Po nadaljnjih informacijah »Hrvatskega dnevnika« bodo prišli v poštev samo stari dolgov, najbrže oni, ki so bili narejeni pred l. 1932. Olajšave bodo uvedene za dolgeve od 10.000 do 300.000 din, dočim dolžniki z manjšimi ali večjimi dolgi ne bodo uživali nameravane zaštite. Končno pravi list, da bi se dala takšna akcija težko izvesti osamljeno v banovini Hrvatski, zaradi česar streme prizadevanja za tem, da se zaštita srednjemu stanu pripadajočih dolžnikov uredi enotno za vse državno področje.

K temu poročilu »Hrvatskega dnevnika« moramo samo pripomniti, da je že skrajni čas, da se nekaj pozitivnega ukrene za razdolžitve srednjega stanu, ki je primoran doprinesati žrtve — za druge.

Znano je, da imamo v naši državi najvišjo obrestno mero v Evropi in da je že marsikoga, ki je bil dober in skrben gospodar, spravila na boben. Obrestna mera, ki je še danes v pretežni večini denarnih zavodov v veljavi, je bila določena še v času deflacijske, pred stabilizacijo dinarja, kar pa je do skrajnosti krivično za dolžnike. Nekateri države, ki so mnogo bolj globoko na balkanskem polotoku, so že davno uredile vprašanje dolžnikov v njihovo dobro. Rumunija je s posebnim zakonom odpisala dolžnikom 20% njihovih dolgov, za ostali dolg pa plačujejo 6% obresti. Bolgarija je zaščitila vse dolžnike za dobo 4 let pri 7% obrestni meri. Tudi vse druge države v Evropi podpirajo dolžnike vsaka po svoje, zlasti tiste, ki so se zadolžili z gradnjo hiš ali kakršnihkoli drugim investiranjem denarja za nepremičnine, ki so najboljša davčna podlaga državi in vsem drugim javnim ustanovam.

Če so pri nas dolžniki kdaj apelirali na posamezne denarne zavode, naj bi jim znižali obrestno mero za njihove dolgeve, so dobili odgovor, da morajo z visokimi obrestmi kriti izgubo, ki jo imajo pri kmet-ski zaštiti, in da jih ni mogoče znižati.

Nove slovenske skladbe

Slavko Osterc: Belokranjska suita

Naš delavni skladatelj Slavko Osterc je spet izdal zbirko svojih skladb, tokrat štirih za ženski zbor na besedilo A. Čebularja »Iz torbice belokranjskih palčkov« z naslovi »Jurjevanje«, »Na poti v Črnomelj«, »V. Peter mi je dal sol« in »Mati kuha kozji rep«. Predvsem je zanimiva v teh zborih linija poedinih glasov ki vsak zase tvorijo samostojno celoto in so pisani v tem smislu tehnično zelo nekomplecirano, v splošnem distončno in zato ne povzročajo nobenih težkoč. Pač pa se ta tehnična enostavnost dokaj izpremeni, če pogledamo glasove v harmonični skupnosti, kjer prinašajo nove, zanimive zvokove in često docela svojevrstne modulacije. Tudi v teh harmonijah prevladujejo akordne kombi-

nacije, ki jih običajno srečavamo v Osterc-ovih skladbah: pogosto družjenje sekund na različnih mestih in v različnih legah, kar utegne povzročati videz kromatičnosti, ki pa vendarle, gledano z vidika poedinih glasovnih linij, skoraj ne pride v poštev; dalje svojska uporaba septim, kvartnih akordov in podobno. Prav te kombinacije dajejo skladbam docela lastno tipiko, ki označuje vso arhitektoniko Ostercevega tvorjenja. Glasovne linije same so strogo dosledne, kar že itak značilno strukturo se bolj poudarja. Ritmika je preprosta, tekstu odgovarjajoča, pa vendar zelo značilna, zlasti v prvi pesni. Vsebinski je v pesmih mnogo pristnega občutja in je njih nastojenje skladatelj tudi vidno označil;

v tem pogledu, enako pa iz muzikalnega poteka samega, je čutili, da je posevtil vsebinskemu momentu izrecno pozornost, kar je zavoljo nujne ilustrativnosti, ki jo je zajel zelo dojemljivo, seveda razumljivo. V splošnem pesmi ne stavijo pevkom prevelikih zahtev; nekoliko težja bo morda druga pesem zaradi hitrega menjavanja »fise in »fe, čeprav ne v istem glasu, in nekaterih nekoliko intonativno težjih mest; poedine pesmi pa se morejo izvajati tudi samostojno in si bo mogoče zato izbrati vsak zbor, kar mu je po sposobnosti izvedbe najboljše. Zbirka, ki je posvečena dirigentu Maroltu, je zaradi prkaz na novih kompozicijskih temeljih mogoče zbor-

rovske tvornosti in lep doprinos slovenski zborovski literaturi.

Isti avtor je izdal tudi »Vstajenje« za mešani zbor na besedilo T. Seliškarija in je skladbo posvetil »Ljubljanskemu Zvonu«, ki jo pripravlja za svojo izvedbo. V tehničnem pogledu je skladba bistveno slična prej omenjenim. Vsekakor pa je intonativno še težja in stavi izvajalcu velike, pa učinkovite interpretacijske zahteve, kar utemeljuje tudi vsebinsko močan tekst sam. Tudi »Vstajenje« predstavlja zelo zanimiv prispevek zborovski literaturi in me prav interesira njegova izvedba ki bo morala razen tehničnih preciznosti vključiti zlasti še doživljajski moment. cd.—

Za lepoto trgovskih izložb

V četrtek je bil zaključen prvi privatni izložbeni aranžerski tečaj

Ljubljana, 30. novembra. V Ljubljani opažamo že nekaj let, da posvečajo naši trgovci svojim izložbam čim dalje večjo pozornost in da jih urejajo s precejšnjim okusom. V tem postopku se posebno odlikujejo nekateri večji ljubljanske trgovci, ki imajo angažirane posebne aranžerje, da jim od časa do časa res smotno, s pravičnim poudarkom blaga in okusom urejajo izložbena okna.

Da bi v tej lepi trgovski dekorativni umetnosti osposobil čim večje število našega mlajšega trgovskega naraščaja in tudi same trgovce, je priznani večak v tej stroki G. Albin Engelman 15. oktobra otvoril v Ljubljani poseben tečaj, ki ni bil prvi privatni izložbeni aranžerski tečaj samo v Ljubljani ampak sploh v vsej Sloveniji. Njegova lepa in koristna zamisel je pri naših trgovcih in njihovih pomočnikih našla na prav lep odziv. V tečaj se je prijavilo veliko število učencev iz raznih krajev Slovenije in po šesttedenskem pouku je bil v četrtek ta prvi tečaj zaključen. Tečajniki so prejeli posebno izpričevalo, najlepše uspehe med njimi pa je dosegel Mariborčan G. Jemec, ki je tečaj v vsakem pogledu absolviral z res odličnim uspehom in bo v svoji stroki po smotnem izpolnjevanju zanesljivo dosegel še prav lepe uspehe.

G. Albin Engelman, ki je l. 1932 absolviraral aranžersko šolo v Berlinu — v tej šoli je bil tedaj edini Jugosloven — in ki je v Ljubljani znan kot pravi mojster svo je stroke, je svoj prvi izložbeni aranžerski tečaj v Ljubljani razdelil na tri skupine. In sicer na nedeljsko, delavniško in posebno za oblačenje izložbenih lutk. Obiskovalci njegovega tečaja, ki zasluži vsa

pozornost naše trgovske javnosti, so bili poleg obširnih strokovnih teoretičnih navodil deležni tudi posebnega praktičnega pouka in lastnega uveljavljanja, in sicer v risarski likovni stroki, posebni stroki risanja črk, razpršilnem risanju, postavi blaga, v praktičnem uveljavljanju lutk v izložbah, pravilnem poudarjanju posameznih prodajnih artiklov s smotno razvstitvijo v izložbah in še v drugih podrobnostih, ki jih mora vsak dober aranžer pri aranžiranju trgovskih izložb v polni meri upoštevati.

Engelmanovim privatnim izložbenim aranžerskim tečajem bi morala posvetiti čim več pozornosti tudi naša zbornica za TOI skupaj z ljubljanskim Združenjem trgovcev in v vsakem pogledu takšno za seboj pobudo podpirati. Poleg vseh drugih pozitivnih okoliščin moramo namreč pri njegovem delu upoštevati tudi dejstvo, da je to delo res koristno tudi za splošno lepoto Ljubljane, saj odpade na lepo urejene trgovske izložbe precejšen delež pri dobrih vtisih, ki jih tujci odnašajo iz našega mesta.

Vsi naši trgovci bi se morali zavedati, da pomeni dobro urejena izložba pot do večjega uspeha. Stroški, ki jih zahteva okusno aranžiranje izložb, se trgovcem kmalu povrnejo, poleg tega pa okusno in smotno urejena izložbena okna nemalo doprinesejo tudi k zunanji lepoti in privlačnosti naših trgovin. Če prvi Engelmanov tečaj je dokazal, da je njegova zamisel dobra in njegova pot pravilna. Zdjaj je vrsta na trgovcih, da upoštevajo vse, kar smo omenili, in sicer v lastno korist in v korist lepote našega mesta.

Bodimo ponosni na uspehe naših fotoamaterjev!

Zopet lep dokaz visoke stopnje umetnosti naših fotoamaterjev

Ljubljana, 30. novembra. Uspehov naših fotoamaterjev se nam res ni treba sramovati in potrebno bi bilo, da bi pisali o njih mnogo več kakor pišemo. Skromnost v tem pogledu ni potrebna, bila bi prej škodljiva. Saj vendar ne gre za to, da bi iz osebnih razlogov povzdigovali fotoamaterje same na sebi, temveč, da naglasimo, kako na visoki stopnji je ta stroka umetnostnega udejstvovanja pri nas, kako vzorno je organizirana in kako zna tujina ceniti uspehe naših ljudi. Koliko koristijo naši fotoamaterji s svojo umetnostjo imenu naše domovine pred svetom! Njihova imena so tako pogosto med prvimi, da bi nam to moralo buditi upravičeno ponos vsem. Zal pa tudi v tem pogledu velja pogosto stari reč, da ni ničde doma prerok. Včasih se celo zdi, da nekateri niso veseli uspehov naših izvrstnih fotoamaterjev in nekateri so najboljše imenovali v svojem ozkem krogu »lovce na medalje«.

Te dni je priselva v Ljubljano krasna publikacija, debela knjiga, ki nosi naslov »Im Zaubers des Lichtes«; obsega 228 strani (kvart) s 195 reprodukcijami najboljših fotografij sveta. To so same izbrane slike, ki so prispele od vseh strani sveta lani na natečaj Rolleiflexa. Natečaj prirejajo vsaki 5 let. Slike z natečaja l. 1935 se objavljajo v posebni knjigi »Das goldene Buch«. Novo knjigo omenjamo zaradi tega, ker je v nji objavljenih sedem reprodukcij fotografij slovenskih fotoamaterjev. Na lanskem natečaju so dosegli naš fotoamaterji, zlasti člani Foto kluba Ljubljana, zelo lepe uspehe. Upoštevati je treba, da je razsodišče izbralo izmed 40.000 sprejetih slik fotoamaterjev vsega sveta številne slike naših fotoamaterjev. Zde je naša fotoamaterska umetnost dosegla z objavo slik v krasno opremljeni knjigi ki je napredaj v širnem kulturnem svetu, zopet temeljno priznanje.

V knjigi so tri reprodukcije slik F. Krašovec iz Ljubljane, med njimi tudi slika pod imenom »Dva kozla«, ki ji je bila pri-

sojena prva nagrada. Prvih nagrad je bilo samo pet, zato smemo biti še posebno ponosni, da je med prvimi Slovenec. Razen tega sta objavljena še dve Krašovecovi sliki: »Mala prijateljica cvetja« in »Po naboru«. Ta slika prikazuje naše fante, ko se peljejo na kmečkem okrašenem vozu od nabora in je posebno značilna naša. — Pri tem natečaju je pa bilo nagrajenih še več Slovencev: Petru Kocijančiču so prisodili tretjo nagrado, A. Korniču peto, Oskarju Kocijančiču in Fr. Bazlju šesto in V. Cizlju (Maribor) sedmo. Med našimi državljani so bili nagrajeni tudi Zagrebčani: Tošo Dabac je prejel 6. nagrado, njegova žena Grill-Dabac, M. Medvedovi in M. Szabo pa sedmo. Slovenci torej precej prednjačijo Hrvatov. V knjigi sta reproducirani dve sliki A. Korniča »Beli svet«, posnetek s snetke z Gorskega kotarja. Razen tega je snetke z Gorskega kotarja. Razen tega je reproducirana slika Petra Kocijančiča »Tricetrinski takt« in Cizljev »London ponoči« (parlament). — Knjiga je tehnično na višji ter prikazuje izredno prečiščeno, da je fotoamaterstvo postalo res prava umetnost.

Mimogrede naj omenimo ob tej priliki, da so ljubljanski fotoamaterji sodelovali tudi na razstavi fotografij v Kairu v začetku tega leta s posebnim uspehom. Toda vojna je preprečila, da bi prejeli podrobnejše podatke o tej razstavi. Priladilo jo je društvo »La société des amis de l'art«. Po naključju so naši fotoamaterji zvedeli od Slovence, ki je bila v Kairu in si ogledala razstavo in ki zdaj živi v Zagrebu, da so bile prisojene tri prve nagrade A. Korniču.

Zaradi nerednih razmer v svetu je zdaj mnogo manj mednarodnih razstav fotografij in tekmovalj, a naši fotoamaterji ne izgubljajo časa ter marljivo delajo, da bodo tudi poslej vedno pripravljeni častno zastopati s svojimi deli našo domovino pred svetom.

Edmund O' Hara:

Tajna profesoria Morbidusa

Roman

— Saj je najboljši v mojem lastnem interesu, da vam pravočasno dobavim robo... ta čas so nastale nepričakovane ovire...

— To se nas ne tiče, — ga je prekinil sobesednikov glas trdo. — Kako in po kakšnih potih boste izpolnili svoje obveznosti, to se nas ne tiče. To posebej naglašam, da bi ne...

Na hodniku so se začeli koraki. Townsend je odskočil nazaj na hodnik. Opazil je mladenko, ki ga je vsa blela in od groze široko odprti oči nepremično gledala. Bila je ista, ki jo je videl v zgluševalnem uradu, ko je bil prvič pozvan k šefu.

— Vi... kaj pa iščete vi tu?

— Meni je bilo rečeno, da se moram takoj javiti šefu, — je odgovoril Townsend zbrano. — Toda vse kaže, da gre za pomoto. Slišal sem glasove.

— Pa menda vendar niste vstopili v sobo? — je vprašalo dekle prestrašeno.

— Ne, ne, — jo je pomiril detektiv.

— Hvala bogu! Izgubila bi bila službo, če bi se bilo to zgodilo. Zdjaj pa je hitro za menoj!

Odvedla ga je nazaj v urad. Sele čez nekaj časa potem ko si je od strahu blela lica osvežila s šminko, mu je lahko dala kratko pojasnilo:

— Za hip sem morala oditi iz pisarne in Lizi sem se zabičala, da nihče ne sme k šefu... Prosila sem jo, naj to vsakomur pove. Seš ima važne opravke... Toda ta Lizi... Saj veste, ona je nesrečno zaljubljena.

— To je zelo žalostno! — je dejal detektiv sočutno.

— Kaj ne? Človeku bi se res morala smiliti... in vendar je tudi lepa. Ali se vam ne zdi?

— No, če jo primerjam z vami... je odgovoril detektiv smeje.

— Ali mislite zares?

Pogledala se je v zrcalo, kakor da prvič vidi svoj obraz.

Townsend je smatral, da je zdaj najprikladnejši čas, da ji zastavi zanj zelo važna vprašanja.

— Kdo pa je prav za prav pri šefu? — je vprašal na videz ravnodušno.

— Ah, neki Gilbert. Priti bi bil moral že pred dvema urama, toda...

Zapel je zvonec.

— Da je zaklicala v slušalko hišnega telefona, potem je pa pomembno namignila detektivu. — Kennilbury naj se takoj javi šefu.

Detektiv je odhitel po hodniku.

V Rusellovo sobo vodeča vrata so bila odprta. Neznani gost se je pravkar poslavljval. Se enkrat je segel Rusellu v roko, potem se je pa obrnil in

malo je manjkalo, da se ni zaletel v Townsenda. Njuni pogledi so se naglo križali. Pred detektivom je stal — Strong.

Grenak nasmehe je zaigral na detektivovem obrazu. Toda takoj mu je zamrl pod pogledom smrtnega sovraštva, s katerim ga je osinil Strong.

— To je konec, — je šinilo Townsendu v glavo. Toda Strong je šel mimo njega, kakor da ga sploh ni. Osuplo je zri-detektiv za njim. Kaj naj bi to pomenilo?

Strong je — šepal.

Strong, ki mu je bil njegov vojaški korak v Lenglenovi sobi še v živem spominu, ta Strong je šepal.

— Vstopite vendar! — je začul srdit glas kraj sebe. Z nerodnim nasmehom na obrazu se je Townsend obrnil in odšel za Russellom v sobo.

— Sedite, Kennilbury, — je dejal tovarnar hladno in se zleknil v usnjene naslanjač. Potlej je pa nadaljeval: — Vi ste danes prišli prepozno na delo... Ne dvomim, da boste lahko to opravičili, toda o tem pozneje. Najprej bi vas rad nekaj vprašal.

Russellov pogled je bil nekam raztresen, glas mu je zvenel ravnodušno in ravnodušno je bil tudi izraz njegovega obraza. Toda detektiv je dobro vedel, da se skriva za vsem tem nekaj zelo važnega.

— Prosim, gospod Russell, — je dejal prav tako mirno in ravnodušno, — izvolite vprašati.

Tovarnarjeve roke so se neumorno poigravale

z nožem za rezanje papirja. Kar je naslonil glavo nazaj.

— Ali veste, da sta bila snoči v bližini tovarne ubita dva človeka?

To vprašanje je zadelo Townsenda povsem nepriljubljenega. Hitro je premislil, kaj mora odgovoriti. Da bi priznal? Toda kdo mu je mogel o tem že kaj povedati? Da bi tajil?

Russell je zakašljajal.

— Meni vas odgovor prav za prav ni potreben, — je dejal ravnodušno. — Vaša zadeva mi govori dovolj jasno, Kennilbury. Z enim izmed ubitih so vas videli pičle pot ure pred zločinom. Ta vaš korak je bil zelo nepreviden...

— Oprostite, toda jaz nisem mogel vedeti, da bo čez pot ure...

— Tako stvar je treba vedno zrelo premisliti — se je glasil nejasen odgovor.

Townsend je buljil v Russella, ne da bi ga mogel razumeti. Trajalo je nekaj časa, preden je razumel, na kaj tovarnar misli.

— Pa vendar ne mislite, da sem jaz ubijalec? — je vprašal z naporom vseh sil.

Russell ga je ostro pogledal.

— Vi me ne razumete, Kennilbury, — je dejal tiho, — saj sploh ne gre za to, kaj jaz mislim ali česa ne mislim, temveč samo za to, da govore dejstva proti vam. Vaš alibi iz krčme lahko zadostuje policiji. Dobro. To se mene nič ne tiče...

Nekaj časa je molčal, kakor da razmišlja.

— Meni ne zadostuje, — je pripomnil končno.

Iz Celja

—c Prohlava praznika zedinjenja. Drevo ob 20. se prične v Mestnem gledališču slavnostna akademija Sokolskega društva Celja-matice. Jutri bodo zahvalne službe božje ob 8. v opatijski, ob pol 9. v pravoslavni, ob 9. v evangelijski cerkvi in ob pol 10. v starokatoliški kapeli. Ob 10.30 se prične v mestni telovadnici slavnostno zborovanje Sokolskega društva Celja-matice, ob istem času pa v Sokolskem domu v Gaberju slavnostno zborovanje Sokolskega društva Celja I. Ob 20. bo v gledališču koncert. Lepi in pestri koncertni spored bodo izvajali godalni kvartet Glasbene Matice, Celjsko pevsko društvo, pevski društvi »Ojlika« in »Celjski zvon«, celjski solisti in tenorist Janez Lipušček iz Ljubljane. Obeta se torej lep umetniški užitek.

—c Sokolsko društvo Celje-matice priredi drevo ob 20. slavnostno akademijo v gledališču. Jutri ob 8. zjutraj se udeležijo članstva službe božje v opatijski cerkvi; zbor članstva ob 7.50 pred cerkvijo. Ob 10.30 bo slavnostno zborovanje v telovadnici v mestni narodni šoli. Bratje in sestre, ki imajo krog, naj se v kroju udeležijo akademije, službe božje in slavnostnega zbora. Novo članstvo opozarjamo na zaobljubo, ki jo bo polagalo v telovadnici. Bratje in sestre, izvršite vsi do zadnjega svojo sokolsko dolžnost in povečajte s svojo polnoštevno udeležbo naš sokolski praznik!

—c Upokojeno učiteljstvo iz Celja in okolice se bo sestalo v četrtek 5. decembra ob 14. v Nabavljahni zadruzi v Celju.

—c Zanimiva nogometna tekma. V nedeljo 1. decembra ob 14.15 se prične na Olimpijskem igrišču v Gaberju ligina tekma med SK Ljubljano in SK Olimpijo. Za gostovanje SK Ljubljane na celjskih tleh vlada živahno zanimanje. Tekmo bo sodil g. Kopic iz Maribora.

—c Dva »bupanca«. V ponedeljek popoldne je stražnik opazil pri Sp. Lanovžu nekoga 45letnega brezposelnega slikarskega pomočnika, ki si je pod električnim vodom navijal dolgo žico okoli vratu. Ko je hotel moč zagnati drugi konec žice na žice električnega voda in tako ustvariti električni stik, je pihel stražnik k obupanu in preprečil njegovo nakano. Slikarski pomočnik si je hotel končati življenje v hip-

ni duševni zmedenosti. V četrtek zvečer pa je Angela R. iz Celja izpila blizu Voglajne v Zavodni večjo količino litosa. Obupanko so takoj spravili v bolnico. Zakaj je hotela v smrt, ni znano.

—c Neodeni pošil. V neki celjski veletrgovini je sluga v zadnjem času kradel večje količine špecerijskega blaga. Ko si je te dni spet pripravil blago, da bi ga odnesel in prodal, so ga zasačili in prijeli. Vrednost ukradenega blaga je znatna. V zadnjem času je 26letni brezposelni ključavničarski pomočnik Florijan M. iz mariborske okolice obiskal v Celju nekatere trgovce in zasebnike. Nastopal je pod različnimi imeni ter se izdal za železniškega uradnika, za magistratnega uradnika ali pa za uradnika OUZD. Pod pretezo, da bo dobil premož, jabolka in drugo blago, je izvalil ljudem večje in manjše zneske. Oškodoval je šest oseb. Policija ga je prišla in izročila sodišču. V sredo je prišla 24letna delavčeva žena Elizabeta R. iz št. Vida pri Grobelnem v Celje obiskat svojega moža, ki je na vojaških vajah. Ob tej priliki je stopila v neko gostilno v Gaberju. Ko je opazila na mizi 180 din vreden nov ženski sviter, ga je vzela in izginila. Stražnik jo je kmalu prijel. Po zaslišanju so jo izpustili in ovdali sodišču.

—c Vaja v zatemnitvi mesta je bila snodi v Celju. Ko so ob 18.30 izklopili javno električno razsvetljavo, se je mesto zavilo v temo. Svetlobne reklame so ugasnile, okna lokalov in stanovanj pa so bila zakrita, da ni mogla svetloba uhajati na prosto. Med vajo je promet v mestu zamrl. Po temnih ulicah so hodili samo oni, ki so imeli nujne opravke. Vaja se je končala, ko je spet zasvetila javna razsvetljava.

—c Zdravniško dežurno službo za člane OUZD bo imel v nedeljo 1. decembra zdravnik dr. Josip Cerin v Prešernovi ulici.

—c V celjski bolnici je umrl v sredo 66letni preužitkar Ignac Stiplošek od Sv. Petra na Medvedovem selu, v četrtek pa je umrla Danica Brecentova iz Šmarja pri Jelšah.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Kadar kupujete kožno kremo...

mislite na to, da samo NIVEA vsebuje okrepčevalno sredstvo za kožo EUCERIT. Zato se NIVEA ne da nadomeščati ali primerjati s kako drugo kremo. NIVEA prodira globoko v kožno luknjico in krepi kožno staničevje. Zato vam ostane koža zdrava, nežna in bela kljub mrzlemu in vlažnemu vremenu.

NAJLEPŠE ČTIVO!

Ravljien: Zgodbe brez groze
Klabund: Piotr-Rasputin
Ravljien: Črna vojna
Thompson: Sivko
Majerjeva: Rudarska balada

Broširana knjiga: din 10.—
Vezana knjiga: din 15.—

ZALOŽBA „CESTA“ LJUBLJANA KNAFLJEVA ULICA 5

ZAHVALA

Za vse dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ustno ali pismeno ob nenadomestljivi izgubi našega iskreno ljubljenega sina, soproga, očeta, oziroma brata, gospoda

Adamiča Vekoslava

veletrgovca in poročnika v pokoju,

kakor za poklonjene krasne vence in cvetje se tem potom vsem najtopleje zahvalujemo.

Posebno zahvalo izrekamo št. duhovščini, zlasti g. dr. Gvidu Rantju, zdravnikom za njihovo prizadevanje, oficirskemu zboru in vojakom, stanovskim tovarišem za spremstvo ter vsem prijateljem in znancom ki so nepozabnega pokojnika v tako častnem številu spremlili na njegovi zadnji poti k večnemu počitku.

Sv. maša zadušnica se bo brala v ponedeljek 2. decembra 1940 ob 7. uri v farni cerkvi sv. Petra.

LJUBLJANA — KAMNIK — MARIBOR — KRANJ,
dne 30. novembra 1940.

Zalujoči ostali

Radioprogram

Nedelja, 1. decembra
Ob 8: Jutranji pozdrav. — 8.15: Kvintet pihal. — 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Fr. Schubert: Kvartet v d-molu. — 9.45: Verski govor (p. Kazimir Zakrajšek). — 10: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice. — 11: Tamburaški septet (S. Kahne). — 11.45: Klavirski koncert štiriročnih skladb (dr. Valens Vodusek, prof. Ivan Krmpotič). — 12.30: Objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Koncert jugoslovanske glasbe, radijski komorni zbor in radijski orkester. — 16.30: Zgodovina ZFO (dr. Karel Capuder). — 17: Kmet. ura: Organizacija mlekarstva (inž. Erpič Jože). — 17.30: Pevski zbor »Slavec«. — 18.15: Za oddih (plošče). — 19: Napovedi, poročila, objave. — 19.30: Slovenska ura: Iz svojih spisov bere F. S. Finžgar. — 20.15: Rezervirano za prenos. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Domača zabava (plošče).

Ponedeljek, 2. decembra
Ob 7: Jutranji pozdrav. — 7.05: Napo-

vedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Okrogla in vesela (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila. — 18: Duhovno zdravstvo (dr. Anton Breclj). — 18.20: Beethoven: Leonore, uvertura No. 3 (plošče). — 18.40: Mesečni slovstveni pregled (prof. Fr. Vodnik). — 19: Napovedi, poročila. — 19.25: Nac. ura. — 19.50: Hudomušnosti (Fr. Lipah). — 20: Prešernova proslava (ob 140letnici rojstva). Sodelujejo: Akad. pevski zbor, Sl. Jan. Ivan Levar, čl. Nar. gled. — 21.30: Slovenski napravi (plošče). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Pesmi in plesi (radijski orkester).

Torek, 3. decembra

Ob 7: Jutranji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Veseli drobci (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila. — 14.15: Soliska ura: Našim izseljencem, akademija (govor, deklamacije: I. dčki osnovna šola v

Lj.). — 18: Šrnelj »škrjanček«. — 18.40: Kaj je jeklo (prof. Miroslav Adlešič). — 19: Napovedi, poročila, objave. — 19.25: Nac. ura. — 19.50: Soliska posvetovalnica (prof. E. Boje). — 20: Ruski večer. Sodelujejo: Anton Faganeli (petje), N. Simoni (spremljavo) in radijski orkester. — 21.30: Plošče. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Cimermanov kvartet.

Sreda, 4. decembra

Ob 7: Jutranji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Spomini na Joh. Straussa (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Pisan sara (plošče). — 14: Poročila. — 18: A. Adamič: dr. Fr. Prešeren, življenjska igra (radijska igralska družina). — 18.40: Boj za petrolej med državami (dr. Alojzij Kuhar). — 19: Napovedi, poročila, objave. — 19.25: Nac. ura. — 19.50: Uvod v prenos. — 20: Prenos iz ljubljanske opere, v 1. odmoru: glasbeno predavanje (V. Ukmar), v 2. odmoru: napovedi, poročila.

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Preklic, izjave beseda din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko — Popustov za male oglase ne priznamo.

Zavese

najlepših vzorcev ima v zalogi SEVER — Marijin trg 2. Na željo vam zavese tudi zašijemo in namestimo.

RAZNO

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 5.— din

POUK

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 5.— din

Strojepisni pouk

(desetsturni sistem) Večerni tečaj, oddelki od 4.7 do 8 in od 4.8 do 9 ure zvečer za začetnike in izveščance. Tečaj od 1 do 4 mesece. Pouk tudi po diktatu. Novi tečaji se prične 2. decembra. — Šolnica najnižja. Največja strojepisnica s 50 pisalnimi stroji raznih sistemov. — Vpisovanje dnevno. Christofov učni zavod. Domo-branska c. 15. tel. 43-82 2460

STARS

zganite se pravočasno in pre-skrbite otrokom dobrega in-struktorja. Ponudbe na upravo lista pod »Profesor«. 2674

PRODAM

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 5.— din

Argovci. Odkrit je se prihraka založite se s celim

OREHI IN MEDOM

Dobite jih v Medarni Ljubljana Židovska ul. 6

ČRNO ZIMSKO SUKNJO dolg površnik, sanke in drsalke prodam. Vodnikova 12/L, Šiška 2711

PARKETNE ODPADKE

suha drva in premog ima po-ceni na zalogi VERTACNIK F. — Jenkova 7. 2705

ZA ZIMO

se preskrbite z okusnim belim krompirjem in trpežnimi jabolkami po zmerni ceni pri Trg. poslovalnici

Kmetijske družbe Novi trg 3

Otomane

imamo zopet v veliki izbiri na zalogi po zelo konkurenčni ceni

TAPETNIŠTVO E. ZAKRAJŠEK Miklošičeva 34

KUPIM

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 5.— din

PRESANO SLAMO kupim. Ponudbe franko vagon na Josip Heriah. Laško. 2712

ZVISALI SMO CENO

stari gumi, železu, kovinam. vklju. Najbolje plača »Metalica« — Gosposvetska c. 16. 2710

SREBRNO DRAGI KAMNE

in vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah

Jos. EBERLE

LJUBLJANA — Gyryeva 2 (palača hotela »Slone«)

ZLATO vsakovrstno

kupuje

ZLATAR

B. RANGUS

Kr. dvorni dobavitelj

KRANJ

CONTINENTAL

na ugodne mesečne obroke

Ivan Legat

Ljubljana, Prešernova ulica 44, Maribor, Vetrinjska 30

TUDI SV. MIKLAVŽ bo izbral najbolje in najceneje v trgovini »EDO« CEVLJI Prešernova 48.

Poslužite se malih oglasov v »Slov. Narodu«

ki so najcenejši!

JABOLKA

kanada, mošanke, belfler itd. din 10.—, 12.— in 14.— kg, zabojni bruto per neto, razpošilja franko postaja kupca Postržin, Maribor, Pobrežje. 57/M.

ZA VSAKO PRILIKO najboljša in najcenejša oblačila si nabavite pri PRESKER Sv. Petra cesta 14

50 PAR ENILANJE

azuriranje, vezenje zaves, perila, monogramov, gumbic. — Velika zaloga perja po 7.— din. »Julijana«, Gosposvetska c. 12 in Franciskanska ul. 3. 4. L.

ZAMENJAM DKW 20.000 km vožen za nov avto, vožen do 2000 km. Razliko doplačam. Šket, Vransko. 2726

TAPETNIŠTVO Habjan, Igriska ul. 10, vam napravi ali popravi staro napeteneje. 2434

DAKL PSICKO trimesečno, lepo, oddam dobrim ljudem. Restavracija Tabor — Sokolski dom. 2725

4 RADIO APARATE zamenjam za motor 100 do 200 ccm. Šket, Vransko. 2727

PREPISOVANJE na pisalni stroj, vsakovrstno, prevzamem na dom. Značka: »Brez napake«. 2729

VAŽNO ZA VSAKOGAR! Sedanjí težki časi zahtevajo zdrave živce, zato pridite k nam in pijte mleko, jogurt in smetano. Zajtrk, večerja in po naročilu mlečna hrana. — Se priporoča mlekar »Drama«, Erjavčeva 2. 2733

KLIŠEJE

150 VEŠTAJNE

JUGOGRAFIKA

VETRENA 10/3

VSAKOVRSNO ZLATO

kupuje in srebro kupuje po najvišjih cenah A. BOZIC — Ljubljana Franciskanska 3. 49 L.

POSEST

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 5.— din

LEPO POSESTVO

niša z gospodarskim posojem, 13 ha zemlje, 7 glav živine, več prašičev, z vsemi pritlikinami, posejanimi njivami ob bano-vinski cesti, bo prc lano na prostovoljni sodni javni dražbi 17. decembra ob 9. uri na lcu mesta na Gorici št. 1. Natan-čneje se izve na Gorici pri Mo-ravčah št. 3. 2667

SLUŽBE

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 5.— din

MESTO GOSPODINJE

k boljsemu gospodu ali gospe želi dama, zmožna vsega gos-podinjstva. Ponudbe poslati na upravo »Sl. Naroda« pod šifro »Zaupanja vredna«. 2723

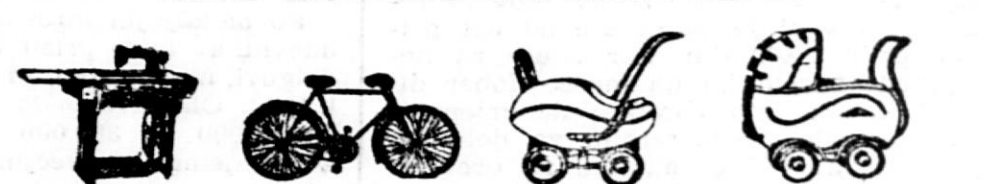
DOPISI

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 5.— din

STASA!

Boš prišla? Piši zelo obširno. Te poljublja ves Tvoj. 2724

RADI VELIKE IZBIRE NIZKE CENE!

Najnovejši otroški in igračni vozički, dvokolesa, šivalni stroji, prevozi trikoli, pnevmatike. — Ceniki franko! TRIBUNA F. B. L. Ljubljana, Karlovška 4

Posteljno perje

po din 10.—, kemlično očiščeno din 14.—, čehano in ke-mično očiščeno din 25.—, 35.—, 55.—. Belo in sivo gosje perje in puh dobite najugodnejše pri »LUNA« — Maribor, samo Glavni trg 24-a. VZORCI BREZPLACNO!

Adolf Prah

TOVARNA VOLNENIH IN BOMBAŽNIH TKANIN

K R A N J

Telefon interurban št. 13

I Z D E L U J E: Najrazličnejše vrste oksfordov, vse vrste pisanih in enobarvnih flanel, barhente, gradle, cefirje, molinose, brisače itd.

TKALNICA BARVARNA APRETURA

OD DELAVCA DO PODJETNIKA SLOVENSKO POD-JETJE BREZ TUJIH STROKOVNJAKOV

Edina dolenjska

avto-mehanična delavnica

za predelavo bencinskih motorjev tovornih in osebnih avto-mobilov na plinski pogon (ogljeni plin) je pri

Lojzetu Murnu — Novo mesto

Podjetje predeluje bencinske motorje z dovršeno tehniko, ne da bi vozilo izgubilo na prvotni obliki ali pa njegovi sil, kar je oboje še posebno velike važnosti za lastnike motornih vozil. — Predelavo vozila in pogonski učinek si lahko vsak interesent ogleda in preizkusi na voznjah.

NARODNA

TISKARNA

LJUBLJANA

KNAFLJEVA 5

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

Makulturni papir

proda

uprava »Slovenskega Naroda« Ljubljana, Knafljeva ulica štev. 5

Tajinstveni doživljaji v zapuščenih hišah, v kateri črna prikazen ogroža srečo in življenje mladih ljudi! — Film močne in izredno napete vsebine po znanem istoimenskem gledališkem komadu. — Bob Hope, Paulette Goddard, Douglass Montgomery, Gale Sondergard. —
Premiera danes — KINO SLOGA, tel. 27-30 — Ob 16., 19. in 21. uri.
Jutri ob 15., 17., 19. in 21. uri
Danes ob 14.30 in jutri dopoldne ob 10.30

ČRNA MAČKA

TARZAN V HAREMU Matineja po znižanih cenah

KINO
UNION
Telefon
22-21

Danes odpadejo zaradi akademije ZFO vse tri predstave. — Jutri v nedeljo 1. decembra pa bomo predvajali dopoldne ob 10.30 uri in popoldne ob 15., in 17. uri film

BOGATAŠEVA UŠODA

z znanimi filmskimi veličinami: Basil Rathbone, Sigrid Curie in Viktor Mac Laglen
Večerni predstavi ob 19. in 21. uri odpadeta zaradi novinarskega koncerta!

Za prvi december 1940

Poslanica saveza Sokola kraljevine Jugoslavije vsem sokolskim župam, društvom, četam, bratstvom in poverjeništvom — celokupnemu jugoslovenskemu sokolstvu

Ljubljana, 30. novembra

Pozvali smo vas, da zopet razvijete sokolske zastave, da se ponovno zvrstite v trdne sokolske vrste, da bi današnji prvi december krepko, odločno in za vsakega jasno in prepričljivo pokazali, da stojite za idejami in pridobitvami prvega decembra vse jugoslovensko sokolstvo, stoji ves naš narod, pripravljen, da jih brani z vsemi žrtvami!

Pred 22 leti so na prvi december 1918 predstavili Srbom, Hrvatim in Slovincem sporočili svetu, da se za vedno zedinjajo v svobodno skupno domovino, kraljevino Jugoslavijo. Junaško in pošteno smo si priborili to svobodo in zedinjenje; vsakemu je znana in jasna njuna krvava cena. Plačali smo jo s stoletnimi borbami v suženstvu, z življenjem milijonov naših najboljših sinov in z neizčrpnim trpljenjem nestetih pokolenj. Zato nam je svoboda še stokrat dragocenejša in zaradi tega postavljamo danes dolžnost, bratni svobodo, neodvisnost in dostojanstvo domovine, nad vse ostale dolžnosti.

Našo svobodo je mogoče uničiti le za ono ceno, za kakršno jo je narod kupil: samo z novim morjem krvi in solz in z novimi milijoni žrtv. Naš narod je pripravljen, da rajši viteški in častno zopet krene na pot Golgotne in trpljenja, nego da bi klonil glavo v tuj jarem.

Naj ne bo nikogar, ki bi te naše odločnosti ne poznal! Smelo in junaško dvignite glave z vero v našo hrabro in s slavo ovencano vojsko, krepite borbeni duh in samozavest naroda, uničite brez usmiljenja korenine malodušnosti, strupeno seme onih, ki bojazljivo pogubljajo sebe zaradi materinskih bogastev in telesnih užitkov. Nihče nam ne bo ničesar uničil, če nam ne bo izpodkopal trdne vere v našo sveto pravico in zlomil odločno voljo, da branimo domovino, pa naj se zgodi, kar hoče.

Zaradi tega kličemo vse na popolno moralo in duhovno mobilizacijo: naj se ves narod zbere in zedinil okoli najvišjega ideala domovine. Pred pogledom na bodočnost, polno usodne negotovosti, naj se idealu domovine podredijo vsi drugi interesi, naj prešine vse ena misel, ena skrb in ena ljubezen: skrb za domovino in ljubezen za njeno svobodo in dostojanstvo.

Dogodki, ki pretresajo svet in se gibljejo okoli naše domovine, nam vsak dan in vsak trenutek bolj prepričljivo dokazujejo, kako neločljivo je povezana

usoda vseh delov našega naroda, Srbom, Hrvatim in Slovincem. Danes vidijo vsi, kakšna je bila njihova zgodovinska sreča, da so se pred 22 leti zedinili in stvorili veliko skupno državo, v kateri vidijo v sedanjih usodnih časih vsi Srbi, Hrvati in Slovinci s ponosom in radostjo močnega zaščitnika in zanesljivo jamstvo za svojo svobodo in neodvisnost. Pred to veliko resničnostjo, ki se je odkrila vsem razumnim Jugoslovcem v dneh velike svetovne borbe, dobiva prvi december, ki ga danes slavimo, nov zgodovinski sijaj in veličino.

Te občutke usodne povezanosti vseh Jugoslovcen moramo okrepiti z zavestjo našega krvnega in duhovnega edinstva, z JUGOSLOVENSKO NACIONALNO ZAVESTJO, ki je najvišji izraz naše volje, da v svoji svobodni kraljevini ustvarimo tudi veliko nacionalno bodočnost. Zaradi tega je prvi december genialno in dalekovidno objavil poleg misli skupne države tudi idejo jugoslovenskega nacionalnega edinstva kot drugi temeljni življenjski zakon naše usode. In kakor je z jugoslovensko državo stvorjena tista čvrsta materialna osnova, iz katere je vznikla današnja politična in vojaška moč Jugoslavije, tako je v jugoslovenski nacionalni misli dana ona močna in široka duhovna osnova, na kateri bo mogoče zgraditi velika dela, ki bo z njimi ustvarjajoči genij našega naroda dostojno opravičil pred svetom in zgodovino obstanek naše svobodne države. Danes, ko slavimo prvi december, naglašamo ml Sokoli s ponosom, da niso mogle nobene težkoče in preizkušnje uničiti v naših duhovnih očeh jasnosti te resnice. V naših srečih ne bo nikoli zmanjšan žar vere v to veliko in globoko sokolsko misel.

Z globokim spoštovanjem se spominjamo v tem času onega, ki je zapustil sokolstvu jugoslovensko idejo kot svojo sveto oporoko in ki je bil prvega decembra 1918 najpovznejši, da objavi naše zedinjenje. Klanjamo se spominu viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Današnji prvi december slavimo v letu, ko se njegov prvenec pripravlja, da stopi na prestol svojih velikih prednikov. Z vsem narodom verujemo ml Sokoli, da bomo z božjo pomočjo v znaku vladavine kralja Petra II. videli velike in dobre dni Jugoslavije. Njegovo ime je postalo za ves narod simbol vere, zaupanja in vedrega gledanja v bodočnost.

Naj živi Njegovo Veličanstvo kralj Peter II.

Naj živi močna kraljeva Jugoslavija!

Sokolstvu — Zdravo!

Zorenju naproti

Ljubljanska filharmonija na mladih potih

Ljubljana, 30. novembra
Sproči jutrišnjega slavnostnega koncerta Ljubljanske filharmonije je treba spregovoriti par besed tudi o tej ustanovi.

Dolga je pot simfoničnega stremeljenja v naši beli Ljubljani. Njeni prvi počelki segajo prav za prav do l. 1702. nazaj, ko je tedanja akademija Operosorum ustanovila poseben glasbeni oddelek. Sprva se je po vsej priliki glasbeno udejstvovanje članov omejevalo na kvartete in podobne izvedbe. Kasneje se je napor teh ljubiteljev harmonij razmahnil na druge pogoje. Tako so mogli ob prelomu l. 18. in 19. stoletja z njo obkustiti in se za njen prospek zanimati veliki kakor Beethoven in drugi. Beethoven ji je celo pošiljal svoje skladbe.

V 19. stoletju se filharmonija nikakor ni mogla razviti tako, kakor bi ustrezalo visoko razvitemu glasbenemu čutu našega mesta in prebivalstva, pač zaradi tesnih razmer, v katero so jo vklepal neznatni drobtci tujega življa, ki je tudi s pomočjo glasbe hotel izvajati znano raznarodovalno raboto.

Pravi mladostni polet glasbenega življenja in ustvarjanja je prišel v naše mesto z Glasbeno matico. To je bilo v 90. letih prejšnjega stoletja. Tedaj je v naši sredi prišel orati ledino simfoničnega poustvarjanja dr. Josip Cerin, ki je izvedel mnoge klasične in tedaj sodobne skladbe slovenskega in evropskega sveta. Z njegovim odhodom v tujino je mlado gibanje takoj usahnilo. Priti je moral Ceh Vaclav Talich, ki je zbral raztresene ude, jih organiziral v simfonični orkester in v dnu novega življenja in mladostnega duha v orkestralno udejstvovanje našega življa. Starejši Ljubljančani se bodo z radostno ožnostjo spominjali teh koncertov, ki jim tudi poznane misle niso mogle vzeti neodoljivega umetniškega čara in omamnega uspeha.

S slovensko opero se je ta veča glasbenega dela močno razširila. Po svetovni vojni in po ustanovitvi naše mlade države je to prizadevanje poznalo v stoterih korencinah. Dobili smo stalno opero, ki jo nimajo niti starodavna in po vsem svetu znana sosedna mesta kakor Trst, Gradec,

Inomest in celo Benetke. In zopet so mladi poborniki simfonične glasbe napeli vse sile, da pokažejo svoje sposobnosti tudi ml Slovinci. Glasbena matica je ustanovila Orkestralno društvo, podjetni dr. Cerin se je vrnil iz tujine in svoj simfonični plus takoj globoko potisnil v brazdo. Prvo desetletje našega samostojnega nacionalnega življenja je bilo kljub neorganiziranosti tega področja močno aktivno in plodno. Oglašati so se pričeli domači skladatelji, ki so svoje perote dvigali proti višinam evropskega skladateljstva. V drugem desetletju je postajala zaradi tega čimdalje močnejša potreba po novi, pomlajeni, organizirani, trajni in od vseh oblasti priznani in podpirani slovenski filharmoniji. Tako je nujno prišlo do poroda in krsta Ljubljanske filharmonije l. 1934. Kakšno čudno znamenje in naključje. Tu di Ljubljanski filharmoniji je kakor svoj čas slovenski kumoval Ceh Vaclav Talich. Njegov koncert je še mnogim v živem spominu. Bil je namreč neoporečna afirmacija naših sposobnosti tako na repoduktivnem kakor na ustvarjalnem polju simfonične glasbe.

In tako smo prišli čez noč v redne koncerte Ljubljanske filharmonije. Sledili so veliki, pomembni, uprav glasbenozgodovinski koncerti pod taktirkami slavnih tujih dirigentov. Omenjamo predvsem sedaj že ranjkega Rhene Batona iz Pariza, ki je tako strumno povezal naše godbenike in z njimi predvedel nepozabno lepo Cesar Frankovo simfonijo, a Ducasa je predložil v uprav klasičnih barvah.

Koncert, ki ga je vodil neugnano živahni dunajskošvicarski dirigent Scherchen, nas je vedel v drugo smer. Prikazal je Brahmsa, pa še nekaj domačih skladb, predvsem dr. Švarovo simfonijo. Imeli smo kasneje v gosteh Louis Slegla in druge, pa tudi domači dirigenti so se uveljavili. Omenjamo predvsem Neffata, Stritofa, Poliča, Švaro, Sijanča, pa Zagrebčana Baranoviča in Matačiča, ki sta tudi naša.

Izmed domačih skladateljev so ponovno prišli do glasu Osterc, Bravničar, Arnič, Lajovic, Škerjanc. Kakor moramo pri tej priliki poudariti požrtvovalno sodelovanje vseh godbenikov pri Ljubljanski filharmoniji, tako nam narekuje dolžnost, da se spomnimo odbornikov kakor Antona Neffata, ki je postal zaradi svojih izrednih zaslug častni član te ustanove, nadalje Stritofa in mnogih drugih, ki v preobliju svojega tihga dela ne silijo z imeni na plan, a počiva na njihovih ramenih dober del vsega doseženega uspeha.

Ljubljanska filharmonija bi po teh velikih uspehih na svoji še razmeroma mladi poti zaslužila največjo podporo in razumevanje merodajnih činiteljev. Kakor so trenutne podpore dobrodošle in se je treba zanje iskreno zahvaliti, tako pa že moramo naglasiti, da je treba za njo najti trajno finančno družabno in moralno osnovo, kajti po svoji kulturni veljavi, po svojem propagandnem radiju, ki bi segal daleč preko narodnostnega in državnega ozemlja, zasluži enako nego in skrb kakor glasbene akademije, konservatoriji ali druge prosvetne ustanove. Kaj bi Ljubljanska filharmonija s svojim upravnim štabom, s svojimi voditelji, svojimi požrtvovalnimi in nadarjenimi godbeniki in ne naposled z našimi številnimi nadarjenimi skladatelji lahko dosegla, je na dani!

Jutrišnji slavnostni koncert v Uniuonu naj bo prelomnica k temu svetlemu razvoju v bližnji prihodnosti. Ljubljana pomeni mnogo s svojim žariščem nacionalne kulture, s svojo slovensko knjigo, z literaturo, z univerzo, z raznimi akademijami, a dobro gojena simfonična kultura bo vse to delo lahko kronala in ga daleč naokrog raznesla. Simfonična kultura in zgledni orkestralni korpus pomeni vrhu tega neposredno za naše mesto, za naš tuiski promet in za sloves vsega našega naroda in države, ki na zapadu meji ob srce kulturne Evrope ozromno. To si lahko brez posebnega idealizma in brez nepotrebnega pretiravanja povemo na ves glas, ker je ta resnica docela očita.

Ne dajmo, da bi tako delo temeljilo na požrtvovalnosti in namenu le nekih ljudi. Filharmonija je kakor akademija ali vseučilišče, kjer mora vsa študenta in ji je treba tudi tako osnovo priznati! I.K.

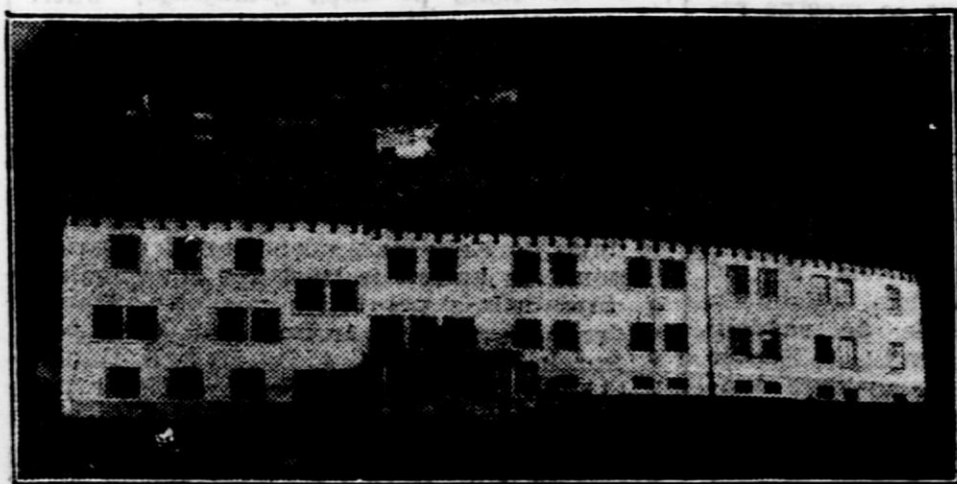
H koncertu slovenske komorne glasbe

Po prvem, moralno nad vse uspelem koncertu slovenske mladinske klavirske glasbe, prireja UJMA v ponedeljek, dne 2. decembra, svoj drugi koncert, ki bo obsegal slovenske komorne skladbe avtorjev Škerjanc, Osterca, Arniča in Švare, katerih vsak je prispeval svoj klavirski trio. Škerjancev trio sestoji iz štirih stavkov, od katerih je prvi (Allegro vivace) živahni kolo, mešan z mehki melodijami, drugi (Adagio) prinaša lirčno poglobljeno melodično, tretji (Presto) je scherzo, ki prehaja v vedno mračnejše razpoloženje, stopnjevano v četrtem stavku (Maestoso lugubre — Marcia funebre). Osterčev trio je pisan v šestih tempih, kjer se hitri menjavajo s počasnimi: konča s koralom in rešuje problem nove forme brez karneškega kolj ponavljanja. Arničev trio prinaša v prvem stavku (Allegro impetuoso) široko razporedeno verigo tem z menjajočimi se razpoloženji in v odlično zajeti, blesteči instrumentaciji. Drugi stavek je fuga z zanimivo temo, tretji je na ostanitnih akordih zgrajena serenada, četrta pa je Rondo. Švarin trio je v dveh stavkih: prvi (Andante) je kontrapunkten stavek s pestrimi tempji in melodičnimi temami, drugi (Scherzo) pa proti koncu prehaja v nekaj tokatni način ter se zaključuje konsonančno.

Program, ki obsega dela naših najboljših sodobnih skladateljev, bo nedvomno zanimiv in po izvedbi zelo kvalitativen (Lipovšek-Ornikova-Sodlbauer). Pokazal bo našo komorno tvornost, ki je pri Slovincih razmeroma skromna in ji posvečamo vse premalo pozornosti. Zato je potrebno, da izkaže naše koncertno občinstvo koncertu, ki naj bo slovenskim skladateljem tudi spodbuda za večjo produktivnost na polju komorne glasbe, odgovarjajoče zanimanju in se s tem oddolži plemenitim stremeljenjem ter s sodasno poskrbi večjega vplogleda v komorno glasbeno tvornost.

Inserirajte v „Sl. Narod“!

Novo mestno zavetišče na Jesenicah

Otvorili so ga preteklo nedeljo, o čemer je poročal Slovenski Narod v sredo

Čuvajmo Jugoslavijo!

Žive! Nj. Vel. kralj Peter II.!

275 din za preživljanje na mesec

Kako žive ljubljanski dijaki — Če želite komu pomagati revnih dijakov je na izbiro

Ljubljana, 30. novembra

S pismono anketo med dijaki smo hoteli dokazati, da je med ljubljanskimi dijaki tudi nekaj revnih, toda anketa je pokazala, da revnih ni samo nekaj, temveč precej. To boste prav lahko sprevabili iz naslednjih podatkov. V tem članku se oziromamo le na dijake, ki žive v Ljubljani. Izmed 115 v anketi sodelujočih dijakov smo jih izpustili 26, ki so dovolj dobro preskrbljeni. Vsi drugi so potrebni podpor več ali manj in večina jih prejema vsaj kosilo v šolski kuhinji. Toda šolska kuhinja ne more storiti vsega.

DIJAKA STANOVANJA SO REVNA
Znano je, da dijaška stanovanja niso razkošna in da že samo ime »dijaška stanovanje« pove dovolj. S tem pa nečemo reči, da si dijaki morda žele bogata stanovanja, temveč, da bi bili zadovoljni s skromnimi sobicami, ko bi bile dovolj tople, svetle in zračne. Od 22 anketiranih dijakov, ki žive v Ljubljani pri tujih ljudeh, jih je odgovorilo 14, da stanujejo v nezakurjenih sobah. Razen tega se je 5 dijakov pritožilo, da stanujejo v temnih in prelahko zračnih prostorih. Eden nima niti elektrike, čeprav živi v mestu, ter se uči pri petrolejki. Najhuje je, da se dijaki v mrzlih sobah pozimi težko uče.

Tudi večina dijakov, sodelujočih pri anketi, čeprav stanujejo pri starših ali sorodnikih, ne stanuje v boljših stanovanjih. Tako jih stanuje od 67 v nezakurjenih sobah 38. Vedeti moramo, da nima noben izmed teh dijakov svoje sobe, saj vsi žive v revnih družinah, ki imajo malo, tesna stanovanja. Tako je anketa pokazala, da spe dijaki v malih sobah, skupno z več tovariši ali družinskimi člani; v nekaj primerih spi celo po 8, 9 in 10 ljudi v istem prostoru. Eden izmed dijakov stanuje v baraki, a eden spi na hodniku — v sobi ni prostora za njegovo ležišče!

PREMALO... PREMALO...
Večina dijakov je odgovorila, da ima premalo obleke in čevljev. Izmed 22, ki žive pri tujih ljudeh v Ljubljani, jih ima premalo oblek 7, čevljev 10, perila 2 in šolskih potrebščin 7. Toda ti niso še najrevnejši. Dijaki, ki žive pri starših in sorodnikih, so še bolj obubožani. Izmed 67 jih ima 38 premalo obleke, 44 premalo čevljev, 31 premalo perila in 24 premalo šolskih potrebščin. Najbolj dijakom primanjkuje čevljev. Pri obleki si v mnogih primerih pomagajo tako, da nosijo mlajši obleke starejših bratov ali sester, odnosno prenarejene obleke staršev, a čevljev navadno ne morejo »podedovati«, ker prej dotrajajo.

VSA DRUŽINA POTREBNA PODPORE
Nekateri dijaki izhajajo iz družin, ki bi z vsemi člani vred potrebovale javne podpore. Pri tej anketi lahko opozorimo na primer, da neka družina, ki ima družinskega rednika na Golniku, prejema podporo po 10 din na dan od OUZD. Kako naj takšna družina primerno obleče in obuje dijaka? Dijaku iz te družine primanjkuje vsega: obleke, čevljev, perila in šolskih potrebščin. Zopet druga dijakinja iz delavske družine, ki prejema kosilo v šolski kuhinji, toži, da zanj ne more več prispevati niti po dinarju za kosilo. Večerja nima redno in je pogosto lačna. Oče je nezaposlen in za težko delo nesposoben, a v družini je devet otrok! V istem prostoru spi 9 ljudi. Poučen je tudi primer družine, ki jo mora preživljati sama, ločena

mati; devet nepreskrbljenih otrok! Oče je prezadolžen in ne more prispevati za družino več kakor 100 din na mesec. Dijakinja iz te družine primanjkuje obleke in čevljev. Čevlje, ki jih je lani dobila od neke socialne ustanove, je ponosila. Nič boljše se ne godi dijakinji iz delavske družine, ki šteje 5 otrok. Pogosto nima večerje. Primanjkuje ji vsega, razen šolskih potrebščin, ki si jih je pa med šolskimi počitnicami prislужila sama; hodila je na polje plet...

250 DIN PREJEMA OD STARŠEV NA MESEČ

Dijak, ki stanuje pri tujih ljudeh v Ljubljani, je izdal, da prejema po 250 din »podpore« od staršev na mesec. S tem denarjem se mora preživljati in šolati. Kako, to je res vprašanje, ki pa ni moglo biti rešeno na vprašalni polj pismene ankete.

Dovolj razloga ima za tožbe tudi dijak, ki nima več ne očeta in ne matere in tudi nihče drugi ne skrbi zanj, le po 275 din pokojnine prejema po očetu. Ali je s tem denarjem mogoče živeti?

SKROMNI DOHODKI STARŠEV

Če se pozanimamo za dohodke staršev anketiranih dijakov, nam postane razumljivo, zakaj toliko dijakov potrebuje čevljev in obleko. Izmed 22 dijakov, ki žive pri tujih ljudeh v Ljubljani, jih izhaja 7 iz družin malih posestnikov, v teh družinah so številni otroci. Le eden dijak je iz uradniške družine, 2 sta iz železničarske, po eden ima očeta upokojenca, državnega uslužbenca, trgovskega potnika, pastirja (!) malega trgovca in mater šiviljo.

Dijaki, ki stanujejo pri starših v Ljubljani, izhajajo po večini še iz revnejših družin. Šest dijakov ima živo samo mater; ta matere preživljajo družino, hodijo s skromno pokojnino ali pa imajo vsaj hišico, da ni treba plačevati stanovanja. Razen tega imajo po trije dijaki matere šivilje, tudi brez očeta. Dve materi sta ločeni in morata preživljati otroke brez alimntov. Prav tako težko živita otroka, ki imata nezakonsko mater. Iz uradniških družin so samo trije dijaki. Največ je med starši dijakov rokodelcev, odnosno kvalificiranih delavcev, 14, in 7 navadnih delavcev ter ena delavka. Posestnika sta samo 2, medtem ko so postrežnice štiri, to se pravi delavke z zelo slabim ter nezanesljivim zaslužkom; 2 dijaka imata očeta orožnika, po eden bivšega trgovca, mesarja, učitelja, lovskega čuvaja in železničarja, 5 dijakov pa ima roditelje upoko-jence.

PO 9 IN 10 OTROK

Roditelji dijakov, ki so doma v Ljubljani, nimajo v splošnem tako številnih otrok, kakor starši dijakov na deželi. Večina jih ima po 2 otroka (12 družin), po enega odnosno po tri v 11 družinah in po 4 v sedmih. Vendar so tudi po tri družine, ki imajo po 6 in po 7 otrok, a 4 jih imajo celo po 9. V eni družini je 10 otrok. Število otrok ni vedno zanesljivo merilo za revščino, saj se marsikateremu edincu godi slabše kakor otroku, ki ima po 7 bratov ali sester.

Upamo, da je anketa dovolj dokazala, kako potrebno je bilo, da so se letos novinarji, ko so pripravili koncert, ki bo jutri zvečer v Uniuonu, spomnili na revne dijake in prav je tudi, da so ob tej priliki opozorjali javnost na naše stradalajoče srednješolce.

»Za narodov blagor« na mariborskem odru

Sijajen uspeh četrtkovne premiere v polno zasedenem gledališču

Maribor, 29. novembra. Iz notranje bolečine se je porajala pri Ivanu Cankarju, našem največjem in najmočnejšem dramatik, v dunajskih letih jedka in pikra satirična komedija »Za narodov blagor«, ki je bila napisana pred 40 leti in v kateri je mogel Ivan Cankar le iz primerne daljave razčlenjevati vse tiste negativne in kvarne pojave, ki bi jih nemara v sami sredini tega življenja ne mogel zajeti s tisto isbenovsko bistrino in ostrino, kakor jo je lahko iz perspektive daljnjejšega središča. Obtožba jare, spietkarske gospode, sebične in pokvarjene politične družine, ki je izvesila nad svojim delovanjem napisano tablo »Za narodov blagor«, da lahko pod tem plaščem zakriva svojo pregrešno goloto, je zadela v živo. Satira prehaja mestoma v karikaturo, v ostrih začetnih naturalističnih oči, ko katerih razbiramo kruto neznanost, omejenost, labilnost in silno ego-centričnost, v onemogočnosti negativizma razkrajajoče se družbe, ki ji je postavil Ivan Cankar ciničnega žurnalista, idealista Šuko, za obtoževalca ter neizprosnega izpraševalca vesti. Čeprav je projektor Ivan Cankar vse te podobe v značilno okolje naše polpreteklo dobe, hrani vendarle ta znamenita odrska umetnina v sebi tako vekovratno aktualne značilnosti, da ji je odmenjena stalna prečnost ter privlačnost.

Ob 40letnici satirične komedije »Za narodov blagor« se je mariborsko gledališče upravo odločilo, da četrtič od obsoja Narodnega gledališča v Mariboru vzporedno in močno in dinamično odsko delo. Režija je bila poverjena režiserju Jošku Koviču, ki je imel zelo srečno roko pri zasledbi posameznih vlog. Vsakdo je bil postavljen na pravo mesto. Posebno pohvalno je treba omeniti naglo vrstitev slik in prizorov, ki so stalno pritekovali pozornost občinstva, ki je zaželelo v izredno živahno sliko z igralci in odskrim dogodki. Jože Kovič je poskrbel tudi za lično, bogato, pa vendarle umerno zunanjo sliko, za solidno scenografijo, ki ji je skozi vsa štiri dejanja dal poseben poudarek napis »Za narodov blagor«. Za zasluge Joška Koviča in vseh sodelujočih smo pristavili sinovi eni najlepših, najučinkovitejših ter v umetniškem oziru najbolj izoblikovanih predstav na mariborskem odru.

V žarišču satirično komedijskih odskih dogodkov stala P. Kovičev dr. Grozd in Nakrstov dr. Gruđen. P. Kovič je skušal izoblikovati čim vernejšo podobo »naddčloveka« iz naše sredine, robustnega in brezobzirnega političnega prvaka, svetovrstnega »kralja na Betajnovi« v politični soteski brezčarnosti, hinavščine in neznančnosti. Njegov dr. Grozd je bil močna, osrednja oseba, ki doživlja nazadnje polom svojega progeramskega frazerstva in svojih egoističnih gospodolaznih metod. Morda bi bilo prav, če bi P. Kovič pri svojem dr. Grozdu nekoliko bolj podčrtal rustikalno kmečkost v nasprotju z elegantnejšim, meščanskim bolim dogmatom dr. Gruđenom. Nakrstov dr. Gruđen je bil iz sloveskega kova. Pred leti je ustvaril to podobo Edo Grom. Nakrstova interpretacija se zdi bolj živa, bolj prepričljiva. V maski, hoji, govorici in vseh ostalih odskih izraznih sredstvih je bil ta njegov dr. Gruđen zelo primeren

pendant P. Kovičevemu dr. Grozdu. V nasprotju z ozkročnostjo in grobo sebičnostjo obeh glavnih nosilcev teza čudovitega odskega dogajanja se je Gorinski Gornik kretal v širokogrudni, umerjenosti in pasivni dobrodušnosti, ki ji v tem svetu žolčnega egoizma ni obstanke.

Inteligentno najmočnejši lik v tej Cankarjevi komediji je pretkana, rafinirana ter neznansko iznajdljiva Gruđenovka. Ki s tipično feminino vztrajnostjo zaneta ter odpleta niti, s katerimi je obdana ta žalostno smešna družina jarih izpričencev. Nosilka te izredno težke vloge je bila Ema Starčeva, ki se ji je po daljšem presledku zopet nudila ugodna konjunktura, da razgrne pred občinstvom vse svoje kvalitativne oblikovalne sile v žanru, v katerem je absolutno dominantna. Lepotica, ki sijajno spaja svoje kole osebnostne račune s političnimi koristmi, je v njeni kvalitativni kreaciji dosegla višek ob sklepnem prizoru drugega dejanja. Ema Starčeva je na svojo tehno in podrobno izdelano umetniško stvaritev lahko ponosna. Spet nam je predstavila dokaz svoje žarke umetniške sile in veljave utrdila sloves odlične odrske umetnice. Pasivno dr. Grozdovo ženo Katarino je uspešno prikazala M. Zakrajškova, simpatična najvjo Matildo je odlično kreirala Danica Savinova. Živahna žustvena vzburka, ki jo traja vse do zadnjega, ter platišna doganjanja odlikujeta Verdonikovega Jurista Kadivca, ki je bil veskrozi naraven in spontan, ne da bi se navzlic možnosti galerijske vabe dal zapejati s svojega začrtnega tira.

Iz vsega tega pritičnega okolja se je markantno, visoko vzpenjal lik žurnalista Šuko v prikazu Vlad Skrbinskih. Notranje trpljenje, zadržani puntarski duh se vzpne do silne obtožbe po bonžursem prizoru človečnosti proti koncu tretjega dejanja, ko krične Šuko iz sebe — ob splošnem aplavzu pri odprti sceni — svojo izpoved, obtožbo in temen privid bodočnosti. Ta podoba zasenčuje množstvo vseh ostalih majhnih ljudi ki se gnetejo in prerivajo okoli obeh prvkov v gnili majhnosti in smešni zabavnosti. Kabinetna figura je v tej pestri galeriji nihajočih, dvočinskih tipov patetično »hejslovska« klepetulja Mirmoljevka Elvire Kraljeve, ob njej že profesionalni rodoljubarski besednik Mirmolja v interpretaciji Milana Košiča. L. Crnoborega dobro maskirani literat Siratka, Košutov prof. Kremžar, Venišnikov poet Stebelce, poskočita hišna Branka Rasbergerjeve, Turkov. Blažev in Ledinekov občinski svetnik, Turkov sluga in slabo oblečeni mladi človek Antona Harastoviča.

Kulturni Maribor se je hotel ob 40letnici teza znamenitega odskega dela oddeliti našemu največjemu dramatik in je polnoma zasedel naš mariborski Tiliin hram. Številno občinstvo ni šedilo iz iskrenim, toplim priznanjem vsem sodelujočim. Nekajkrat je s aplavzom pri odprti sceni dalo duška svojemu čustvovanju. Ves čas je bilo občinstvo z igralci v nateisnem duhovnem kontaktu. Predstava je nudila globok umetniški užitek in je ustva fla močan vtisk. Zeleti je le, da bi občinstvo pravočasno prihajalo v gledališče in da bi tudi ob odmorih bilo točno na svojem mestu.

bohrvaščini, bo vsebovala učinkovite in s primernimi slikami opremljene članke kakor n. pr. Zima v Sloveniji, v Podravju, na Pohorju, v koroskem kotb, Mariboru, Ljubljani itd. Pa tudi zimskemu bivanju in zdravljenju v Rogški Slatini, Dobrni itd. bo posvečena primerna pozornost. Prav tako novim mostovom čez Muro in Savinjo, kolektivnim projektoma našega Premkurja in Pohorja. Tako bo vsebinske te pomembne zimskosportne publikacije v besedi in sliki resnično pokazala, kaj zmore naša domovina v zimski tujkoprometni sezoni. Zanimati nas bodo tudi nove informativne propagandne podatke pošljejo do 8. decembra na uredništvo »Jugoslovanskih bisserov«, Maribor, Smetanova ulica 34.

— Drugi letošnji sneg. Ze včeraj proti polnočju se začelo nad Mariborom rahlo snežiti. Naletavanje se je popoldne nadaljevalo, mestoma precej na gosto. S Pohorja poročajo, da je tudi na pohorskih vrhovih zelo snežno.

— Prvo decembrske letošnje prireditve. Razen slovenih cerkvenih opravil bo letos v Mariboru in okolici več prvo decembrskih prireditev. Drevi bo imel svojo prvo decembrsko studenjski Sokol v Sokolskem domu z uprizoritvijo »Desetega brata«. Tudi pobreški in tenzinski Sokol bosta imela svoji proslavi. Matični Sokol ima drevi na večer pred praznikom zedinjenja akademije. Jutri ob 11. dopoldne imajo posamezna sokolska društva v veliki dvorani matičnega Sokola svečano proslavo, ki se je udeležijo tudi pripadniki ostalih nacionalnih društev v Mariboru. Tudi obrtniki imajo svojo proslavo s predavanjem v Ljudski univerzi.

— Nočno lekarniško službo imata od danes naprej Vidmarjeva lekarna pri sv. Anehu na Glavnem trgu 20, tel. 20-05, in Savostova magdalenska lekarna na Kralja Petra trgu 3, tel. 22-70.

— Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom in njihovim upravičencem svojim članom v neodoljivih primerih in v odsotnosti pristojnega rajonskega zdravnika v nedeljo 1. decembra dr. Hugon Velker, Koroska cesta 10.

— Diplomiral je na zagrebški univerzi G. Boris Jeričič iz Maribora za tehničen inženjerja brodograditeljske stroke. Prvemu Mariborčanu, strokovnjaku v tej stroki, iskreno čestitamo.

— Nov grob. V Novi ulici 12 na Pohorju je umrl vojni invalid Ludovik Pleterski, star 69 let. — Zaljubljen naš globoko sožale!

— Ustreljena uralska sova. Učitelj G. A. Malenšek iz Slov. Konjic je ustrelil krasen in v naših krajih redek eksemplar črne sibirsko-uralske sove. Lovci si jo z zanimanjem ogledujejo v izložbi tukajšnje nagačevalca Franca Wallnerja, kjer je razstavljena.

— Gradilo. Dvonedrnostno stanovanjsko hišo trgovca Čeha na Betnavski cesti so dozdali do strehe.

— Osem vagovov ovac in koštrunov so pripeljali včeraj iz južnih delov naše države v Maribor. Namenjeni so za Nemčijo. Da se ovce odpošljejo od dolge vožnje in da jih nakrmijo, so jih na desni strani kolodvora izvagorinili ter pustili na zaprti travnišč pred postajo in jih tam nakrmili. Otrci iz okolice so imeli z ovcami veliko zabavo in so jim ali leseni plot metali ob cesti natrgano travo, ki so jo ovce pravočasno požirale. Vseh ovac je bilo čez 1100 in je bila vsaka zaznamovana z rdečo barvo. Del ovac so že med dnevom spravili zopet v vagone in jih odpeljali, druge so sledile z nočnim transportom. (Del. pol.)

— Razne vesti. Dijačku Josipu Kokolu iz Jelencev je izšlo iz dvorišča mariborske šole 1000 din vredno kolo znamke BGC z evid. šte. 2-139497. — Pred stolnico je izgubila zasebna Sabina Serajnik iz Slov. Konjic denarnico, v kateri so bile razne listine in 150 din gotovine. — V Račah je napadel neznanec 37letnega delavca Franca Ozgriža ter ga s kolom pobil na tla. Ozgriža so prepejali v mariborsko bolnico. Ima hude poškodbe na glavi. — V Košakih so se splašili konji, ki so zdirjali z vozom proti mestu. Pri tem je padel z voza voznik Valentin Majšter, ki je obležal s poškodbami po vsem telesu. — Železna travertza je padla na nogo 27letnemu delavcu Konradu Drozgu iz Jarenem ter mu zdrobila stopalo. — Po nesrečnem naključju je prišel z desnico v cirkularski 17letni Alojzij Lukač iz Maribora. Vsi ponesrečenci se zdravijo v mariborski bolnici.

— Studenške novice. Studenčani opažajo, da zelo narašča število kolezarjev, ki dirkajo ponosi s svojimi kolesi na vse strani brez luči. Nič čudnega, če se bodo ponavljale prometne nezgode zaradi brezobzirnosti teh kolezarjev. — 36letni Franjo K. je šel ponosi domov in je ozmerjal brata Marksa in Rudolfa R., ki sta se pa razgrajču po svoje revanžirala, tako da je moral Franc K. poiskati zdravniško pomoč.

— Poroke. V zadnjem času so se v Mariboru poročili: Nikolaj Noč, sofer, in Marija Suster; Josip Riha, kleparski mojster, in Marija Čonč; Ivan Mesarič, železničar, in Agata Kolenko; Herman Drexler, brivski mojster, in Valerija Budina; Maks Drevenšek, kmečki sin, in Terezija Dolenc; Franck Bagaroš, posestniški sin, in Terezija Pušček; Bernard Knez, mesarski mojster, in Elvira Marolt; Alojzij Kreft, posestnik, in Elizabeta Veberič; Franc Domanjko, slikar, in Terezija Slana; Avgust Šrok, policijski stražnik, in Jospina Sorovja; Mihael Prečko, pekovski pomočnik, in Marija Bisali; Josip Flistrac, tapetniški pomočnik, in Alojzija Pelicon; Marko Kraljevič, delavec, in Ljubica Kmet; Herman Bračko, tkalec, in Alojzija Mavrič; Stanislav Pangerc, zidar, in Elizabeta Šer; Josip Zupan, mizarski pomočnik, in Hildegarda Wels. Bilo srečno!

Mariborsko gledališče

Nedelja, 1. dec. ob 15.: »Vdova Rošinka«. Brezplačna predstava za mestne reče.

ob 20.: »Za narodov blagor«. Slavnostna predstava. Znižane cene.

Državni praznik v Narodnem gledališču. Gledališča uprava je tudi letos za praznik zedinjenja omogočila mestnim revešom posebno razvedrilo z brezplačno posodanostjo predstav. Uprizorila se bo Golarjeva vesela ljudska igra »Vdova Rošinka«. Vstopnice je že razdelil mestni socialno-politični urad. — Zvečer bo prva ponovitev dela slovenskega klasičarja Ivana Cankarja, komedije »Za narodov blagor«. Da se omogoči obisk slavnostne predstave čim širšim slojem,

veljajo za to predstavo izjemoma znižane cene.

SOKOL

Bratje in sestre! Bratsko vas pozivamo, da se zanesljivo udeležite proslave 1. decembra, ki bo jutri ob 11. dopoldne v Sokolskem domu. Obenem vas vabimo, da se drevi udeležite telovadne akademije. Zdravo — Sokol Maribor matica.

— Namestu svečanega plesa v proslavo zedinjenja dne 1. decembra zvečer v Sokolskem domu bo družabni večer oficirjev mariborske garnizije s pričetkom ob 20.30. Pozivajo se vsi Sokoli, člani organizacije vojnih dobrovoljcev in rezervni oficirji k polnoštevilni udeležbi. Vstopnine ni.

Sokolsko društvo Maribor opozarja svoje članstvo, da proslavlja letos praznik zedinjenja skupno z matičnim društvom v Sokolskem domu. Začetek ob 11. dopoldne. Udeležba v civilu z znakom za ves narasčaj in članstvo obvezna.

— Mamce ateki! Opozarjamo na veliko tradicionalno Miklavžovo prireditev, ki bo 5. decembra ob 16. v Sokolskem domu.

56-M
— Stars! Najlepše Miklavžovo darilo za deca bo otroška igrlica »Miklavž prihaja«. Sokolski dom 5. decembra ob 16. 55-M

Iz Ljutomera

— Premesitev. Iz Strigrove je bil premeščen v Križevce orožniški narednik g. Milan Gjuric, po rodu iz Bosne, ki je imel mnogo prijateljev. Bil je agilen član strelskega oddelka sokolskega društva. Svoj prosti čas je rad posvečal strelskemu športu in sokolskim nacionalnim prireditvam. Na njegovem novem službenem mestu v Križevcih mu želimo istih uspehov in zadovoljstva v službi.

— Prvo decembrske proslave. Sokolsko društvo v Ljutomeru bo na svečan način proslavilo praznik zedinjenja 1. decembra po maši v Sokolskem domu. Popoldne ob 16. bo telovadna akademija, ki bo obsegala obširen program, hkrati pa bo pokazala sadove vztrajnega sokolskega dela. — Sokolsko društvo v Strigrovi bo proslavilo praznik zedinjenja 1. decembra po maši v Sokolskem domu. Poleg svečanega dela proslave, so na programu deklamacije, govor in glasbene točke.

Strojni oddelek na ljubljanski univerzi

Akademski klub strojnikov nam poroča: Akademski klub strojnikov na univerzi kralja Aleksandra I. v Ljubljani je imel 23. novembra svoj redni letni občni zbor, na katerem so odborniki poročali o delu za svoj strokovni klub in za izpolnitev strojnega oddelka. Vedeti je namreč treba, da strojniki v Ljubljani ne morejo dokončati svojih študij, pač pa morajo po dveh letih oditi v Zagreb ali Beograd ali pa celo v inozemstvo, kar je posebno število v današnjih časih zelo oteženo in revnemu študentu skoro nemogoče. Strojniki se po svojih m. č. trudimo in želimo, da bi kakor ostali tehniki lahko študirali v Ljubljani, toda to so vsaj za enkrat bolj pobožne želje. Na svo srečo predava na ljubljanski tehniški prof. ing. Feliks Lobe, ki se poleg svojega znanstvenega dela tudi močno trudi za popolno ljubljansko univerzo. Uspeh njegovega prizadevanja je že pred nami. Na Aškercovi cesti je stoji »Oddelek za strojništvo«, ki bo kmalu služil svojemu visokemu namenu. treba pa nam je še petezeta, šestega, sedmega in osmega semestra. Zato pozivamo našo javnost, naj nam po svojih močeh pomaga.

Naše geslo je: Dajte nam možnost študiranja in študirali bomo sebi. Sloveniji in Jugoslaviji v korist in ponos. Knjige in skripta si bomo že kako oskrbeli, saj med nami ne manjka pridnih rok. ki so pripravljene prijeti za delo. Za primer naj služi, da sami tipkamo skripta, ker so tuje knjige za večino izmed nas predrage, domačih del pa ni posebno mnogo na razpolago. Za vsa ta skripta, za počete ekskurzije in predavanja skrbi naš strokovni klub. V njem delujemo vsi po svojih močeh, glavno klubovo delo pa smo zaupali odboru, ki je naslednji: častni predsednik ing. Feliks Lobe, predsednik Leop. Maček, podpredsednik Saša Stravs, I. tajnik Unk Jože, II. tajnik Miloš Franko, blagajnik Vojteh Bedenický, knjižničar Bojan Mal, gospodar Tone Pogorelec, referent za prakse Franc Spil'er Muys, I. odbornik Mirko Zlatnar, II. odbornik Vasilij Lah, delegat za JAPD Miloš Macarol, delegat za ZSKT: Albin Wedam, Drago Peršuh, Milan Osredkar, Mirko Zlatnar, Zoran Michler, nadzorni odbor: predsednik ing. Romeo Strojnik, člana Rudi Willmann, Marjan Marin, Javnost prosimo, da nam po svojih močeh pomaga in ne zaklene vrat, če bomo morali kdaj na nje potrkati.

Iz Kamnika

— Večerni avtobus bo zopet vozil, toda zaradi zaprte državne ceste Domžale — Ljubljana, preko St. Jakoba, in sicer le ob sobotah, nedeljah, dnevih pred prazniki in na praznike. Iz Kamnika bo odhajal ob 19. iz Ljubljane pa ob 23.30. Vse ostale dnevne zveze pa ostanejo neizpremenjene. Voziti prične 1. decembra.

Z Jesenici

Zvočni kino Radio predvaja v soboto in nedeljo ob 8. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. pop.) vefilim »Porocno potovanje«. V gl. vlogah: Theo Lingens in Paul Hörbiger. Med dodatki tudi kulturni film in vojni tednik. — Sledi »Bel Amle«.

Iz Kranja

— Sočolska proslava zedinjenja. Jutri ob 11. bo po cerkveni svečanosti slavnostno zborovanje v Narodnem domu, popoldne ob 18. pa bo telovadna akademija. Turnir za prvenstvo Kranja v šahu, v prvi skupini je nastal zaradi zadržanosti nekaterih igralcev zastoj in se več kot ni odigralo, stanje pa je ostalo nespremenjeno. Več gibanja je v drugi skupini, kjer je bila pravkar zaključena prva polovica turnirja, iz katere je izšel kot zmagovalac g. Pogačnik s pol točke naskoka. Stanje v drugi skupini je 1. Pogačnik 6 in pol, 2. Žušek 6, 3. Kost 4, 4. Dražil 3, 5. Rauch 2 (1), 6.—7. Jenko, Račiči 2, 8. Zalar pol (2) itd.

— Jadranska straža priredi v torek 3. decembra slavnostni koncert o priliki sla-

ve naše mornarice in v proslavo 140letnice Prešernovega rojstva. Na prireditvi, ki bo umetniško gotovo na zavidljivi stopnji, bo sodelovala operna pevka ga. Vera Majdičeva, ki bo pela nekaj arij iz oper »Gloconde« in »Moranec«. Pri proslavi bo sodelovala tudi gđc. Marija Horakova v Kranju že dobro znana pianistka, himno Jadranske straže pa bo zapel gimnazijski mladinski zbor pod vodstvom glasn. učitelja g. Liparja. Koncert bo v gledališki dvorani Narodnega doma.

— Izgubljen je na železnici, verjetno med Medvodami in Kranjem, Rostov padomir. Kdor ga je našel ali kaj ve o njem, naj takoj javi kranjski mestni policiji.

— Prva pomoč pri nezgodbah bo naslov predavanja, ki ga priredi kranjska podružnica SPD v četrtek 12. dec. ob 20. v gimnazijski telovadnici.

— Pozor na črtove grive. Opozarjamo lastnike konj na čedalje pogostejše primere tatvin konjskih repov in griv. Tatovi so v tem tednu poskušali srečo tudi že v bližini vasi Čirčice in ker se jim ta nečoveljeni posel splača, bodo gotovo poskušali srečo še kod, zato pazite.

— Sneg. Včeraj dopoldne je pričelo zopet snežiti, vendar se sneg v ravni ni obdržal. Več ga je zapadlo v bližnjih hribih in gorah.

— Sveti plamen, dramo W. S. Maughama, bodo uprizorili igralci gledališkega odra Narodne čitalnice v Kranju 4. in 12. decembra, vsakokrat ob 20.30 v gledališki dvorani Narodnega doma. Cene vstopnic običajne; dobe se v predproaji v trgovini g. Hleba na Glavnem trgu. — Prepričani smo, da bo kranjsko občinstvo pri predstavah zastopano v častnem številu in na ta način zopet dokazalo, da ima smisel tudi za resno kulturno udejstvovanje naše Narodne čitalnice. — V tej izredno napeti psihološki drami spoznamo v teku dejanj vso veličino ljubezni, ki zajame v svoj svetli plamen toliko različnih človeških usod. V drami sodelujejo Kocmurjeva, Vajtova, Rutarjeva, Premurjeva, brata Stiglica, Dežman in drugi. Režira C. Zorec. Točen začetek predstav je odvisen od točnosti občinstva.

KINO MOSTE

Danes ob 20., jutri ob 14.30, 17.30 in 20.30 uri, v ponedeljek ob 20. uri

BELE REŠETKE

Mickey Rooney, Freddy Bartholomey ter milijonski film največjega obsega s stototisoč sodelujočih

GUNGA-DIN

(INDIJA GORI)

Garry Grant, Victor Mac Laglen, Douglas Fairbanks. Upor Indijcev! Borba za tajinstveni zlati hram! Zmaga herojske brigade!

Iz Trbovelj

— Našel se je pes, črn jazbecar, ki se je izgubil verjetno že pred tedni. Izgubljeni jazbecar se dobi pri najditelju Janezu Babicu vulgo Bočku, posestniku v Ravnah 21, pošta Hranstnik.

— Zaprte brivnice. Opozarjamo, da bodo na praznik zedinjenja jutri v Trbovljah zaprti vsi brivski in frizerski saloni.

— Oficialna maša na praznik zedinjenja bo jutraj ob 8.30 v trboveljski župni cerkvi. Med mašo bo pel pevski zbor »Trboveljskega skladca«.

— Trboveljski rezervni podčastniki se bodo organizirali v lastnem društvu ter bodo imeli jutri ob 11. dop. ustanovni občni zbor v gostilni Volker na Vodah. Pred tem se bodo društveni člani korporativno poklonili pred spomenikom kralja Aleksandra I. in borcev, padlih v zadnji svetovni vojni, ter položili vence. Akcijski odbor poziva vse trboveljske rez, podčastnike, da se sestanejo ob 8. jutraj pred gostilno Volker in se polnoštevilno udeležijo tudi občnega zbora!

— Posebna komisija ministrstva za šume in rudnike pod vodstvom višjega svetnika Zivke Jovanovića se je te dni mudila v Trbovljah, kjer je izvršila pregled dela tukajšnje bratovske skladišča. Gospodje so si ogledali tudi tukajšnjo moderno bolnico bratovske skladišče ter nove zgradbe, ki jih ista dovršuje. Komisija je se laskavo izrazila o vzornem poslovanju skladišča ter najmodernejših socialnih in higijensko-zdravstvenih napravah za dobro trboveljskega delavstva.

— Nova koruza. Občina Trbovlje razpolaga s precejšnjo količino lepe, zdrave, za ljudsko prehrano sposobne koruze. Oda jo na željo zainteresovanih lahko takoj, in sicer odprto za 30 din. Interesenti se pozivajo, da takoj pisмено obvestijo občino, koliko koruze bi hoteli prevzeti, naktar jih bo občina obvestila, kdaj koruzo lahko prevzemajo. Prevzemala se bo koruza v občinski zgradbi, bivši Parašuhovi hiši. Cena koruzi je 3.10 din za kg.

MED. UNIV.

dr. A. Novoseljskij

ZDRAVNIK

se je preselil iz Kranja v Ljubljano
Zrinskega 7/I, tel. št. 24-38
Ordinira dnevno od 9. do 11. in od 15. do 18. ure, ob sobotah od 9. do 11. ure.
Röntgen - Diatermija - Solux - Višinsko sonce - Galvano-faradizacija - Vibr. masaža

Iz Metlike

— Proslava 1. decembra. Sokolsko društvo v Metliki bo proslavilo 1. december jutri ob 20. v sokolskem domu z otvoritvijo sokolskega odra, ki je povsem na novo opremljen in bo z novimi kulismi — delom priznanega gledališkega slikarja umetnika g. Skružnika iz Ljubljane — gotovo učinkovito pripomogel k vzporeditvi drame »Otec«. Pri proslavi bo sodeloval sokolski orkester.

— Obrtno nad. šola. Pouk občega oddelka obrtne nadaljevalne šole, ki je bil do sedaj ob petkih popoldne od 15. do 18., bo odslej ob sredah od 16. do 19.

— Kino Bela Krajina. Drevi ob 20. in jutri ob 15. in 20. bo v zvočnem kinu predvajan glasbeni vefilim »Sestra Marija«, v katerem nastopa najboljši baritonist Evrope Aleksander Šved, ki poje poleg drugih arij tudi znano Schubertovo »Ave Marijo«. Med ostalimi igralci so v glavnih vlogah najboljša sile dunajskega in budimpeštanskega gledališča.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Mariborske in okoliške novice

— Tretje zborovanje slovenskih zgodovinarjev, združenih z otvoritvijo Pokrajinskega muzeja v Mariboru bo dne 24. in 25. maja 1941 v Mariboru. Zborovanje bo imelo namen podati vpogled v znanstvene zbirke Maribora, v kolikor morejo služiti zgodovinarju za vir proučavanja preteklosti severne Slovenije, pokazati v zvezi s tem na aktualna vprašanja naših zgodovinskih ustanov, nadalje obravnavati vprašanje krajevnih zgodovine v srednjih šolah in na zaključku z izletom k Sv. Trem kraljem opozoriti na težko pristopno umetnost zgodovinskega gradiva v srednjih Slovenskih gorah. Poročilo bodo spomeniški konservator dr. Fr. Mesesnel, univ. profesor dr. Fr. Stele in domačini. Za organizacijo tretjega zborovanja slovenskih zgodovinarjev skrbni pripravljali odbor, sestavljeni iz zastopnikov Muzejskega društva in Zgodovinskega društva v Mariboru s predsednikom dr. Leopoldom Poljancom in tajnikom prof. Jožetom Košarjem, donise v zvezi s prireditvijo na sprejemata obe društvi kot prireditelja. Dneva prireditve sta nepreklicna.

— Vojni dobrovoljci. Zborovanje v proslavo državnega praznika zedinjenja bo v Sokolskem domu 1. decembra ob 11. dopoldne. Udeležba z društvenim znakom obvezna. — Prosimo tovariše za polnoštevilno udeležbo tudi na telovadni akademiji, ki bo drevi ob 20., kakor tudi, da se udeležite slavnostnega plesa 1. decembra ob 20.30 v Sokolskem domu. — Sreška organizacija vojnih dobrovoljcev v Mariboru.

— Mariborska revialna propaganda za zimski sport. Potrebe sedanosti narekujejo podvojeno propagando za zimski sport in turizem, pa tudi za zimsko zdravilišča v Sloveniji. To velja predvsem za našo obmejno pokrajino. Le potem bo mogoče pričakovati, da se bo dotok domačih zimskih gostov tudi v letošnji zimski sezoni vzdrževal vsaj na dosedanj višini. Izključno temu namenu bo služila letošnja božična številka ilustrirana mariborske tujkoprometne revije »Jugoslovanski bisseri«, pri kateri sodelujeta med drugim tudi tujkoprometna zveza »Putnik« v Ljubljani in Mariboru. Ta zimskosportna številka, ki bo pisana v slovensčini in ar-